

Univerzita Karlova
Pedagogická fakulta
Katedra české literatury

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Vlastní literární tvorba s komentářem
Own literary work with a commentary

Lada Sanytráková

Vedoucí práce: doc. PhDr. Ondřej Hník, Ph.D.
Studijní program: Učitelství pro základní školy
Studijní obor: Učitelství pro 1.stupeň ZŠ

2017

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma Vlastní literární tvorba s komentářem vypracovala pod vedením doc. PhDr. Ondřeje Hníka, Ph.D. samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále prohlašuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze, dne 18.dubna 2017

.....

podpis

Ráda bych poděkovala vedoucímu mé diplomové práce doc. PhDr. Ondřeji Hníkovi, Ph.D. za odborné vedení, veškeré cenné a odborné rady, trpělivost, čas a podporu, které mi poskytl během zpracování této diplomové práce.

Dále bych chtěla poděkovat pí. uč. Ivetě Jouzové, Mgr. Kateřině M., paní spisovatelce Blance Čapkové a ing. Vojtěchovi Wimmerovi za posouzení mé autorské tvorby, dále své rodině a přátelům za trpělivost a podporu po celou dobu zpracování diplomové práce.

Abstrakt

Diplomová práce „Vlastní literární tvorba s komentářem“ obsahuje, kromě vlastní literární tvorby, reflexi této tvorby, posudky (posudek učitele mateřské školy, učitele 2.stupně základní školy, posudek běžného čtenáře, posudek spisovatele dětské literatury), vymezení vůči posudkům, dílčí závěry s reflexí a závěr. Diplomová práce zdůrazňuje důležitost vlastní literární autorské zkušenosti, zvláště učitelů, kteří sami s literaturou v dětském kolektivu pracují. Ukazuje, jak literárně tvůrčí učitel přispívá svou tvorbou do čtenářského světa dětí.

Práce v kontextu pojednává o rozvoji čtenářství v mateřské škole, základní škole a rodině.

V diplomové práci jsou popsány rysy vlastní autorské poetiky. Zároveň, na základě posudků, je zde autorská tvorba zařazena do žánrového typu pohádky.

Klíčová slova

Vlastní literární tvorba, reflexe vlastní tvorby, vlastní literární zkušenost učitele, literatura pro děti, rozvoj čtenářství, autorská poetika.

Abstract

The diploma thesis “Own literary work with a commentary” consists of, apart from the own literary work, a reflexion on this work, reviews (a review of a nursery school teacher, a secondary school teacher, a review of a regular reader, a review of an author of books for children), response to the reviews, partial conclusions with a feedback and the conclusion. The diploma thesis emphasizes the importance of own author's experience, mainly for the teachers who work with literature in the groups of children. It demonstrates the benefits of literary creative teacher's work for the children's reading experience.

In the context, the thesis deals with the development of reading in nursery school, elementary school and family.

The diploma thesis describes the features of original author's poetics. Simultaneously, based on the reviews, the author's work is included into the genre of fairy tales.

Key words

Own literary work, reflexion on own work, own author's experience, children's literature, reading development, author's poetics.

Obsah

1	Úvod.....	7
2	Cíl práce	9
3	Teoretická část	10
3.1	Co se očekává od dobrého spisovatele dětské literatury	10
3.1.1	Dětský aspekt, perspektiva, vypravěč.	11
3.2	Pohádka a její místo v rozvoji čtenářství	11
3.2.1	Pohádka v kontextu rozvoje čtenářství v rodině	13
3.2.2	Pohádka v kontextu rozvoje čtenářství v MŠ a ZŠ	14
3.3	Potenciál autorské zkušenosti	15
4	Vlastní tvorba.....	16
5	Reflexe	49
5.1	Snaha o pojmenování rysů vlastní autorské poetiky	49
5.2	Typický humor, který je částečně situačně tradiční a částečně nonsensový	52
5.3	Snaha o zařazení k žánrovému typu pohádky	53
6	Posudky a vymezení vůči nim.....	55
6.1	Posudek učitelky mateřské školy	55
6.1.1	Vyjádření k posudku učitelky mateřské školy	58
6.2	Posudek učitelky 2. stupně ZŠ	60
6.2.1	Vyjádření k posudku učitelky 2. stupně ZŠ	62
6.3	Posudek spisovatele dětské literatury.....	64
6.3.1	Vyjádření k posudku spisovatele dětské literatury.....	65
6.4	Posudek běžného čtenáře	67
6.4.1	Vyjádření k posudku běžného čtenáře	70
7	Dílčí závěry	72
8	Závěr	75
9	Prameny a literatura	76
9.1	Prameny	76
9.2	Literatura.....	77
9.3	Internetové zdroje.....	79

1 ÚVOD

„Vlastní literární tvorba s komentářem“. Toto téma mne zaujalo hned, jakmile jsem se o něm dozvěděla. Má tvorba se týká pohádek.

Již od svých 9 let píši pohádky, a tudíž jsem dospěla k názoru, že bych svou spisovatelskou činnost mohla „využít“ ke své diplomové práci.

Obecně musím říci, že se u pohádek vyžívám, jak při jejich poslechu, tak při jejich četbě. Pohádky jako takové mne velice zajímají, nejen svou fantazií a kouzelným světem plným neomezených možností, ale také svou snovostí a vtipností. I přesto, že jsem již v dospělém věku, mám stále pohádky velice ráda, a čím jsem starší, tím více se o ně zajímám. Je to hlavně z toho důvodu, že ne každý si dnes otevře knihu pohádek, i když v dětství oblíbenou pohádku měl. Samozřejmě nepočítám zde jedince, kteří se dostávají do styku s pohádkovou knihou při předčítání dětem před spaním. Jsem toho názoru, že je velická škoda, že dospělý člověk už v dnešní uspěchané době nepřijde do kontaktu s pohádkovou knihou. Myslím si, že většina dnešních lidí se domnívá, že pohádka je v dospělém věku „nepotřebná“ a považuje čtení pohádek za naivní činnost. Zastávám ten názor, že naopak právě tím, že lidé v dnešní době nečtou pohádky, nemají zdání o tom, jaká literatura je dnes dětem čtená, vyprávěná a zprostředkovaná ve školách. Není tedy divu, že lidé jsou pak zděšeni, když otevrou knížku „novodobých moderních pohádek“. Neříkám, že všechny novodobé a moderní pohádky jsou špatné, ale podle mne se dnes dětem více vštěpuje svět dospělých už v jejich dětském věku, a to ve všem, což není dobré. Je sice pravda, že dnes žijeme v jiné době, plné technologií a jiných vymožeností, ale neznamená to, že musíme dětem odebírat jejich dětský svět. Tvrdím, že právě dětství je to, co má dětem přinést snovost, fantazii, hravost a spontánnost. Na svět dospělých se dítě teprve bude připravovat v průběhu let. Z tohoto důvodu se domnívám, že bychom neměli dětem brát jejich dětský svět, ale právě naopak jim ho poskytnout.

Proč jsem začala psát pohádky? Tuto otázku mi kladla spousta lidí v mém okolí. Je to z toho důvodu, že jsem již od svého dětství doslova milovala pohádky a miluji je stále. Provází mě celý můj život. Jak je to možné? Mám ráda děti a od svého dospívání jsem se vždy dětem ráda věnovala. Ať se to týkalo „hlídání“, hraní běžných dětských her či pedagogické činnosti. Pohádky byly vždy to, co jsem při své činnosti s dětmi hodně využívala. S dětmi jsem si na pohádky hrála, četla jim je, vymýšlela je a také jsem jim hrála loutkové či maňáskové divadlo. Z vlastní zkušenosti vím, že pohádky vzbuzují v dětech

radost, dobrodružství a nabízejí jim velké možnosti fantazie a snění. Bohužel v dnešní době moderních technologií jim nejsou nabízeny pohádkové knihy, a z tohoto důvodu píší právě pohádky. Chci, aby dětem poskytl to, co by v jejich dětském světě nemělo chybět – fantazie.

Musíme však také uvažovat, co je pro ně společné. Takřka každá pohádka začíná harmonickou situací, která je později porušena. Např. „Byla jednou jedna královna...“, „Byl jednou jeden krásný zámek...“ atd. Pak však přijdou boje a nebezpečí. Lidé se proviní, štěstí se poruší a následuje vyhnání z ráje. Každé dorůstající dítě musí vnitřně a později také zevnějšku prodělat něco podobného, krok do světa, ven z ochranného náručí matky, z její péče.

Potom se také v pohádkách objevují všelijaké symboly zla: obrazy zla, pýchy, zloby, zbabělosti, hlouposti a lakoty – celé čarodějnické společenství. Pohádkové postavy se zapletou, zabloudí a jsou ponižovány. Do dusné beznaděje se však ozvou tóny vysvobození a již přicházejí poslové dobra, odvahy, sebepřemáhání, nesobeckosti a odevzdanosti. Dobro musí zvítězit nad zlem.

Takto načrtnutý sled obrazů dramaturgie pohádek je nedocenitelný pro dětský život a fantazii. Dodává mu morální podnět pro nadcházející tvrdé životní skutečnosti, aby je prožíval se soucitem, spoluúčastí a radostí.

Mé pohádky jsou různorodé. Mám tím na mysli, že každá pohádka se odehrává v jiném prostředí, v jiné době, tím zde samozřejmě figurují i odlišné postavy. Myslím si, že tím, že je každá pohádka o jiných postavách, si každé dítě najde tu svoji nejmilejší. Vžije se do role hlavní postavy a bude s ní prožívat její příběh. Pohádky jsem psala také s výchovným záměrem. V každé pohádce je „skryt“ nějaký výchovný element. Např. jak se máme chovat k rodičům a ke kamarádům, co se stane, když nebudeme poslouchat a budeme na sebe oškliví apod. Podle mého názoru by se v každé pohádce mělo objevit něco k ponaučení.

2 CÍL PRÁCE

Cílem mé práce je ukázat čtenářům této diplomové práce, že i amatérský spisovatel může svou literární tvorbou přispět do čtenářského světa dětí či dospělých i do světa vlastního. Myslím, že literární tvorba v mnohém obohacuje i samotného autora. Svou diplomovou prací chci též ukázat, jak vlastní literární tvorba dává zkušenost nejen mně osobně jako člověku, ale i mně jako učiteli. Ze své praxe jak v profesi učitele mateřské školy, asistenta pedagoga či učitele na 1.stupni ZŠ vím, jak dětská literatura obohacuje nejen žáky, ale i samotného učitele. Tím, že jako učitelé podporujeme žáky ke čtenářství, tak vedeme k chápání a vcítění se do dětské duše, do dětského vidění světa, jejich potřeb a očekávání. Jako učitel více chápu potřeby dítěte ohledně fantazijního světa a představ. Touto diplomovou prací bych chtěla učitelům, ať učitelům s letitou praxí či začínajícím učitelům, ukázat, jak je dětská literatura velice důležitá nejen pro děti, ale i pro ně samotné.

3 TEORETICKÁ ČÁST

3.1 Co se očekává od dobrého spisovatele dětské literatury

Co se očekává od dobrého autora dětské literatury? Dobrý autor dětské literatury a pohádek včetně, by se měl umět vcítit do dětských potřeb. Měl by umět vytušit, co děti od knihy očekávají. Měl by vždy myslet na to, že po otevření knihy v ní děti chtějí nalézt obrovský svět plný fantazie a neomezených možností. Patří do toho samozřejmě i kouzla (zaříkávadla, čarovné předměty), nadpřirozené bytosti (čarodějové, víly, duchové), ale také tradiční pohádkové postavy (princezna, služka, chasník). Dále by dobrý spisovatel měl vždy brát ohled na individualitu dětí. Mám tím na mysli, že každé dítě, stejně jako lidé, je odlišné, má rádo jiné věci a stejně tak tomu je i v pohádkách. Kluci mají většinou rádi dobrodružné pohádky plné loupežníků, pirátů, draků, zlých čarodějů (např. Loupežnická pohádka, Princ Bajaja aj.), holčičky mají naopak rády pohádky plné princezen, princů, hodných kouzelníků a lesních víl (např. Sněhurka a sedm trpaslíků, Popelka, Šípková Růženka, víla Amálka apod.). Samozřejmě ne každý spisovatel píše vždy knihu, která se skládá z velkého množství pohádek (např. Pohádky Boženy Němcové). Některý spisovatel píše knihu, která představuje jen jednu pohádku (např. J.Zeman – Dobrodružství veverka Zrůčky aj.). Nalezneme však i knihu, která představuje jen jednu pohádku, rozepsanou do jednotlivých příběhů (např. O.Preussler – Malá čarodějnice, B.Říha – O letadélku Káněti aj.).

I tak si myslím, že by dobrý spisovatel měl nabídnout dětem v pohádce vše, co jde až za hranice dětské fantazie.

Spisovatel dětské literatury by měl užívat „dětský jazyk“, to znamená nepoužívat odborné názvy, termíny či cizí výrazy.

Já osobně od dobrého spisovatele dětské literatury očekávám, že by měl brát ohled na „citlivou dětskou duši“. Je to podstatná skutečnost, kterou dobrý spisovatel pohádek nesmí nikdy opomíjet. Jsem toho názoru, že děti se špatně vyrovnávají se špatným koncem pohádky, a proto by měly pohádky skončit vždycky dobře. Samozřejmě to neznamena, že spisovatel, který napíše pohádku se smutným koncem, je špatným spisovatelem. To vůbec ne. Spisovatel tím sice také rozvíjí v dětech poznání a skutečnost, že ne všechno musí vždy dobře skončit (např. Pohádky H. Ch. Andersena), ale tvrdím, že „dětská duše“ je velice citlivá. Děti pohádku prožívají celým svým srdcem. Vcítují se do hlavních postav a prožívají s nimi jejich emoce. Jakmile se jejich postava ocitne v nesnázích, nesou to špatně a doufají, že vše dobře dopadne. Pokud však jejich postava špatně skončí, bude to pro ně velký otřes a

zklamání. Je pravdou, že děti musí chápat realitu, ale proč ji dětem vštěpovat už v tak malém věku? Pohádky představují útek z reality do snového světa, ale zároveň přináší nástin toho, jak by to mohlo na světě vypadat. Proč bychom to tedy měli dětem odpírat. Když toto uvážení shrneme, dospějeme k závěru, že se jedná o empatii ze strany spisovatele, což patří mezi jeho hlavní kompetence.

3.1.1 Dětský aspekt, perspektiva, vypravěč

Dítě vnímá dětskou literaturu jako svůj svět plný fantazie a snového světa. Dítě literaturu vyžaduje, protože v ní najde svou „hravost“, nadpřirozenost a neomezenou fantazii. Navíc jsem toho názoru, že celé dětství by mělo být provázeno pohádkou, básněmi, písněmi, lyrikou, hádankami, říkankami, pořekadly a jinými dětskými literárními texty.

Nadpřirozené bytosti, prostředí, čarovné věci apod. jsou aspekty, které dětská duše vyžaduje. Zároveň ji tyto poznatky lákají a vzbuzují v ní touhu dozvědět se o nich více např. v pohádce Václava Vorlíčka – Arabela. Kouzelný prsten, čarovný plášť a jiné kouzelné předměty, které se v této pohádce objevují, vzbuzují v dětech touhu poznat blíže jejich čarovnou moc. Stejně tak jsou děti ovlivněny nadpřirozenými bytostmi, které tyto předměty vlastní. Emocionálně se vciťují do postav a prožívají s nimi zážitek z čar a kouzel. Podobně je tomu i u jiných, dětem známějších pohádek, jako je např. O Popelce, Obušku, z pytle ven, O Sněhurce aj.

Role vypravěče je velice podstatná a velice důležitá pro dětskou duši. Vypravěč (samozřejmě podle toho, o jaký typ vypravěče se jedná) prožívá pohádkovou postavu (její vlastnosti, emoce, prožitky atd.) hlouběji než děti samy. Zde však musíme rozlišit termín vypravěč nadosobní x vypravěč osobní. Typické pro folklorní pohádku je nadosobní (vševědoucí) vypravěč, který pohádku vůbec neprožívá. (Ví, jak pohádka dopadne, zná všechno o vystupujících postavách, zná jejich příběh, jejich vlastnosti a charakter postav. Ví, jak příběh postav skončí atd.). Naproti tomu personální vypravěč pohádku prožívá (a celou pohádkou posluchače provází).

3.2 Pohádka a její místo v rozvoji čtenářství

Pohádky jsou založené na specifickém typu fantazie (obraznosti). Hlavním přínosem pro čtenáře pohádek je výprava do fikčního světa pohádek. To však platí pro literaturu obecně. Důležité hodnoty, které nám pohádka nabízí, je boj mezi dobrem a zlem, symbolika

– např. čísla (za sedmero horami a sedmero řekami, král měl tři dcery, princ měl splnit tři úkoly apod.).

Pohádka je zábavný, zpravidla prozaický žánr folklorního původu s fantazijním příběhem. Pohádková imaginace vytváří odlehlý čarovný svět, jenž se vymyká přírodním zákonům, je izolován od vnějšího kontextu společensko-historické reality a funguje podle svého autonomního řádu. Oproti skutečnému světu je spravedlivější a navozuje atmosféru oblažující epické bezstarostnosti. Odehrává se v bezčasové věčnosti (tenkrát, kdysi, kdykoli) a rovněž v geograficky neurčitém prostředí (kdesi). Odlišuje se tak od jiného fantaskního žánru folklorní epiky – pověsti, která má reálné jádro a časoprostorové zakotvení.¹

Pohádka má na rozdíl od báje (mýtu) či legendy šťastný konec (ve většině případů). Pohádka má děj, jehož součástí jsou hlavně nadpřirozené bytosti. U jiného literárního žánru, např. pověstí, se s těmito prvky nesetkáme. Pověst vypráví příběh, který se odehrál v minulosti, váže se k určitému místu. Ano, setkáme se zde i s fantazijními prvky, které podléhají skutečnosti, ale tuto skutečnost nemůžeme vyvrátit. V pohádce naopak víme, že realita děje ustupuje ještě více do pozadí než u pověsti.

Pokud se vrátíme zpět k hodnotám – dobro a zlo, přesněji řečeno boj dobra se zlem, jsou tyto hodnoty základním motivem pohádek. Zlo představuje špatné vlastnosti, zlé osoby apod. Zlo bývá potrestáno – špatné skutky, kletba, zakletí, únos aj. Jde o překročení rozumné míry. Dobro naopak představuje hodné osoby, kladné vlastnosti, dobré skutky, dobrá kouzla. Co se týče děje, odehrává se většinou v blíže neurčené minulosti, v různém prostředí ať reálném (les, město, zámek), tak v nadpřirozeném (kouzelný svět, říše skřítků apod.). Pohádka i přesto má vztah k realitě! Mám tím na mysli skutečnost, že jak v pohádce, tak v realitě se setkáváme s bojem dobra a zla, a to v jakékoli podobě. Dalším příkladem může být např. boj o lásku. I v reálném životě se velmi často setkáváme se situacemi týkajícími se lásky – její získání, nenaplnění apod. Stejně tak můžeme přirovnat pohádku k realitě i ohledně nešťastných situací. Tyto situace mohou vést jak k jejich rozřešení a šťastnému konci, tak i k tragédii (a to myslím v pohádce i v realitě). Dítě může vycítit nějakou podobnost mezi dějem v pohádce a tím, co se děje v reálném světě. Např. běžná situace, se kterou se setkáváme téměř každý den. Ne jednou nám někteří lidé svým chováním

¹ <https://cs.wikipedia.org/wiki/Pohádka>

připomínají některé pohádkové postavy. Často tento postoj vyjadřujeme pomocí přirovnání „Chová se jako čarodějnice“, „To je ale šašek“, „To je ježibaba“, „Naše princezna přišla“, „Ty jsi ale hrdina“, „Vypadáš jako strašidlo“ apod. Srovnávat nemusíme jen s postavami, ale také se samotným dějem a prostředím pohádky. Mně osobně se několikrát stala situace, kdy jsem si připadala jako v pohádce. Ať to bylo pohádkovým prostředím, zážitkem či samotnou situací. Aniž bychom si to uvědomovali, s pohádkou jsme v reálném životě těsně spjati.

Pohádka mimo jiné přináší dětem určitá (výchovná) ponaučení, např. v tom, že poznává protiklady mezi dobrem a zlem, což je spojeno s výchovným a etickým rozměrem. Dítě se tak učí vzorce lidského chování.

3.2.1 Pohádka v kontextu rozvoje čtenářství v rodině

Pohádka plní v dětském životě důležitou a nezastupitelnou úlohu. Aby bylo dítě neustále v kontaktu s pohádkou, musí zde sehrát určitou roli i rodina. Pohádky by dětem měly být čteny nebo vyprávěny již od útlého věku. Já osobně si vzpomínám, jak mi v dětství babička četla každý den pohádku. Stejně tak i moje maminka. Obě mi vyprávěly a četly pohádky, ať před spaním či během dne. Když jsem nastoupila do základní školy a naučila se číst, četla jsem si již pohádky sama. Vždy jsem se do pohádky ponořila a zapomněla na okolní svět.

Z vlastní zkušenosti vím, že v dnešní době rodiče dětem čtou pohádky v malé míře či vůbec, bohužel. Přesvědčila jsem se o tom již několikrát, ať na základní škole (během mé pedagogické praxe na škole) či ve své profesi v mateřské škole. V okamžiku, kdy jsem položila dětem otázku: „Máte doma knížku o Krtečkovi či jinou pohádku?“, odpověděly vždy: „Ne, ale znám tu pohádku z televize.“ Tato odpověď nebyla pro mne tak zdrcující, jako odpověď jiných dětí: „Tuhle pohádku neznám.“ Či „My se díváme doma s tátou na kostry a zoombíky.“ Nejde jen o to, že většina rodičů dětem nečte, ale navíc jim doslova předhazují žánry dospělých. Tato skutečnost poukazuje i na současnou dobu, která nabízí nejen dospělým, ale též i dětem elektrotechnické prostředky nahrazující klasické dětské hry, knížky apod. Většina rodičů tyto moderní technologie využívá a zahrnuje jimi dítě již v předškolním věku. Hovořím ze své zkušenosti, zkušenosti mé maminky (učitelky na 1. stupni ZŠ) i zkušeností mých kolegyní z jiných mateřských škol.

Bohužel jak pro mě, tak pro mé kolegyně není neobvyklá situace, kdy dítě prohlásí, že si celý víkend hrálo na tabletu, playstationu či počítači. Je pravdou, že žijeme v moderní

době, ale proč dětem tuto skutečnost vnucovat již od útlého dětství? Tím, že dítěti neposkytneme kontakt s pohádkovou knihou, omezujeme mj. jeho vyjadřovací schopnosti, rozvoj fantazie a představivosti. Dítě navíc netuší, jak se má ke knížce chovat.

Rodina je důležitým elementem pro rozvoj dětského čtenářství. Dítě by mělo přijít do styku s knihou již v útlém věku. Dítě se nejprve učí správnému chování ke knihám a zacházení s nimi, během čehož ho tak vedeme k tomu, aby ke knihám chovalo úctu a respekt. Už v tomto okamžiku jsme „zasadili semínko“ k rozvíjení čtenářské gramotnosti. Z vlastní zkušenosti bohužel vím, že dnešní děti přijdou poprvé s pohádkovou knihou do styku až po vstupu do mateřské školy. Tvrdím, že v tomto případě je chyba na straně rodičů. Právě rodiče dají dítěti první podnět k tomu, aby se nadále rozvíjelo po čtenářské stránce.

3.2.2 Pohádka v kontextu rozvoje čtenářství v MŠ a ZŠ

Hned v úvodu bych ráda navázala na předešlou kapitolu 3.1.1. Pohádka v kontextu rozvoje čtenářství v rodině. Uvedla jsem zde, jak v dnešní době upadá rozvoj čtenářství v rodině. Na rozdíl od této skutečnosti se školy snaží čtenářskou gramotnost rozvíjet. Ze své zkušenosti, jako učitelky mateřské školy a asistenta pedagoga, mohu tuto skutečnost jen potvrdit. Typickým příkladem v mateřské škole je např. předčítání pohádek před spaním, vedení dětí ke vztahu ke knihám (návštěvy místních knihoven, nabízení knih v rámci řízené činnosti, workshopy, projekty v rámci týdenního plánu, začlenění mateřské školy do čtenářských projektů (např. Česko čte dětem aj.). Pohádka zde představuje „jen“ oblíbený žánr, což ale neznamená, že se pohádka vytratí z dětského světa, naopak. Dítě se zde učí pohádku vnímat ve svém dětském světě a chápe pohádky jako takové. Typickým příkladem je vstup do základní školy. Dítě je zde vedeno ke čtenářství též od počátku a dětská literatura je zde předkládána opět ve veliké míře (opětovné návštěvy knihoven, čtení z čítanek a společná četba, workshopy, vedení čtenářského deníku apod.). Základní škola vede navíc žáky k literární tvořivosti. Děti samy vymýšlejí a píší příběhy, pohádky, básničky, říkadla aj. Stejně jako mateřské školy i základní školy se zapojují do různých čtenářských projektů, ať v rámci celé republiky či města nebo kraje.

Pohádka se neztrácí ani v pozdějším věku. Postupem času se ve čtenářském vývoji mění čtenářské (žánrové) preference. Pohádky nahrazuje např. žánr fantasy, dobrodružné příběhy s dětským hrdinou (hrdinkou), který v sobě rovněž jistým způsobem obsahuje pohádku. Nejen dobrodružná literatura, ale také román (převážně dívčí romány), básně,

veršované pohádky „nahrazují“ pohádku. Dítě s pohádkou roste až do dospělosti, až do smrti ho provází celým životem.

Pohádka se ze života neztrácí a též se z něho nikdy neztratí. V dospělosti čtou lidé pohádky svým dětem, ve stáří svým vnoučkům.

3.3 Potenciál autorské zkušenosti

Co mně dává autorská zkušenost? Na tuto otázku mohu jednoznačně odpovědět toto: „Radost z tvorby.“ Přiznám se, že má tvorba ve mně vyvolává pocit radosti a štěstí. Autor vždy píše s určitým záměrem. Nejde však jen o radost z tvorby, ale také o radost z prožitku čtenáře. Tvrdím, že já, jako autor, píšu pro někoho, ne pro sebe. Spisovatelská tvorba obohacuje a autorovi mimo jiné poskytuje radost ze sdílení. Mně osobně poskytuje má literární tvorba také radost ze skutečnosti, že se svou tvorbou učím. Učím se více proniknout do dětské duše, do dětské touhy, snů, přání a očekávání. Zároveň se tak učím dětem lépe rozumět, vyjádřit vše jejich dětským jazykem a poskytnout jim „příběh“ plný fantazie a neomezených možností. Literární tvorbou se učím také nejen pro svou osobní zkušenost, ale i pro svou učitelskou profesi. Jako pedagog v mateřské škole vím, co vše pohádky pro děti znamenají, jaké v nich vyvolávají pocity a jak pohádky oceňují. Nejenže pohádky jsou pro děti emocionální záležitosti, ale jsou pro ně důležité. Mohou je poslouchat neustále, klidně i jednu stejnou dokola, a vystačí si s nimi celý den. Ráda bych zde popsala svou zkušenost ze své učitelské praxe, tentokrát ze základní školy. Jednoho dne jsem měla možnost využít své autorské tvorby a vyprávět dětem svou pohádku. Pro zpestření vyučovací hodiny jsem si k pohádce vytvořila loutky a pohádku jsem dětem podala formou divadélka. V dětech propukla radost a pomocí zpětné vazby jsem zjistila, jak velký zážitek má pohádka u dětí vyvolala. Samozřejmě hlavním zážitkem bylo samotné divadlo, ale pohádka jako taková, vyvolala v dětech též emocionální zážitek. Po zhlédnutí divadélka chtěly děti další a další pohádky, ať mé autorské či pohádky známé.

Mohla bych však jmenovat spoustu dalších zkušeností a poznání ze své praxe, jak pohádka a celkově čtenářská gramotnost má pro děti obrovskou a nezastupitelnou hodnotu.

4 VLASTNÍ TVORBA

Jak králův zahradník Jiřík přelstil čaroděje

Za devatero lesy a devatero řekami bylo jedno království. V tomto království vládl starý, moudrý král s krásnou a milou královnou. Král s královnou ale žili na zámku sami. Měli dceru, princeznu Jůlinku. Princezna Jůlinka byla krásná jako rozkvetlá růžička a hodná. Komu mohla, tomu pomohla. Když bylo princezně 18 let, rozhodli se královští rodičové vybrat dceruše ženicha. A tak dal král po celém kraji vyhlásit královské námluvy.

Do princezny byl ale již dlouho zamilovaný královský zahradník Jiřík. Jakmile zaslechl zprávu o námluvách, neváhal ani chvíli a spěchal do trůnního sálu.

Když zahradník řekl králi a královně o svém přání, nastalo v trůnním sále ticho. Dvorní dámy a královi rádci byli udiveni. Nejvíce tato zpráva zaskočila krále a královnou. Královna ihned řekla: „Copak se to sluší, aby si princezna vzala za muže obyčejného zahradníka? Kdo to kdy viděl?“ Král se přidal: „Vždyť ty nemáš ani zlaták ba ani stříbrňák a peníze, které dostaneš za zahradnické služby u nás na zámku.....to je pro princeznu málo.“ „A vůbec co na to říkáš ty, Jůlinko?“ zeptala se královna a všichni se napjatě na princeznu dívali. Princezně se ale také dlouho zahradník líbil. Neváhala tedy a chtěla říct, že si zahradníka vezme, ale jakmile chtěla promluvit, tu najednou venku zahřmělo, na obloze se objevily černé mraky a rázem se otevřela všechna okna v královském sále. Předě všemi se objevil zlý a ošklivý čaroděj. A spustil: „Od narození princezny čekám na tuto chvíli, kdy se budu moct o ni ucházet. Nyní přišel tento slavný den, a tak vás žádám, princezno, staňte se mojí služebnou, tedy ne....mojí ženou.“ Čaroděj byl totiž velice zmateným čarodějem. Princezna bez váhání řekla: „Ne.“ Dvořané, rádci, dvorní dámy, všichni v sále potichu odešli. Báli se, co čaroděj provede. „Určitě se bude zlobit,“ říkali si. A taky že ano. Čaroděj se nejdříve zeptal, zda slyšel dobře. „Ano pane čaroději. Slyšel jste dobře. Nechci vás urazit, ale vás si nikdy nevezmu,“ řekla princezna.

„A teď jsem se rozzlobil. Ať chcete nebo ne, odvedu si vás princezno na svůj hrad támhle v lesích a zavřu vás do temné věže, dokud se nerozmyslíte,“ prohlásil čaroděj, popadnul princeznu za ruku a se škodolibým smíchem zmizel. „Co budeme dělat králi? Čaroděj je zlý a ovládá různá kouzla. Bojovat s ním se nikdo neodváží. Všichni z něj mají strach,“ řekla vyděšená královna. Vtom jí do řeči skočil Jiřík: „Já ne, paní královno. Já z čaroděje strach nemám.“ A odhodlaně dodal: „Půjdu za ním a přivedu princeznu zpátky.“

„ Pokud se ti podaří naši dcerušku princeznu Jůlinku vysvobodit, dám ti ji za ženu, i když jsi prostého chudého původu,“ řekl král a dal Jiříkovi měšec zlatěáků na cestu, kdyby je potřeboval. „ Děkuji králi,“ poděkoval Jiřík a vydal se do lesů, kam předtím čaroděj ukazoval.

Jiřík šel dlouho lesem. Prochodil ho křížem krážem, ale hrad nikde. Jak tak Jiřík šel, narazil na lesní studánku. Byla špinavá a bylo v ní napadané listí. „ Ty jsi ale špinavá studánko. Tvůj pramen vody se vůbec nedá pít, ale neboj se, vyčistím tě a budeš zase jako dřív.“ A tak také Jiřík udělal.

Za chvíli byla studánka křišťálově čistá. V tu najednou se u studánky objevila víla. „ Neboj se Jiříku. Jsem studánková víla. Děkuji ti, že jsi vyčistil mou studánku. Bez ní by lesní zvířátka neměla co pít. Pověz, jak se ti můžu odvděčit?“ „ Děkuji vílo za pomoc. Hledám hrad zlého čaroděje. Unesl mou princeznu a jestli ji nenajdu, stane se jeho ženou. Už jsem prošel snad celý les, ale hrad jsem nikde nenašel.“ „ Štěstí, že jsi mne potkal Jiříku. Hrad bys bez mé pomoci nikdy nenašel. Čaroděj má hrad, který je neviditelný a je vidět pouze, pouze o půlnoci.“ „ Děkuji ti, vílo. Málem bych zapomněl. Ve studánce jsem našel tento zlatý hřebínek. Nepatří tobě?“ Jiřík hřebínek podal víle. „ I patří Jiříku. Děkuji ti a když budeš potřebovat pomoc, zavolej mě. Přijdu, i když budeš na jiném místě než tady u mé studánky.“ Jiřík ještě jednou víle poděkoval a čekal na půlnoc.

O půlnoci se hrad skutečně objevil a Jiřík byl tím blíž ke své princezně. Jakmile princ otevřel železnou okovanou bránu hradu, objevil se čaroděj. „ Jdeš si pro princeznu ty chudý chasníku?“ „ Ano čaroději, přišel jsem si pro princeznu a také si ji odvedu.“ „ To se ti ale nepodaří. I když je mi asi přes 600 let..... nebo 650...., teď nevím. Zkrátka, i když je mi hodně let, pořád ještě umím čarovat. Sice ne všechno, co jsem dříve uměl, ale i tak čarovat umím!“ zlobil se čaroděj a Jiříkovi to přišlo k smíchu. „ Musím ti vymyslet nějaký úkol, který nesplníš. Počkej do zítřka, já o tom musím přemýšlet,“ řekl čaroděj a odešel do své komnaty. Jiřík toho využil a šel hledat temnou věž, kde měla být princezna. Jiřík našel komnatu ihned, dokonce byl v zámku klíč. Jiřík odemkl a vešel dovnitř, kde spatřil princeznu, která měla oči zalité slzami. „ Neplač princezno, přišel jsem tě vysvobodit.“ Princeznu rázem přešel pláč a Jiřík jí začal všechno vyprávět.

Když Jiřík dopověděl, řekla princezna: „ Něco ti prozradím. Toho, že je čaroděj zmatený, sis jistě všiml, ale já ještě vím, že je čaroděj strašně hloupý a zapomnětlivý. Jak jsi sám říkal, dokonce nechal ve dveřích klíč.“ „ Ale kam tím míříš Jůlinko?“ Jiřík nechápal. „

Sehrají na čaroděje malou lest. Budu na něj hodná. Tím si ho získám a on ti dá takový úkol, který mu poradím já.“ „Ty jsi chytrá, Jůlinko. Radši už půjdu, ale uvidíme se zítra.“

Druhý den šel Jiřík za čarodějem a žádal ho o úkol. „Copak já mám vymýšlet nějaké úkoly. Celou noc jsem přemýšlel, jaký úkol ti mám dát, ale nakonec jsem usnul,“ řekl čaroděj mrzutě. „Zavolám moji krasotinku Jůlinku a ta něco vymyslí.“ Princezna přišla a spustila: „Můj velký čaroději, ráda ti pomůžu.“ Jiříkovi bylo jasné, že princezna hraje na čaroděje lest. „Říkal jsi, můj velký čaroději, že tvůj drak má rád zelí, ale žádné nemá a ty to vyčarovat neumíš. Vypěstovat ho není těžké, ale vypěstovat ho do druhého dne, to se mu nepodaří. A já tu zůstanu s tebou.“ „Ty moje květinko chytrá. Konečně rozumná slova. Slyšel jsi mládenče. Když do zítra vypěstuješ několik hlávek zelí pro mého dráčka, můžeš si princeznu odvést. Pokud ne, stane se princezna mou ženou.“ Jiřík zbledl. Vypěstovat zelí je sice lehké, ale do druhého dne?! Skleslý odešel do lesa.

Jiřík byl smutný. Chodil po lese sem a tam a pořád si říkal dokola: „Princezna už mě nemá ráda. Už na mě zapomněla.“ „I nezapomněla Jiříku,“ ozval se jemný hlásek. Byla to studánková víla. „Jiříku, nemůžu pořád poslouchat to tvé vzdychání. Princezna tě má ráda. Na čaroděje to opravdu byla lest, ale na tebe ne. Zasadit zelí pro tebe nemůže být těžké. Vždyť jsi zahradník.“ „To máš sice pravdu vílo. Ale žádný zahradník nedokáže vypěstovat zelí do druhého dne. To trvá několik týdnů ba i měsíců než zelí vyrostě. A jak vlastně tohle všechno víš vílo?“ „Princezna ti zřejmě zapomněla říct, že mě zná. Tajně za ní chodím a nosím jí jídlo. Čaroděj taky na všechno zapomene. A tak mi Jůlinka všechno vysvětlila a požádala mě o pomoc. Navíc ti to dlužím za ten můj ztracený zlatý hřebínek.“ „To jsem byl ale hlupák, když jsem si myslel, že mě princezna nemá ráda. Ale jak mi pomůžeš vílo?“

„Máš semínka zelí v kapse Jiříku?“ „Mám vílo.“ „Tak udělej záhonek a zasad' je tak, jak umíš.“ Jiřík se pustil do práce a za chvíli měl hotovo. Víla mávla rukou a zelí začalo růst jako z vody. Během chvíle bylo po celém záhoně několik hlávek zelí. „A to není všechno Jiříku. Od této chvíle je tento záhon kouzelný. Pokaždé, když jedno zelí kdokoli utrhne, hned naroste další. To aby měl drak co jíst.“ Jiřík poděkoval a běžel do hradu za čarodějem a za princeznou.

Čaroděj se zlobil. Tohle nečekal a za žádnou cenu se nechtěl princezny vzdát. „To není pravda, že jsem ti princeznu slíbil. Já si to nepamatuju. Princezna je moje. Já ti ji nedám. A ne a ne a ne.“ Když ale přiletěl čarodějův drak a řekl čarodějovi, že je zahradníkovo zelí výborné a že má konečně co jíst, změnil čaroděj svůj názor. Svolil k tomu, aby si zahradník

odvedl svou princeznu domů, protože jeho dráček mu byl mnohokrát milejší než nějaká princezna.

Jiřík tedy odvedl princeznu na zámek a král s královnou jim přichystali nádhernou svatbu, o které se povídalo v celém širém kraji.

Zazvonil zvonec a pohádky je konec.

O duchovi, který neuměl strašit

Strašinda. Toto jméno znali snad všichni lidé a děti z vesničky Bouzňákov. Bylo to jméno zříceniny, která stála na kopci, kousek dál za vesničkou. Co na tom, zříceniny jsou přece skoro všude, kam se jenom podíváte! Tato zřícenina ale nebyla ledajaká. Byla totiž sídlem všech duchů z celého kraje.

Každý večer se na Strašindě duchové scházeli a každý musel říci, kolik postrašil zlobivých a neposlušných dětí. Byli to duchové hodní, přísní, velcí, malí, roztomilí, oškliví i hraví. Nestrašili totiž jen tak pro legraci a kdekoho. Strašili zlobivé a neposlušné děti. Každému duchovi vždy vládce duchů, Velký Strašil, přidělil jednoho zlobivého kluka nebo holčičku, a pokud ho duch v ten večer postrašil a dítě se ve svém chování polepšilo, dostal duch povýšení do vyššího Duchového řádu. Všichni duchové, i když byli třeba malí, nebyli zcela takoví jako nejmladší a nejmenší duch Strašílek. Nešlo o to, že byl nejmladší, ale o to, že neuměl strašit. Vždy si spíš chtěl s dětmi hrát a být s nimi kamarád.

Jednoho dne však došla Velkému Strašilovi trpělivost a nechal si Strašílka zavolat. „Strašílku, Strašílku, vím, že jsi ještě malý a nemáš velké zkušenosti, ale dobře víš, jaké je tvé poslání,“ řekl Velký Strašil. „Vím, strašit děti!“ odpověděl rozzlobeně Strašílek. „Ale já nechci strašit děti, to se přece nedělá!“ křikl Strašílek ještě rozzlobeněji. „Ale Strašílku, sám dobře víš, že my nestrašíme hodné a poslušné děti, ale děti zlobivé a neposlušné, které se ke svým rodičům a sourozencům nechovají hezky, neuklízí si hračky, neposlouchají, odmlouvají a svým rodičům nepomáhají. Takové děti si přece zaslouží, abychom je pro výstrahu alespoň malinko postrašili, aby věděly, že poslouchat se musí, a aby byly hodné,“ řekl král. „Já vím pane králi, ale já si myslím, že děti nemusíme napravovat tím, že je postrašíme,“ řekl Strašílek. „A jak bys je chtěl napravit? Tím, že si s nimi budeš hrát? Cha, cha, cha...“ zasmál se král. „Věřte pane Velký Strašile, je i jiný způsob, jak děti napravit,“ přesvědčoval Strašílek krále. „Dobrá tedy,“ řekl král. „Dám ti příležitost. Pokud se ti podaří

napravit alespoň jediné zlobivé dítě, povýším tě do vyššího Duchového řádu a staneš se mým osobním rádcem.“

Strašílek ihned souhlasil a bez váhání vyrazil do vesničky Bouzňákov. Létal snad největším tempem, jakým duchové umějí létat. Chtěl opravdu Velkému Strašilovi dokázat, že má pravdu. Nejprve se podíval na kovářovic Honzíčka, ale tam už byl Strašílkův kolega Hrozboun. Pak tedy zaskočil k sedlákově Barborce, jenže ta už také poslušně spinkala v peřince a hračky měla vzorně uklizené. Strašílek už začínal být nervózní. Proletěl snad celou vesničku, ale všude už strašili Strašílkovi kolegové. Už to vypadalo, že Strašílek dnes večer žádné zlobivé dítě neobjeví, až najednou Strašílek objevil světýlko v domě pekaře Housky.

Když Strašílek přiletěl k okýnku, viděl, jak pekařův malý Adámek kope do hraček, křičí na maminku, vzteká se, poroučí si a se svými hračkami neslušně zachází. „Tohle je moje příležitost ukázat Velkému Strašilovi, že jsem měl pravdu,“ řekl si Strašílek. Jakmile odešla Adámkova maminka, v tu ránu byl Strašílek v Adámkově pokoji. Malý Adámek se nejprve trochu polekal, ale za chvíli se rázem na Strašílka obořil: „Copak mě budíš?“ „Já jsem duch Strašílek a přišel jsem tě napravit,“ odpověděl Strašílek. „Spíš postrašit,“ řekl malý Adámek. „A to mi sem poslali takového malého ducha?“ podivil se Adámek. „Tak víš co, pro tebe by to měla být čest, že jsem tady právě já, ale když se ti nelíbím, tak já ti sem pošlu své větší a strašidelnější kamarády duchy, aby ti ukázali!“ pohrozil Strašílek a už se chystal odejít, tedy vlastně odletět. „Počkej, počkej, já jsem to tak nemyslel,“ řekl Adámek zarmouceně. „Vždyť jsi docela hezký duch,“ uznal Adámek. „Vidíš, jak dovedeš být milý kluk,“ řekl Strašílek. „Ale stejně duchu...“ „Strašílek, prosím,“ skočil Strašílek Adámkovi do řeči. „Tak teda Strašílku, proč mě máš napravovat?! Vždyť já jsem hodný a poslušný,“ ospravedlňoval se Adámek. „A na to jsi přišel jak?“ zasmál se Strašílek a pokračoval. „Vždyť jsi zlý na maminku a na tatínka, neuklízíš si hračky, neposloucháš, nepomáháš tatínkovi v pekařství, a to jsi hodný?“ podivil se Strašílek. „No, já myslím, že ano.“ „Tak to si myslíš špatně,“ řekl Strašílek a trval na tom, že bude chodit za Adámkem každý den a bude za ním chodit tak dlouho, dokud nebude Adámek poslušný a hodný chlapeček. „To jako budu muset uklízet hračky?!“ řekl rozzlobeně Adámek. „A nejenom to,“ řekl Strašílek. „Budeš se učit, jak být hodný, aby z tebe maminka a tatínek měli radost.“ „To mají i tak,“ odpověděl Adámek. „Ty si myslíš?“ podivil se Strašílek. „Pochválila tě dneska maminka za něco?“ „Ne!“ odsekl Adámek. „A kamaráda Jendu chválí pořád a mě ani jednou!“

pokračoval rozzlobeně Adámek a začal plakat. „A uvědomil sis, proč to tak je?“ Adámek chvíli váhal a pak radši neodpověděl. „Uklid’ si hračky a uvidíš, jak tě maminka pochválí.“ Adámek tak neudělal, a tak mu Strašílek ukázal, jak se hračky uklízejí. „Dobrou noc a já zase přiletím zítra,“ řekl Strašílek a odletěl pryč. Adámek nechápal. Pořád si v hlavě přemítal, co mu Strašílek řekl. Nakonec ze všeho přemítání usnul.

Ráno, když přišla maminka do pokoje, viděla, jak jsou hračky uklizené a na správném místě. „Ty jsi šikovný Adámku, jak sis vzorně uklidil všechny hračky. Jsi hodný kluk.“ Adámek byl nadšený a těšil se, že večer zase přiletí Strašílek a uklidí mu pokojíček. Večer Strašílek opravdu přiletěl. „Představ si duchu...“ „Strašílku, kolikrát ti to mám opakovat,“ řekl unaveně Strašílek. „To je jedno. Maminka mě pochválila za to, že jsem si uklidil hračky.“ „A nezdá se ti Adámku, že tě spíš pochválila za něco, co není tvoje práce?“ položil Adámkovi otázku Strašílek. „To přece nevádí, hlavně, že mám pokojíček uklizený,“ řekl spokojeně Adámek. „A dneska mi uklidíš zase!“ poručil Adámek Strašílkovi. „To teda neuklidím. Jen si pěkně uklid’ sám.“ „Stejně až se probudím, tak bude uklizeny a maminka mě zase pochválí!“ odvětil Adámek a usnul. Strašílek mezitím potichu odletěl. Ráno, když maminka vešla do pokoje, viděla úplně stejný nepořádek, jako měl Adámek ve svém pokoji, kromě včerejšího dne, pokaždé. „No Adámku, já myslela, že už je z tebe hodný a poslušný chlapeček a ty jsi zase ten samý nepořádník, který mě chce zlobit!“ rozzlobila se maminka a Adámek se v tu ránu vzbudil. Když se podíval okolo sebe, viděl všude poházené hračky a neuklizené oblečení. Byl smutný, že ho maminka nepochválila a celý den se mračil a chodil sem a tam.

Večer opět přiletěl Strašílek a spatřil Adámka, jak sedí na posteli a smutní. „Měl jsi pravdu Strašílku. Nemůžu se chlubit cizím peřím a práci za mě nikdo neudělá.“ Strašílka to překvapilo. Nečekal, že najde Adámka tak utrápeného. „Maminka mě ráno nepochválila, jenom se na mě rozzlobila a řekla, že jsem nepořádný a zlobivý.“ „To víš Adámku, maminka nebude ráda, když ji budeš zlobit a nebudeš poslouchat.“ „Ale já už budu Strašílku.“ „To teda nevím.“ „Uvidíš,“ řekl Adámek a hned začal. Uklidil si všechny hračky a všechno rozházené oblečení. Strašílek se bál, že Adámek bude poslušný jenom chvíli a pak zase z něj bude ten zlobivý a neposlušný Adámek. Ale zmýlil se. Strašílek chodil každý večer kontrolovat Adámka. Pro jistotu chodil Strašílek kontrolovat Adámka i každý den, ovšem tajně za oknem, aby se přesvědčil, zda to na něj Adámek nehraje. A opravdu nehrál. Adámek si po sobě každý den uklízel své hračky, poslouchal maminku i tatínka a pomáhal jim.

Po nějakém čase přiletěl Strašílek k Adámkovi a řekl: „Adámku, už uplynul nějaký čas a já vidím, že se z tebe stal hodný a pracovitý kluk, kterého má každý rád a kterého všichni chválí. To už je znamení, že už tě nemám co učit a musíme se tedy rozloučit,“ řekl smutně Strašílek. „Počkej...,“ zvolal nahlas Adámek. „A to už se nikdy neuvidíme?“ řekl smutně. „To já sám nevím,“ řekl sklesle Strašílek. „Budeš mi chybět Strašílku.“ „I ty mně Adámku.“ Adámek ještě Strašílka objal a Strašílek s pláčem odešel. Adámek mu ještě se slzičkami v očích zamával.

Strašílek tedy přiletěl na Strašindu k samotnému Velkému Strašilovi. „Viděl jsem Strašílku, že sis opravdu vedl dobře. Měl jsi pravdu, že děti můžeme napravit i jinak než strašením, a proto dodržím své slovo a povyšuji tě do vyššího Duchového řádu a také tě povyšuji na mého osobního rádce,“ řekl Velký Strašil. „To ale znamená, že nebudu moci mezi lidi,“ řekl polekaně Strašílek. „To máš pravdu.“ „Ale Velký Strašile, já se chci aspoň s Adámkem někdy vídat. Mám ho moc rád a když bych si s ním už nikdy neměl hrát, to se radši funkce rádce vzdám,“ řekl odhodlaně Strašílek. „Vidím Strašílku, že nejenom Adámek, ale i ty ses něčemu naučil.“ Strašílek se podívil. „Naučil ses mít rád druhé lidi a naučil ses, co je to přátelství, a jak je důležité a cenné. Proto tě musím pochválit a jestli chceš, můžeš létat mezi lidi, i když budeš mým rádcem,“ prohlásil Velký Strašil. „Chci, chci,“ řekl vesele Strašílek a rychle letěl za svým kamarádem Adámkem. I ten měl velkou radost, že se mu jeho kamarád vrátil. „Omlouvám se, že jsem ti nadával duchu a říkal, že jsi malý. Už ti budu říkat jenom tvým jménem Strašílek a už se ti nikdy nebudu smát,“ řekl Adámek a společně se Strašílkem šli uklízet rozházené hračky.

Strašinda od této doby tento příběh vypráví a když se v Bouzňákově najde nějaký zlobivý kluk nebo holčička, duchové hned vědí, jak si s nimi poradit.

Zazvonil zvonec a pohádky je konec.

Není liška jako liška

Za devatero horami a devatero řekami...vlastně počkat, tato pohádka nebude o zámku ani o princeznách, ani o dracích. Bude o mém lese. A kdo jsem vlastně já? Já jsem hajný Kopejtko a povím vám příběh, který se v mém lese odehrál.

Jak všichni víme, v lese žije spousta zvířátek, jako jsou srnky, jeleni, vlci, jezevci, ale také lišky. A právě v liščí noře to všechno začalo. Jednoho dne se mámě lišce narodila čtyři malinká roztomilá liščátka. Všechna byla zrzavá, měla krásné tmavé oči, černé tlapky a bílo-černý ocas. Všechna, kromě jediného nejmladšího liščátka. Toto liščátko bylo úplně jiné než jeho bratříčci. Bylo strakaté, černo-bílé, očka mělo modrá, tlapičky bílé a strakatý ocas. Všichni v lese se mámě lišce začali posmívat. „Copak to máš za ošklivku?“ pokřikoval datel Červeňák. „Vždyť to není lišce, ale kočka,“ posmívala se kukačka Žvanivka. Malému liščátku bylo do pláče. Máma liška se ale zachovala jako správná a hodná maminka a řekla liščátku: „Nic si z toho nedělej, mně nevadí, že jsi jiné, budu tě mít stejně ráda jako tvé ostatní bratříčky a budeš se jmenovat Strakáček.“ „Strakáček, to už jsi mu mohla dát rovnou jméno pro kočku,“ posmívala se znovu kukačka Žvanivka. Mámu lišku to ale neodradilo, měla Strakáčka stejně ráda jako své ostatní děti. Zato malý Strakáček byl z toho všeho smutný. Záviděl svým bratříčkům, že vypadají jako ostatní lišky a že nejsou tak odlišní jako on.

Čas ubíhal a malý Strakáček byl čím dál tím smutnější, a to i přesto, že měl kamaráda ježka Bodliňáčka, který si s ním rád hrál a snažil se Strakáčka rozesmát. To byl opravdový kamarád. Když si s ním Strakáček hrál, vždy zapomněl na své černé myšlenky a aspoň na chvíli se radoval. Když ale Bodliňáček musel domů na večeri, Strakáček se schoval v lese a plakal, že se mu všichni posmívají. Kdo se na to už nemohl dívat, kromě mámy lišky a liščích bratříčků, byla moudrá sova teta Moudronožka. „Strakáčku, Strakáčku, už se na to nemohu dívat. Každý den chodíš pod můj strom a pláčeš a naříkáš. Copak tě trápí?“ zeptala se. „Milá teto sovo, mě trápí snad ta nejhorší věc,“ řekl smutně Strakáček. „A copak to je?“ zeptala se sova. „Všichni se mi posmívají, že vypadám jinak než mí ostatní liščí bratříčci. Nikdo mě nemá rád.“ „Co to říkáš Strakáčku? To přece není pravda!“ rozčílila se teta Moudronožka. „A co tvoje maminka, bratříčci a tvůj kamarád ježek Bodliňáček? Na ně jsi zapomněl?“ „Nezapomněl, ale ostatní se mi posmívají a nadávají mi, že nejsem liška a vymýšlí mi ošklivé přezdívky.“ „Já vím Strakáčku, to od nich není hezké. Ale uvidíš, že oni na to časem přijdou a omluví se ti, a pokud ne, tak uvidíš, že se jim někdo jednou také bude posmívat a oni poznají, jaké je to ošklivé, a že to neměli dělat,“ radila Moudronožka Strakáčkovi. „Ale teto Moudronožko, já už nechci vypadat takhle. Chci mít krásně zrzavou srst, černé tlapky a černo-bílý ocas. Kdybych takhle vypadal, byl bych šťastný a oblíbený,“ řekl sově Strakáček.

„Teto Moudronožko, prosím, proměň mě, abych vypadal jako ostatní lišáci,“ žadonil Strakáček.

Málem bych vám zapomněl říci. Sova Moudronožka nebyla jen tak obyčejná sova. Nejenomže byla chytrá jako nikdo široko daleko a střežila můj les jako nikdo jiný, ale teta Moudronožka znala různá kouzla a někdy sem tam čarovala.

„Strakáčku, seš si opravdu jistý, že to chceš?“ zeptala se Moudronožka. „Ano, teto Moudronožko, nic víc si na světě nepřeju,“ odpověděl Strakáček. „Tak dobrá Strakáčku, ale ber na paměť, že každý tě má rád takového, jaký jsi.“ „Tomu nevěřím, teto Moudronožko. Až budu vypadat jako ostatní lišáci, budu šťastný a nic mi nebude chybět,“ řekl odhodlaně Strakáček. „Jak myslíš Strakáčku, já jsem tě varovala,“ řekla teta sova a začala čarovat. „Čáry, máry, abrakadabra, myší kuk, ať je z tebe liščí kluk.“ V lese se zahřmělo, uhodily blesky a všude se stáhla černo-černá tma. Potom, když se rozjasnilo, stál před tetou Moudronožkou ne Strakáček, ale malý zrzavý lišák. „Podívej se na sebe Strakáčku,“ řekla sova a podala malému Strakáčkovu zrcadlo. Strakáček se na sebe nemohl vynadívát. Pořád si prohlížel svůj krásný zrzavý kožíšek a málem ze sebe nespustil oči. „Děkuju ti teto Moudronožko, teď už mi nic nebude scházet,“ řekl vesele Strakáček. „No, nevím, nevím Strakáčku, jestli jsi měl to správné přání,“ řekla zklamaně Moudronožka. „Měl teto sovo, to nejlepší přání, co jsem si kdy mohl přát,“ odpověděl Strakáček a běžel zpátky domů. Během své cesty potkal Strakáček ježka Bodliňáčka. „Podívej Bodliňáčku, už vypadám jako ostatní lišáci. Mám krásný zrzavý kožíšek a už nejsem strakatý,“ řekl nadšeně Strakáček. „To jsi ty Strakáčku?“ podivil se Bodliňáček. „Podle hlasu jsi Strakáček, ale vypadáš úplně jinak?!“ řekl smutně Bodliňáček. „To je právě ono Bodliňáčku, jsem to já, jen už nejsem strakatý. Poprosil jsem tetu Moudronožku, aby mě proměnila na správného zrzavého lišáka. Teď jsem krásný, mám lesklou srst, takovou ani mí bratříčci nemají. Myslím, že jsem nejhezčí lišák v celém lese a možná i na celém světě,“ naparoval se Strakáček. „Jenomže, teď už to nejsi ty Strakáčku. Jsi obyčejný zrzavý lišák, jako jich jsou po lese snad tisíce.“ „Vždyť to já vždycky chtěl, být jako ostatní lišáci. A nejsem obyčejný, jsem krásný, snad nejkrásnější lišák ze všech lišáků.“ „Jsi obyčejný lišák. Byl jsi jedinečný a nejenom tím, jak jsi vypadal, ale také jaký jsi byl. Vždy jsi byl hodný, hezky jsi mě pozdravil a nevytahoval ses. Teď jsi nafoukaný a pyšný. To není můj nejlepší kamarád Strakáček, kterého jsem měl rád. S takovým Strakáčkem já si hrát nebudu,“ řekl smutně Bodliňáček a odešel domů.

Strakáček byl z toho smutný. Neuvědomil si, že se chová ošklivě a že se z něj stal nafoukaný a zlý lišák. Sklopil uši a pokračoval domů, do liščí nory. Doma ho ale nikdo nepoznal. „Kdopak jsi?“ podivila se máma liška. „Já jsem přece Strakáček? Copak mě nepoznáváš maminko?“ „Ty nejsi můj Strakáček. Můj Strakáček má strakatý kožíšek a světlá modrá očička jako pomněnky a ty jsi zrzavý a máš tmavá očička, ty nejsi můj Strakáček,“ odpověděla máma liška. „Ale jsem, jen jsem zrzavý, ale krásný, snad nejkrásnější. Vidíte bratříčci,“ odvětil Strakáček a podíval se na své bratříčky. „Ty nejsi náš bratříček. Nejenomže máš jiný kožíšek, ale náš bratříček má dobré srdce, je na nás hodný, ale ty se nad nás povyšuješ a vytahuješ se, ty nejsi náš bratříček!“ řekl nejstarší lišáček a šel si hrát se svými bratříčky. Strakáčkovi bylo do pláče. Viděl, že ho nikdo nepoznává, a tak šel zpátky do lesa.

V lese nastalo hotové pozdvižení. „Ztratil se Strakáček, Strakáček zmizel, neviděl ho někdo?“ křičela po celém lese kukačka Žvanilka. „Stalo se neštěstí, ztratil se Strakáček,“ rozhlašovala všechna zvířátka po celém kraji. Strakáček začínal poznávat, že ho přece jenom v lese mají rádi. Všichni ho hledali, všichni se o něj báli. Pochopil, že jeho přání opravdu nebylo to správné přání a pospíchal zpátky za tetou sovou. „Teto Moudronožko, teto Moudronožko, prosím, vrať mi zpátky moji podobu,“ prosil Strakáček. „Copak, copak Strakáčku? Neříkal jsi, že když budeš vypadat jako ostatní lišáci, že budeš šťastnější?“ „Říkal, teto Moudronožko, ale není to tak, jak jsem si myslel. Měla jsi pravdu, nezáleží na tom, jak vypadám, ale jaký jsem, jakého mě mají rádi. Už nechci být zrzavým lišákem, který se vytahuje a na všechny se povyšuje. Chci být zase tím Strakáčkem, kterého mají ostatní rádi. Chci mít zase černo-bílou srst a modrá očka. Prosím, prosím teto Moudronožko, proměň mě zpátky,“ prosil Strakáček. „Ráda tě proměním zpátky Strakáčku, neboj se. Čáry, máry, abrakadabra, malý mráček, ať je z tebe zase Strakáček,“ řekla teta sova a v tu ránu se zahřmělo, padaly blesky a zatáhla se obloha.

Když vykouklo sluníčko, stál před tetou sovou zase ten Strakáček s černo-bílým kožíškem a modrými očičkama. „Děkuju ti, teto Moudronožko,“ poděkoval Strakáček a běžel zpátky do liščí nory. Cestou potkal Bodliňáčka. „Dobrý den, Bodliňáčku, omlouvám se ti, jak jsem se k tobě choval, byl jsem na tebe ošklivý a nechoval jsem se k tobě hezky. Odpustiš mi a budeš si zase se mnou hrát?“ zeptal se Strakáček Bodliňáčka. „To je můj kamarád Strakáček, hezky strakatý a hodný s dobrým srdíčkem. To víš, že si s tebou budu

zase rád hrát, ale nejprve běž domů, mají o tebe starost,“ řekl Bodliňáček. „Už běžím,“ řekl Strakáček a pospíchal domů.

Doma ho máma liška i bratříčci rádi přivítali a Strakáček jim vše pověděl. Když Strakáček dopověděl, řekla máma liška: „Vidiš, vidíš Strakáčku. Přece jenom ta tvoje proměna byla k něčemu dobrá. Uvědomil sis, že není důležité, jak vypadáš, ale jaké máš srdce.“ „Ano maminko, už to vím, že být hodný a vážit si jeden druhého je důležitější. Raději budu strakatý a jiný než ostatní lišáci, ale za to budu hodný a poslušný, než abych byl sebe více krásný a měl hebký kožíšek, ale zato zlý a nikdo by mě neměl rád,“ řekl Strakáček a od té doby se už Strakáčkovi v lese nikdo neposmíval.

A díky tomu všechny liščí maminky svým dětem vypráví příběh o malém Strakáčkovi. A když se v nějaké jiné liščí noře narodí liščátko, které je jiné než ostatní, v tu ránu mu liščí maminka poví příběh o malém Strakáčkovi a rázem se ze smutného liščátka stane veselé a usměvavé liščátko.

Zazvonil zvonec a naší liščí pohádky je konec.

O vodnici Třasnici

Daleko, ne za sedmi, ale za devíti horami, devatero řekami, devatero lesy a devatero potůčky, tam, kam chodí vítr spát, kde lišky dávají dobrou noc a kde lidé znají jen smích, byla vesnice Vodňákov.

Tato vesnička nebyla jen tak obyčejná jako ostatní vesničky. Jistě, byly zde krásné chaloupky jako v jiných vesničkách, žili zde hodní a pracovití lidé, ale žádná jiná vesnička neměla tolik rybníků jako právě vesnička Vodňákov. Možná proto ji takto všichni říkali.

Asi si říkáte děti: „To přece není nic zvláštního! Rybníků je všude habaděj!“ To máte pravdu, ale ve Vodňakově žili v rybnících vodníci. A ne ledajací. Například, v rybníce Lesňák žil vodník Hastroš, který se staral o to, aby v lese měly stromečky dostatek vody. Nebo třeba v rybníce Loukov žil vodník Pentlík, který se staral o to, aby na louce měly kytičky z čeho pít.

Ale to je na dlouhé povídání a my máme před sebou pohádku, která je právě z jednoho rybníka, a to z rybníka Brčálu. V Brčálu totiž žila Vodnice Třasnice, která na rozdíl od ostatních vodnic, se nestarala o nic jiného než o to, jak se dobře provdat. Jen se podívejte.

„Maminko, vodnice Hastroška už chystá zasnubní hostinu a moje kamarádka vodnice Škeblce už má třetího nápadníka. Proč já také nemám žádného ženicha?“ rozčilovala se Třasnice. „Holka, holka, ty máš starosti! Kdybys mi radši pomohla leštit kapry a líny, aby se jim šupinky krásně leskly nebo šla pozdravit strýčka sumce. Chudák, je pořád sám...“ „Ne, teď ne maminko, musím si načesat pentličky ve vlasech, abych hezky vypadala, kdyby nějaký nápadník přišel,“ vymlouvala se Třasnice. „Ale Třasničko, tady je takové práce a tatínek přijde za chvíli domů z vodnické rady. Ještě není navařeno!“ „Však to zvládneš maminko. Já si ještě musím udělat sukýnku z leknínů, aby se za mnou všichni vodníci otáčeli,“ odpověděla Třasnice. „Tak aspoň upeč koláč z vodních řas, tatínek ho má strašně rád a bude mít velkou radost, když mu ho Třasničko upečeš,“ naléhala maminka. „Nebudu pracovat, co kdyby najednou přišel nějaký vodník na námluvy a já byla v zástěře u kamen? To by rychle utekl. Ne, ne, žádný koláč péct nebudu!“ rozčilovala se Třasnice.

Jakmile to Třasnice dořekla, přišel domů tatínek, nejvyšší vodník všech vodníků, Velký Vodňák. „Dobrý den maminko,“ pozdravil Vodňák. „Dobrý den tatínku,“ pozdravila maminka. „Jaký jsi měl den?“ ptala se maminka. „Vodníci si pořád stěžují, že jim lidé hází do rybníků kameny a všelijaké harampádí. Potom mají všichni vodníci ve svých světničkách nepořádek a znečištěnou vodu! Darmo mluvit,“ mávl rukou tatínek. „A copak máme k večeri maminko?“ zeptal se tatínek. „Nic tatínku,“ řekla zklamaně maminka. „Jak to nic? Vždyť já už hlady šilhám. Copak ti Třasnička nepomáhala?“ ptal se tatínek. „Nepomáhala. Pořád se jenom strojí, kdyby náhodou u nás zabouchal nějaký nápadník.“ „Nápadník, nápadník. Ta holka na nic jiného nemyslí. Pořád sedává u zrcadla místo toho, aby ti maminko pomáhala. Takhle to dál nejde!“ rozčilil se vodník a zavolal si Třasničku. „Třasničko, pročpak nepomáháš mamince? Nevidíš, co je tady práce?“ kázal vodník Třasničce. „Když tatínku, já nemůžu pracovat. Co kdyby za mnou přišel nějaký nápadník a já tady uklízela. To by hned odešel a našel si jinou vodnici!“ odpověděla Třasnička. „Holka jedna líná! Na pentličky a všelijaké sarapetičky tě užije, ale pracovat ne! Ty si myslíš, že vodníci stojí o nějaké parádnice, které celé dny jenom lenoší a vysedávají u zrcadla?“ zlobil se tatínek. „Ano tatínku. Určitě žádný nechce nějakou pracovitou vodnici, která celé dny jenom uklízí, leští kapry a štiky. Vodníci žádají o ruku jen krásné a mladé vodnice, které nemají upracované ruce, ale takové, které chodí na různé tancovačky. Takové vodnice ani nenapadne pracovat,“ prohlásila Třasnička. „Tak a dost!“ rozzlobil se tatínek. „Půjdeš do světa a tam uvidíš, že všichni vodníci nejsou takoví, jak si myslíš, a že hodní a milí vodníci stojí o pracovité

vodnice,“ rozhodl se tatínek. Třasnička se lekla. Bála se jít sama do světa. Vždyť ani nevěděla, kudy má jít a kam. Tatínek Vodňák ale trval na svém. Třasnička si tedy zabalila do uzlíčku pár koláčků z blatouchů a vydala se vodní cestou do světa.

Třasnička šla několik dní a několik nocí. Prošla několika vodními světy a všude potkávala hodné vodníky a vodnice. Cožpak o to, najít správnou cestu, která by nešla studenou vodou, ale pěkně horkými prameny, to pro Třasničku nebyl problém, ale dostat něco k jídlu, to nebylo jen tak. Pokaždé, když Třasnička zaklepala na nějakou vodní chaloupku a požádala o něco k snědku, všude jí zavřeli dveře před nosem. Asi si říkáte děti, pročpak byli na Třasničku všichni tak zlí, že jí ani nedali najíst? Inu, znáte to přísloví: „Bez práce nejsou koláče“. A protože Třasnička neuměla pracovat, ale jenom lenošit, musela vždy o dům dál.

Třasnička už hlady ani neviděla, ale co mohla dělat? Pracovat neuměla, a tak si musela o polévce z rákosu a o mokré pochoutce nechat jenom zdát. Třasnička šla dlouho, předlouho, až potkala vodnickou stařenku. „Dobrý den stařenko,“ pozdravila Třasnička. „Dobrý den, děvenko. Copak pohledáváš v našich mokřinách?“ zeptala se stařenka. „Hledám ženicha,“ odpověděla Třasnička. „Ach tak,“ řekla stařenka. „Tak to jistě umíš dobře vařit a uklízet, když se chceš provdat,“ pravila stařenka. „Ne, neumím,“ odvětila Třasnička. „Já neumím pracovat.“ „A ty si myslíš, že tvůj budoucí ženich stojí o vodnici, která neumí pracovat?“ zeptala se udiveně stařenka. „Ano babičko. Je sice pravda, že jsem nikde po cestě nedostala od nikoho ani kousek mokrého chleba s rákosem, a to jen proto, že jsem si to neměla jak odpracovat, ale copak nějaký vodník bude stát o vodnici, která celé dny stráví jenom u plotny?“ podivila se Třasnička. „Inu, jak myslíš děvenko. Pokud hledáš ženicha, vydej se tímto směrem k naší vodní vesničce a uvidíš, jak s ženichem pochodíš,“ řekla stařenka a ukázala Třasničce cestu k jejich vodní vesničce.

Třasnička se tedy vydala směrem, který jí ukázala vodnická stařenka a těšila se, že už konečně najde svého vodnického ženicha. Hned na kraji vesničky potkala Třasnička krásného mladého vodníka. „To bude určitě ženich pro mě,“ říkala si Třasnička. „Má na sobě krásné barevné pentle, červený klobouk, dlouhý zelený frak a za klopou leknín. Ten určitě nebude chtít pracovitou vodnici,“ řekla si Třasnička a chtěla vodníka pozdravit. Vodník ale Třasničku předběhl. „Dobrý den, krásná panno. Copak tě přivádí do naší malé vodní vesničky?“ zeptal se uctivě vodník. „Dobrý den, pane vodníku. Hledám si ženicha,“ odpověděla Třasnička a celá zčervenala. „Tak ty hledáš ženicha,“ zamyslel se vodník a

hezky se na Třasničku usmál. „Tak to se určitě umíš dobře postarat o vodní hospodářství, o rybky, o lekníny, aby pěkně rostly a starat se o vodní raky, aby jim klepítka dobře klepala,“ řekl vodník. „Ale já tohle neumím,“ řekla vyplašeně Třasnička. „Neumíš?“ podivil se vodník. „A co tedy umíš?“ „Umím se dívat do zrcadla, i celé dny bych u něj proseděla,“ řekla Třasnička a vodník se podivil. „A to by ses chtěla vdávat? Když neumíš vůbec nic?“ zeptal se. „Škoda, docela ses mi líbila, ale když ani nevíš, jak se postarat o vodní hospodářství, musím i já hledat svou nevěstu jinde,“ řekl zklamaně vodník, popřál Třasničce šťastnou cestu a odešel.

Třasnička byla smutná a z očí se jí začaly kutálet tak velké slzy, že ani největší perla z vodnické mušle se jim nevyrovná. Třasnička pochopila, že se musí polepšit, a tak utíkala zpátky směrem ke staré vodnické stařenke.

„Tak co děvenko? Jak jsi pochodila? Našla jsi ženicha?“ ptala se stařenka. „Nenašla babičko,“ odpověděla smutně Třasnička. „Asi jsem opravdu byla lenošivá, jak říkal tatínek. Ale já už taková nechci být. Prosím vás babičko, naučte mě pracovat,“ prosila Třasnička. „Dobře děvenko. Když jsi mě tak hezky poprosila, to bych byla špatná vodnice, kdybych ti nepomohla. Pojd' se mnou ke mně do chaloupky a já tě vše naučím,“ řekla stařenka, a tak to také bylo. Třasnička se učila vařit všechny vodnické pochoutky, péct vodnické koláče, postarat se o štiky a líny, starat se o raky, zkrátka všechnu práci.

Čas rychle utíkal a Třasnička už uměla od stařenky snad úplně všechno. Když zrovna chtěla stařenka Třasničku pochválit za dobrou vodnickou polívku, tu najednou přišel do vodnické chaloupky ten krásný vodník, kterého kdysi Třasnička potkala. „To je přece ten krásný mladík, který mě tenkrát tak hezky pozdravil a pěkně se na mě usmíval,“ říkala si Třasnička a napětím skoro nedýchala. „Dobrý den, rád bych pozdravil moudrou stařenku a její krásnou pomocnici,“ řekl vodník a hezky se na Třasničku usmál. „Dobrý den,“ řekla stařenka. Otočila se k dívce a řekla: „To je můj vnuk, vodník Puškorík, Třasničko.“ „Cože babičko? Vždyť to je ten krásný vodník, kterého jsem kdysi potkala,“ řekla potichu Třasnička. „Já vím Třasničko, už tenkrát nejen tobě, ale i mému Puškoríkovi srdíčko zaplesalo, když tě spatřil,“ odpověděla stařenka. „Jen jsem netušil, že tak krásná vodnická panna může být i tak pracovitou pannou,“ řekl Puškorík a políbil Třasničce ruku. „Nebyla jsem taková. Byla jsem lenošivá a nafoukaná, ale už taková nebudu,“ řekla Třasnička. „Slibuješ?“ zeptal se Puškorík. „Slibuji,“ odpověděla Třasnička a společně s Puškoríkem a stařenkou se vydali na cestu k mamince a tatínkovi.

Maminka s tatínkem přivítali Třasničku a jejího ženicha s nadšením a radostí. Svou vodnickou dcerušku ani nepoznávali. Byli rádi, že Třasnička došla k rozumu a našla si hodného a pracovitého ženicha. Stařenka, maminka i tatínek uspořádali Třasničce a Puškoríkovi velkou svatbu, o které se ještě několik dní po celých vodách vyprávělo.

Zazvonil zvonec a naší pohádky je konec.

Velmi krátká pohádka

Nedaleko, za čtyřmi lesy, čtyřmi rybníky, čtyřmi horami a čtyřmi řekami stál zámek, ve kterém žil sám král s královnou. Jednou večer, když slunko už šlo spát za hory a na obloze se rozzářil stříbrný měsíc, šli v zámku všichni spát. Šli spát nejenom sloužící, kuchaři, zahradníci, lokajové, rádci, zahradníci, komorníci, ale také paní královna a pan král. Všichni v zámku usnuli a ponořili se do svých snů, jediný pan král ne. Ptáte se děti proč? To je jednoduché, pan král nemohl usnout.

Všichni v zámku už spali, zdáli se jim krásné sny, ale pan král se převaloval v posteli ze strany na stranu a pořád nemohl usnout. „Já bych spal. Proč já nemohu usnout? Královna chrápe, všichni tady spí, jen já král nemůžu spát!“ rozčiloval se král. „Já už vím, vezmu si svou královskou čepici,“ řekl pan král a vzal si ze svého nočního stolku svou čepici s bambulí, ve které se mu vždy zdály krásné sny. „Tak, a teď se mi bude zdát o jemňounké šunčičce, o křupavém kuřátku nebo o pečené kachničce,“ liboval si král, ale marně. Pan král zase neusnul. „Ach jo. Co já budu dělat?“ povzdychoval král a vstal ze své královské postele s nebesy. Chodil po královské komnatě sem a tam. Přemýšlel, co má udělat, aby mohl usnout.

„Já už vím. Zavřu okno, určitě mě budí ty protivné bzučící mouchy,“ řekl pan král a také tak udělal. Jakmile zavřel okno, skočil do své královské postele, zavřel oči a snažil se usnout. A co myslíte děti? Podařilo se panu králi usnout? Kdepak, ani zavření okna nepomohlo. Pan král zase nemohl usnout. „Já už nevím, co mám dělat. Já bych tak spal,“ bědoval král, až vzbudil paní královnu.

Co...se...děje...pane...králi...?...Pročpak...nespíte...?“ zeptala se rozespalým hlasem královna. „Proč nespím?“ rozčilil se král. „Já se tady už skoro celou noc snažím usnout!“ rozčilil se ještě víc král. „Vzal jsem si svou královskou noční čepici a nic, zavřel jsem okno, aby mě nebudily ty protivné mouchy, a zase nic, dokonce jsem i chodil po

komnatě, abych se unavil, ale pořád nic, já nemůžu usnout. Ani počítání do desíti mi nepomáhá,“ vysvětloval královně král. „Tak si, pane králi přečtěte nějakou knihu. Při svíčkách vás to určitě donutí k spánku,“ radila královna. „To mi nepomůže, paní královno. To možná pomáhá vám, ty vaše královské románky, ale já jsem silnější náture,“ odvětil král. „Vy ale pane králi nejste spokojen s ničím. Jaképak románky. Já čtu knihy, které mě vzdělávají,“ odpověděla královna. „Románky čtou královny, které se od rána do večera jen parádí a celý den jen hledí do zrcadla. Taková je třeba královna ze sousedního království,“ začala vyprávět královna, ale jak tak povídá, podívá se na krále, a co nevidí? Pan král usnul.

„Já tady panu králi vyprávím a on si klidně usne!“ podivila se paní královna, ale protože už byla noc, zhasla svíčku a šla také spát.

A vy děti, pokud ještě nespíte, tak šup do postýlky a rychle spát. Dobrou noc.

Zlatý prsten s černým kamenem

Tam, kde každým dnem zasvítlí z rána paprsky slunce, kde kvetou květy tak voňavé jako nikde jinde a kde jsou lidé pracovití a hodní, tam je království, o kterém bude vyprávět naše dnešní pohádka.

V tomto království panoval moudrý a spravedlivý král s královnou. Král s královnou však nežili na zámku sami. Měli dceru, princeznu Jolanku. Princezna Jolanka byla krásná jako kvíteček, hodná, milá a také chytrá.

Jednou, když se princezna procházela po královské zahradě, se však stalo něco nevídaného. Na obloze, kde nebyl ani mráček, se náhle objevily černé mraky, začalo bouřit a blesky létaly ze všech stran. Princezna se bála a její strach byl ještě větší, když náhle spatřila, jak po obloze letí ošklivý černokněžník, který měl namířeno přímo do zámku. Jolanka začala utíkat do trůnního sálu za svými královskými rodiči.

„Maminko, tatínku, letí k nám ošklivý a zlý černokněžník,“ vykřikla princezna vyděšeně. „Ale Jolanko, to se ti jenom něco zdálo,“ řekl král. „Nezdálo, vaše veličenstvo,“ ozvalo se v sále. Před královskou rodinou stál samotný černokněžník. „Co tu pohledáváš černokněžníku?“ zeptal se král rozzlobeně. „Přicházím, abych požádal vaši dceru, princeznu Jolanku o ruku.“ Král byl ještě rozzlobenější. „Taková drzost. Vyděsíš mou dceru, na celé naše království spouštíš hromy a blesky a ještě si dovolíš žádat o ruku naší jediné dcery?! Nikdy ti ji za ženu nedám,“ prohlásil král. „Ať rozhodne princezna,“ řekl černokněžník.

„Nevezmu si vás velký černokněžníku,“ odpověděla princezna. „Rozmyslete se princezno, nebo poznáte můj hněv!“ pohrozil černokněžník. „Jen nevyhrožujte, pane velký černokněžníku. Víím, že ovládáte spoustu kouzel, máte velkou moc, ale já se vás nebojím,“ řekla princezna. „To jste neměla říkat princezno!“ řekl černokněžník a pozvedl svou ruku, na které se zablýskal veliký zlatý prsten s černým kamenem. V tu ránu se strhla venku veliká bouře a silný prudký vítr lámal okenice královského sálu a byl tak silný, že sfoukl všechny zapálené svíce. „Když já po něčem toužím, tak to taky dostanu!“ zvolal černokněžník. Najednou zahřměl ten největší blesk a rázem byla v celém trůnním sále tma a ticho. Jen z dálky bylo slyšet slabé volání: „Maminko, tatínku, pomoc...“ „To byl hlas naší dcerušky,“ řekla královna vyděšeně a hned přikázala sluhům, ať zapálí zhasnuté svíce. Když se v sále objevilo světlo zapálených svíček, zůstal všem rozum stát. Princezna zmizela. „Ta drzost, ta opovážlivost. Ten zlý černokněžník ani neuposlechne svého krále a panovníka této země a ještě mu unese jeho jedinou dceru!“ rozzlobil se král a dal si zavolat svého královského rádce. „Rádce, dej vyhlásit po celém našem království, že ten, kdo vysvobodí moji dceru, nejjasnější a nejkrásnější princeznu Jolanku, dostane za odměnu vše, co si bude přát. Může to být člověk chudého či urozeného rodu,“ domluvil král.

Jakmile se zpráva roznesla po celém království, nastalo velké pozdvižení. Všichni mladí chasníci brali tuto výzvu jako jedinečnou příležitost ucházet se o princeznu ruku, i za cenu, že by je to mělo stát život. Jenomže všem odvážlivcům šlo pouze o království, moc a peníze, ale jen jednomu jedinému, nejchudšímu chasníčkovi v celém království, šlo o princeznu lásku. Byl to syn královského ševce, Vašek. Jakmile Vašek tuto zprávu uslyšel, neváhal, ušil si boty s nejpevnější podrážkou, která se jen tak neprošlapala, zabalil si do ranečku pár koláčů a vydal se na cestu.

Vašek ale nevěděl, kudy má jít ani kam. Cestu k černokněžníkovi neznal a ať se ptal všech pocestných, které na své cestě potkal, nikdo nevěděl, kudy vede cesta k černokněžníkovi. Vašek tedy šel, kam ho nohy vedly, až přišel ke kamenné studni. Ve studni byla voda krásně čistá a průzračná jako zrcadlo, a protože sluníčko hodně prahlo, namočil Vašek své dlaně do studně, aby se napil. Najednou Vašek nemohl uvěřit svým očím. Podíval se před sebe a uviděl krásnou vílu. „Vítám tě, Vašku,“ pravila svým jemným hláskem. „Dobrý den, paní...“ řekl Vašek chvějícím se hlasem. „Neříkej mi paní...,“ pravila víla. „Jsem víla Vodnička a starám se o svou studnu, aby v ní byla voda čistá a mohl se z ní napít každý dobrý člověk,“ odpověděla víla. „To jsi velice hodná vílo. Nebýt tvé studny, už

bych horkem snad ani nikam nedošel,“ řekl Vašek. „A kampak se chystáš, Vašku?“ zeptala se Vodnička. „Jdu vysvobodit princeznu Jolanku, unesl ji zlý černokněžník. Nevíš Vodničko, kudy k němu vede cesta?“ zeptal se Vašek. „I vím, Vašku, kudy vede cesta. Běž pořád po této cestičce. Brzy dojdeš k velkému kopci a na samém vrcholku uvidíš velký a temný hrad. To je sídlo zlého černokněžníka,“ řekla Vodnička a ukázala na cestičku. „Děkuju ti, vílo,“ řekl Vašek a vydal se směrem k černokněžníkovu hradu.

Cesta byla dlouhá a Vaškovi připadala skoro nekonečná. Když Vašek došel k hradu, bylo sluníčko už dávno za horami. Vašek neváhal, přistoupil k hradní bráně a zatáhl za kliku. Rázem se otevřely dveře a Vašek stál najednou ve veliké místnosti. Místnost byla prázdná a pustá, plná pavučin a prachu. Vašek náhle spatřil několik schodů, které vždy vedly k jednomu dveřím. „Za některými z nich bude určitě komnata princezny Jolanky,“ pomyslel si Vašek. „Chudák princeznička, určitě ji tam černokněžník vězní pod zámek a pečlivě ji střeží. To já tak nenechám,“ řekl si Vašek odhodlaně a rozběhl se po pravém schodišti.

Když doběhl ke dveřím, zatáhl za kliku, ale co to? Dveře byly odemčené. Vaškovi to bylo podivné. „Copak by černokněžník uvěznil princeznu do nezamčené komnaty?“ říkal si Vašek a vstoupil dovnitř. Jakmile Vašek vstoupil do komnaty, uviděl spoustu baněk, mystiček, kotlíků, bylinek a spoustu dalších čarovných věcí. „To bude asi černokněžníková čarodějná kuchyně,“ pomyslel si Vašek a raději z místnosti odešel. „Tady princezna není. Vydám se tedy po levém schodišti,“ řekl si Vašek a také tak udělal. Jakmile vyšel schody a přišel ke dveřím, zatáhl opět za kliku a dveře byly opět odemčené. V této místnosti však nebyly žádné baňky ani jiné čarodějné předměty. Byly zde chatrné skříně, obrazy s podobiznami zlých čarodějů a stará rozvrzaná postel. A v tu chvíli se Vašek polekal. V posteli spal černokněžník.

„Jéminkote, to jsem teda v pěkné kaši,“ začal se strachovat Vašek a rychle za sebou zavřel dveře. „Ale když černokněžník spí, je dobrá příležitost unést princeznu a přivést ji zpátky na zámek,“ pomyslel si Vašek a vydal se po posledních schodech, které vedly k nejokovanějším a nejpevnějším dveřím. „Tyto dveře už budou určitě ty, které vedou do princezniny komnaty. Ale jak se dostanu přes ty okovy?“ řekl si Vašek. „Vždyť já mám s sebou svoje ševcovské nádobíčko,“ vzpomněl si. Asi si říkáte děti: „Vždyť Vašek není kovář, ale švec?!“ To máte také naprostou pravdu, ale v kovářském nářadí je i něco, co potřebuje švec. Je to kladivo, no vlastně malé kladívko. Ale i takové malé kladívko postačí na to, aby s ním Vašek rozbil silné okovy a železné zámky.

A také, že ano. Jakmile Vašek bouchl třikrát kladívkem do želez, v tu ránu se uvolnily všechny zámky a otevřely se dveře. Za dveřmi byla princezna Jolanka. Plakala a po tvářích jí stékaly tak velké slzy, že i hrášek je proti nim jak zrníčko. „Princezno !“ zvolal Vašek. Princezna se ale polekala a vykřikla. „Kdopak jsi?“ „Jsem Vašek...švec Vašek a přišel...jsem vás...vysvobodit,“ koktal Vašek. „A proč tak koktáš?“ „Já...já princezno...já koktám proto...protože nejsem žádný vznešený princ, ale zcela obyčejný švec, ale i přesto vás mám...mám vás...já vás mám...rád.“ Princezna se začala červenat. „Vždyť... ty se mi taky...líbíš...Vašku,“ začala zase koktat princezna.

„Princezno, musíme ale rychle pryč,“ řekl Vašek, popadl princeznu za ruku a rychle utíkal po schodech dolů. „Nikam neodejdeš. Princezna je moje!“ zvolal černokněžník, který se právě probudil. „Není tvoje, unesl jsi ji!“ zvolal zase Vašek. „Unesl, neunesl, princezna je prostě moje a nikoho jiného!“ rozhněval se černokněžník, ukázal prstem, na kterém zazářil zlatý prsten s černým kamenem, a v tu ránu byly v celém hradě zamřížované všechny okenice a pozamykané všechny dveře. „Nikdy se odtud nedostanete, cha, cha, cha, cha...“, zasmál se černokněžník a zmizel.

Princezna se dala do pláče. „I neplačte, princezno. Však mi na toho zlého černokněžníka vyzrajeme,“ řekl Vašek. „I nevyzrajeme, Vašku. Černokněžník je mocný a ovládá všelijaká kouzla. Odtud se nikdy nedostaneme,“ řekla žalostně princezna a dala se ještě více do pláče. „Něco ale přece musí existovat, co přemůže černokněžníkovu moc...“, řekl Vašek a začal přemýšlet. „No...vlastně...pokaždé, když černokněžník začne čarovat, vždy pozdvihne svůj velký zlatý prsten s černým kamenem, který má na své ruce,“ řekla princezna. „Teď jste princezno uhodila hřebík na hlavičku,“ řekl nadšeně Vašek. „Hřebík na hlavičku...?“ podivila se princezna. „Vždyť já žádný hřebík nemám?“ podivila se ještě víc princezna. „Ale to nic, princezno. To se jen tak říká. Teďka hlavně musíme vymyslet, jak černokněžníkovi vzít ten prsten,“ řekl Vašek. „To bude těžké, Vašku. Černokněžník si svůj prsten jistě pečlivě střeží. Snad jediné, jestli si ho neodkládá na noc do nějaké šperkovnice?“ zamyslela se princezna. „No, to je ono princezničko. Teďka si vzpomínám, že když jsem vešel do černokněžníkovy komnaty, měl vedle postele na nočním stolku malou červenou, zlatem lemovanou krabičku. Tam si určitě prsten černokněžník odkládá, když jde spát,“ pomyslel si Vašek a začal vymýšlet svůj plán.

Mezitím, co Vašek promýšlel, jak vzít prsten černokněžníkovi, utekl den jako když luskne. Slunce dávno zapadlo za hory a na obloze ho vystřídal měsíc. V tu dobu šel

černokněžník do své čarodějně komnaty. „Pamatujte si, nikdy se odtud nedostanete. Zítra bude svatba s princeznou Jolankou a ty mi budeš navěky sloužit,“ ukázal černokněžník na Vaška, otočil se a odešel.

Po chvíli zašeptal Vašek princezně do ucha: „Princezničko, teďka je příležitost. Černokněžník už jistě usnul. Musíme si pospíšet dřív, než se probudí.“ A jakmile to dořekl, vydal se s princeznou do černokněžnickovy komnaty. Když vešli dovnitř, viděli, jak černokněžník tvrdě spí a chrápe tak hlasitě, že se všechny okenice začaly otvírat. „Podívej, Vašku...“ zašeptala princezna a ukázala na noční stolek, „...to je ta červená, zlatem lemovaná krabička a v ní je černokněžníkův prsten s černým kamenem,“ pokračovala princezna. Vašek neváhal a potichounku se plížil k onomu nočnímu stolku. Napřáhl ruku a už skoro prsten měl, ale v tu ránu ho černokněžník chytil za ruku. „Jak ses mohl opovážit ukrást mi můj prsten?!“ rozčiloval se černokněžník a vstal z postele. „Myslíš si, že mě jen tak obelstíš? Moc dobře jsem věděl, že mi chceš prsten vzít. To se ti ale nepodaří. Proměním tě v kámen a postavím tě před hradní bránu. „Neproměníš...“ zvolala princezna, popadla černokněžníkův prsten z nočního stolku a jakmile si ho dala na prst, vykřikla: „Ať je z černokněžníka starý kámen a ať už nikdy nepáchá na světě zlo.“ V tu ránu zahřměly po celém hradě hromy a blesky a najednou tu před princeznou Jolankou a Vaškem stál velký balvan. „Vašku, povedlo se,“ zvolala radostně princezna a pokračovala. „Děkuju ti, že jsi mě vysvobodil.“ „Já děkuji vám princezno, zachránila jste mi život. Nebýt vás, už bych byl dávno proměněný v kámen,“ poděkoval princezně Vašek.

„A teďka se vydáme za mými královskými rodiči. Určitě už mají o mě strach,“ řekla princezna a jakmile to dořekla, vydali se s Vaškem do královského zámku.

A jak to bylo dál? Nu, jak jinak. Král dodržel své královské slovo a splnil Vaškovi jeho přání za vysvobození princezny. To přání bylo oženit se s princeznou Jolankou. Nemyslete si, král s královnou byli nejdřív proti tomu, ale když uviděli, jak princezna Jolanka při pohledu na Vaška jenom září a červená se jako ty nejhezčí červánky na obloze, přání Vaškovi splnili. Rázem se konala velká svatba a všichni se radovali po několik týdnů a nocí.

A jak to tak v pohádkách bývá, král předal Vaškovi svou královskou korunu, samozřejmě i královské žezlo a jablko a přenechal mu i vládu.

Zazvonil zvonec a naší kouzelné pohádky je konec.

Vánoční pohádka

Vánoce patří k jednomu z nejkrásnějších dnů v roce. Je to doba lásky, pohlázení, ale také spousty zmatků a někdy i zklamání ze špatných dáreků. Takové zklamání právě zažil malý Lukášek a o něm vám budu vyprávět vánoční pohádku.

Jednou, kdy už nastával vánoční čas, kdy nastávala doba zimy a kdy už děti stavěly sněhuláky, psal malý Lukášek, syn nejlepšího kováře v celém širém kraji, dopis samotnému Ježíškovi. Přál si opravdu hodně dáreků. Bylo to tolik dáreků, že se to ani na několik listů papírů nevešlo. Jenomže, Ježíšek moc dobře ví, komu má dárky nadělit a komu ne, ale nejenom to, Ježíšek moc dobře ví, od koho si vezme dopis schovaný za oknem. Ale vrátíme se k Lukáškově. Lukášek psal dopis Ježíškovi několik hodin. Přál si od Ježíška dřevěná autíčka, pletenou čepici, šálu s vyšívaným sněhulákem a spoustu dalších věcí. Když Lukášek psal tento dlouhý dopis, přišla k Lukáškově maminka a povídá: „Lukášku, ty si myslíš, že ti Ježíšek všechny tyto dárky přinese?“ „No ano, maminko. Proč by nepřinesl?“ řekl rozčileně Lukášek. „No, Lukášku, Ježíšek sice splní přání dětem a nadělí jim dárky, které si přejí, ale myslíš, že je naděluje všem dětem?“ zeptala se maminka. „Určitě, maminko. Ježíšek přece naděluje všechny dárky,“ odpověděl Lukášek. „Jenomže Lukášku, Ježíšek nenaděluje všem, ale jen hodným a poslušným dětem,“ odpověděla maminka. „I kdepak maminko. Uvidíš, že si Ježíšek můj dopis určitě vezme a zítra ráno na okně nebude nic,“ řekl odhodlaně Lukášek. „Jak myslíš Lukášku,“ řekla maminka, dala Lukáškově pusku na dobrou noc a šla spát.

Jakmile maminka odešla, Lukášek dopsal svůj dopis Ježíškovi, položil ho za okno a šel také spát.

Ráno nemohl Lukášek ani dospát. Byl tolik zvědavý, zda si Ježíšek odnesl jeho dopis. Vstal ze své postýlky, otevřel okno, ale co nevidí? Za oknem ležel jeho dopis stejně tak, jak ho večer položil. Lukášek začal plakat. Plakal tak, že ho slyšel i tatínek v kovárně. Tatínek neváhal a rychle utíkal k Lukáškově. „Copak Lukášku? Pročpak pláčeš?“ zeptal se tatínek. V tu ránu přiběhla maminka a ptá se: „Lukášku, pročpak pláčeš?“ „Ježíšek si nevzal můj dopis. Já nic nedostanu,“ bědoval Lukášek. „Já jsem ti říkala Lukášku, že Ježíšek nenaděluje všem dětem,“ řekla maminka. „A komu tedy Ježíšek naděluje?“ zeptal se zvědavě Lukášek. „Inu, Ježíšek naděluje těm dětem, které jsou hodné, poslušné, uklízí hračky, poslouchají rodiče a neodmlouvají,“ odpověděla maminka. „Maminko, já už budu hodný, budu

poslouchat a uklízet si hračky,“ řekl Lukášek a hned se pustil do práce. Lukášek celé dny pomáhal mamince a tatínkovi, uklízel si hračky a pomáhal všude, kde jenom mohl.

Po týdnu, hned brzy zrána, Lukášek vstal ze své postýlky a šel se podívat, zda si Ježíšek už vzal jeho dopis. A co neviděl? Lukáškův dopis byl pryč. „Maminko, tatínku, pojd'te se podívat,“ křičel na celou kovárnu Lukášek. Maminka a tatínek rychle přiběhli k Lukáškovi. „Copak Lukášku, proč tak křičíš?“ zeptala se vyděšeně maminka. „Maminko, podívej se. Ježíšek si odnesl můj dopis,“ řekl nadšeně Lukášek. „Vidíš Lukášku, vždyť jsem ti říkala, že Ježíšek ví, kterým dětem má přinést dárky, jaké si přeji,“ řekla maminka. „A myslíš, maminko, že mi Ježíšek přinese dárky, které si přeji?“ zeptal se smutně Lukášek. „Určitě Lukášku. Vždyť Ježíšek vidí, které děti jsou hodné a které ne,“ řekla maminka a jelikož už byl Štědrý den, šla maminka chystat štedrovečerní večeři.

A co myslíte děti? Dostal Lukášek pod stromeček všechny dárky, které si přál? To víte, že dostal. Dostal autíčka, čepici i tu šálu se sněhulákem, kterou si tolik přál. Lukášek měl z dárků velikou radost a společně s maminkou a tatínkem oslavili krásné Vánoce.

A tím končí naše pohádka. A vy děti nezapomeňte, že Ježíšek zná děti, které jsou hodné a které jsou zlobivé. Tak buďte hodné, poslouvejte maminku i tatínka, uklízejte si hračky a netropte neplechu.

Zazvonil zvonec a naší vánoční pohádky je konec.

Zapeklitá motanice

Daleko, předaleko za sedmi řekami a sedmi kopci, za sedmi horami a sedmi potůčky bylo veliké království. Bylo snad daleko větší než všechna království dohromady. V tomto království, ostatně jako v jiných královstvích, vládl moudrý a spravedlivý král s krásnou královnou.

Jednoho dne se králi a královně narodila dcera, princezna Žofinka. Byla to jedna z nejkrásnějších princezen široko daleko. Princezna Žofinka však nebyla jedinou princeznou v tomto království. Na zámku spolu s králem, královnou a Žofinkou žila princezna Amálie. Princeznu Amálii našel královský myslivec pohozenou v lese už jako malé miminko, a tak se malé holčičky král s královnou ujali a přijali ji jako vlastní dceru. Žofinka a Amálie byly jako sestry, ale každá byla jiná. Princezna Žofinka byla hodná, laskavá, kdekdo ji měl rád, zato princezna Amálie byla zlá, rozmarná a nic jí nebylo po chuti.

Ale dost o zámku, teďka se na chvíli přesuneme z královského zámku na úplně jiné místo. Zdalipak víte děti na jaké? Nebudu vás dlouho napínat, protože to byste určitě neuhodly. Teďka se budeme potulovat královským lesem nedaleko od zámku. Tento les nebyl jen tak obyčejným lesem. V tomto lese byla veliká, preveliká skála. Možná si říkáte: „Vždyť skal je všude kolem habaděj.“ Ale tato skála byla Čertovou skálou a nemyslete si, lidé jí tak neříkali jen tak. K Čertově skále se poutá dlouhá historie, kdy se ke skále jednou za čas slétávali čerti a po celý večer zde hráli čertovský mariáš. A jakmile se přiblížil nějaký hříšník, v tu ránu ho čerti strčili do pytle a honem s ním do pekla. Možná proto se od té doby neodvážil okolo skály jít člověk, který měl nějaký, i třeba malinkatý hřích. Jenomže čerti už odsud neodlétli, ale zůstali v Čertově skále, která se stala bránou do pekla. A právě tady v pekle naše pohádka začíná.

Dneska zrovna nastal Luciferův nejdůležitější den, a to pekelný den. V tento den vždy Lucifer otevřel svou pekelnou knihu a určil, který z hříšníků půjde do pekla. „Klofiáči,“ zvolal rozčileně Lucifer. „Okamžitě sem přijď!“ volal ještě rozčileněji. „Ano...Lucifere..., co...poroučíš...?“ ptal se udýchaný Klofiáč. „Máme tu konečně velkého hříšníka, tedy vlastně hříšnici,“ dodal Lucifer. Rychle vezmi svůj čertovský pytel a vydej se do království pro princeznu Amálii!“ rozkázal Lucifer. „A jak se mám do zámku dostat Lucifere?“ ptal se zoufale Klofiáč. „Copak ses neučil našim čertovským kouzlům ty nemehlo?!“ rozčílil se Lucifer. „Upaluj a ať jsi tady hned zpátky i s princeznou,“ poručil Lucifer. Klofiáč vzal tedy pytel a vydal se do království. V tu dobu si zrovna princezna Amálie hrála s princeznou Žofinkou v královské komnatě. Klofiáč se snažil, aby svůj úkol provedl více než čertovsky, a tak se spustil z královského komína přímo do princezniných komnat. Jenomže komín byl plný sazí, a tak Klofiáč vůbec nic neviděl, když se dostal do královské komnaty. Roztáhl pytel, popadl první princeznu, která mu přišla pod ruku, a v tu ránu byl pryč.

Čert pospíchal do pekla, jak nejrychleji dovedl. Věděl, že mu Lucifer dá za splnění úkol pekelnou odměnu. Jenomže, když Klofiáč rozvázal uzel a vyklopil princeznu na zem, nastalo velké pozdvižení. „Ty nemotoro, ty pometlo, ty trumpeto, ty popleto, ty ses spletl! Nepřinesl jsi do pekla hříšnou princeznu Amálii, ale poctivou a hodnou princeznu Žofinku!“ řekl rozhořčeně Lucifer a popadl Klofiáče za rohy. „Tak a teďka nebude žádná pekelná odměna, ale pekelný trest. Za trest budeš dvě stě let přikládat pod kotle a každý den napíšeš na pekelnou tabuli „Jsem nemehlo“.

Klofiáčovi nic jiného nezbyvalo, a tak odešel přikládat pod kotle a psát na pekelnou tabuli. „No, pane Lucifere, vy tady trestáte chudáka čerta, který za nic nemůže, a mě tady necháte jen tak stát? Co se mnou bude? Vy si mě tady chcete nechat?“ začala se bát princezna. „I kdepak, princezničko. Vždyť vy máte duši úplně čistou...ale vrátit zpátky vás taky nemůžeme,“ zamyslel se Lucifer. „Jak to, že nemůžete? Vždyť já nikdy neprovedla nic špatného?“ podivila se princezna. „To je pravda princezno, ale vždyť jste se snad učila ve škole, že co peklo schvátí, nikdy nenavráť,“ odpověděl Lucifer. „A to si mě tady chcete nechat napořád?“ zalekla se Žofinka. „Ne, do všech pekelných ohňů, jen to ne!“ zabědoval Lucifer. „Ale, co budeme dělat, Lucifere?“ zeptal se čert Kopyto. „Já tady vidím jen jedinou možnost,“ řekl Lucifer. „A jakou?“ zeptali se všichni čerti udiveně. „Princezna Žofinka se odtud může dostat jediné tak, že ji někdo vysvobodí.“ „Ale to taky může trvat půl roku,“ zabědoval čert Fousáč. „I kuš, však on určitě někdo přijde,“ řekl rozčileně Lucifer. Princezna Žofinka se dala do pláče. Bála se, že už nikdy maminku a tatínka neuvidí. „Princezničko, neplačte, však on určitě někdo přijde. Třeba to bude nějaký vznešený princ a vy se konečně provdáte,“ utěšovali princeznu čerti. „Asi máte pravdu čertíčkové, snad to tu nějak přečkám,“ povzdechla si princezna, a jelikož byla z té cesty v pytli strašně unavená, položila se na čertovské kožichy a usnula.

Na zámku mezitím nastalo veliké pozdvižení. Všichni hledali princeznu po celém zámku, ba dokonce i v podzámčí. Hledali dokonce i král s královnou, ale marně. „To přece není možné, že by naši Žofinku odnesl čert,“ rozčiloval se král. „Já tomu nevěřím, pane králi. Vždyť naše Žofinka má duši úplně čistou. Takovou hodnou princeznu, aby i čert pohledal,“ řekla královna a šla hledat princeznu dál. Asi si říkáte: „Kdepak je princezna Amálie, proč ona také nepomáhá hledat princeznu Žofinku?“ No, ona totiž princezna Amálie mlčky seděla v koutě a ani slůvkem nepromluvila. Princezna totiž měla černé svědomí. Uvědomila si, že čert si nepřišel pro Žofinku, ale pro ni. Nemyslete si, princezna Amálie byla sice zlá a neposlušná, ale hloupá nebyla. Dobře si spočítala, jak to vlastně s tím čertem mělo být. „Vždyť ona vlastně chudák Žofinka musí být v pekle s těmi začouzenými čerty a vyprašovat jim kožichy a čistit jim jejich kopyta, a přitom si to ani nezaslouží. Byla jsem hloupá, že jsem byla na všechny ošklivá,“ litovala se princezna. „Ale já to napravím. Vydám se za Žofinkou do pekla a vysvobodím ji,“ rozhodla se Amálie, sbalila si do uzlíčku pár buchet na cestu, makových, ty měla ráda, a vydala se do pekla.

Najít cestu nebylo tak těžké. Však víte, jak jsme říkali, že bránou do pekla je Čertova skála nedaleko zámku. Stačilo jen pár kroků a princezna Amálie byla u čertovské brány. V tu dobu se konala čertovská porada. „Ale pane Lucifere, co budeme teďka dělat? Máme tady hodnou princeznu Žofinku a hříšná princezna Amálie si klidně běhá po světě,“ řekl čert Kopyto. „Já nevím...bude muset někdo pro ni znova letět. To se nedá nic dělat,“ řekl rozpačitě Lucifer a podrbal se za rohy.

„Haló, tak je tady někdo?“ zavolala princezna Amálie na celé peklo. „My o vlku a vlk za dveřmi,“ řekl udiveně Lucifer. „Tak za prvé, nejsem vlk a za druhé, stojím ve dveřích,“ odpověděla rozčileně princezna. „To se mi ještě nestalo za celých čtyři sta padesát let mého luciferování, aby mi hříšník přišel sám do pekla,“ podivil se Lucifer. „Já jsem také nepřišla do pekla, vážený pane Lucifere. Přišla jsem vysvobodit Žofinku. Odesli jste ji do pekla místo mě a to já tak nenechám,“ řekla odhodlaně princezna. „Amálko, ty jsi mě přišla vysvobodit!“ zvolala překvapeně Žofinka a běžela za princeznou. „Nemůžu tě tady přece nechat těm čertům na pospas,“ odpověděla Amálie. „U všech rohatých, já se z toho zblázním. Princezna Amálie se ze svých hříchů polepšila a ještě si odvede princeznu Žofinku jen tak,“ rozzlobil se Lucifer. „I kdepak vaše pekelné veličenstvo,“ řekla Amálie. „To by bylo nespravedlivé, kdybych si Žofinku odvedla jen tak. Jen mi řekněte, co mám udělat?“ zeptala se princezna. Lucifer byl ale mazaný. Nechtěl ani jednu princeznu pustit, a tak se snažil vymyslet takový úkol, aby jej princezna nemohla splnit. „Nuže tedy princezno, když myslíte...,“ zaváhal Lucifer. „Jak vidíte, zrovna nám dohořívá pod kotlem oheň. Přiložit pod ním dokáže kdekdo, ale vyčarovat pekelný oheň, to už jen tak nikdo nedokáže. Vyčarujte takový oheň,“ poručil Lucifer. Amálie vůbec nevěděla, jak má oheň vyčarovat. Vždyť žádná čertovská kouzla neznala. Ale přesto se čertů nebála, natáhla ruce, foukla a najednou se objevil pod kotlem velký čertovský plamen. „Co to má být? Vždyť taková kouzla nedokáže ani seberohatější čert! To dokáže jedině rod samotného Lucifera,“ divili se čerti. „Mají pravdu. Tohle kouzlo jen tak žádný čert nedokáže,“ podivil se i Lucifer. „Leda, že by princezna Amálie byla z čertovského rodu,“ řekl Lucifer a v tu ránu si vzpomněl. Kdysi dávno se totiž Luciferovi narodila dcera, princezna Luciferda. Princezna se ale při pekelné cestě ztratila kdesi ve světě a už nikdo ji nenašel. „Princezno, jak jste se ocitla na zámku?“ zeptal se Lucifer. „Král s královnou mi říkali, že mě myslivec našel pohozenou v trávě,“ odpověděla Amálie.

„Tak je to jasné. Moje ztracená dcera je tady princezna Amálie,“ řekl nadšeně Lucifer. „Já jsem tedy Luciferova dcera?“ zeptala se udiveně Amálie. „Jo, jo, určitě dceruško moje. Co já se tě nahledal,“ řekl Lucifer a princeznu Amálii objal. Princezna Žofinka nevěřila svým očím. Nemohla uvěřit, že Amálie je vlastně čertovská princezna, ale když viděla, že je Amálie šťastná, rozloučila se s celým peklem a vrátila se zpátky do zámku, kde mamince a tatínkovi vše vyprávěla.

„Já jsem to říkal, že ta holka bude mít jistě něco společného s čerty. Vždyť už to její dupání bylo jak od čertových kopyt,“ smál se král. „Hlavně, že to všechno dobře dopadlo a všichni jsme se našli,“ řekla královna a jelikož byl důvod k oslavě, uspořádal král velikou hostinu, na kterou se sjeli princezny a princové z celého širého kraje. A nemyslete si, čerti přišli taky.

Zazvonil zvonec a naší pekelné pohádky je konec.

O kouzelném klobouku s diamantovou jehlicí

Za devíti lesíky, devíti vršky, za devatero říčkami a devatero kopci stál veliký zámek. V tomto zámku panoval moudrý a spravedlivý král s krásnou a chytrou královnou.

Jednoho dne se králi a královně narodil syn, princ Radoslav. Malý princ rostl jako z vody a jak léta ubíhala, stal se z malého prince krásný a pohledný mládenec. Když princ dovršil 19-ti let, rozhodl se pan král, že je nejvyšší čas, předat princovi vládu.

„Milý Radoslave, stal se z tebe statný a vzdělaný princ, a proto je nejvyšší čas, aby ses stal králem a vládcem této země. Ovšem, abych ti mohl předat vládu, musíš se oženit s urozenou a bohatou princeznou,“ řekl král. Princ byl smutný. Jeho srdci už totiž dávno patřila krásná dívka. Byla to Magdalénka. Jenomže Magdalénka nebyla princeznou, ani hraběnkou, ani bohatou kněžnou či urozenou komtesou. Byla dcerou zámecké komorné a spolu s maminkou žily v malé chaloupce nedaleko od zámku, a protože byla Magdalénka chudá dívka, věděl princ, že s takovou nevěstou pan král určitě nebude spokojen.

„Můj královský otče, já se ale nechci ještě ženit!“ řekl odhodlaně princ. „Tak náš princ se nechce ženit...,“ řekl rozpačitě král a s údivem se podíval na paní královnou. „Vždyť vybrat si mezi tolika urozenými a bohatými dívkami královnou, která by vládla této zemi, to přece není ani trochu jednoduché. Neznamená to, že když je budoucí královna urozená a bohatá, že musí být i chytrá a spravedlivá. Věřím, že i mezi dívkami z chudého rodu bych našel daleko chytřejší a hodnější nevěstu než mezi urozenými dívkami,“ přemlouval krále

princ. „Dobrá Radoslave. Abys neřekl, že jsem na tebe moc přísný, můžeš si vybrat za svou nevěstu i dívku z chudého rodu, ale pod jednou podmínkou. Tvoje budoucí královna musí přinést nějakou kouzelnou věc, ať je jakákoliv,“ rozhodl se král. Do prince jak když uhodilo. Taková podmínka se přece nedá splnit. „Copak já nebo Magdalénka známe nějakého kouzelníka nebo nějakou čarodějnici, od kterých bychom mohli kouzelnou věc získat?“ říkal si pro sebe princ a šel zklamaně říct tuto zprávu Magdalénce.

Když princ Magdalénce vše pověděl, Magdalénka se usmála a řekla: „Vždyť Radoslave já vím o jedné kouzelné věci.“ „O jaké Magdalénko? Snad jsi nepodepsala smlouvu s nějakým čertem?“ začal se bát princ. „Neboj se, Radoslave. Žádné čerty ani černokněžníky neznám, ale znám jednu pověst, která se vypráví po celém královském městě,“ odpověděla Magdalénka. „Tak mě nenapínej Magdalénko. Jaká je to pověst? O čem vypráví?“ ptal se zvědavě Radoslav.

„Pověst vypráví, že kdysi dávno, před mnoha sty lety, žil v tomto království moudrý vévoda, který pomáhal chudým lidem. Vždy se přestrojil za potulného pocestného a rozdával své zlatáky tomu, kdo je potřeboval. Jednoho dne však potkal stařečka, kterému také chtěl dát zlatáky, ale ten od vévody nic nechtěl, naopak. Stařeček chtěl vévodu obdarovat za jeho dobré skutky, a tak mu dal kouzelný klobouk s diamantovou jehlicí. Když mu vévoda odpověděl, že nic nepotřebuje, stařeček řekl: „Jen si ten klobouk vezmi, vévodo. Víím, kdo jsi, a víím, jaké děláš dobré skutky, a proto ti dávám tento klobouk. A nemysli si, není jen tak obyčejný. Tento klobouk je kouzelný. Tomu, kdo ho drží v ruce, splní jakékoliv přání. Ale pozor, musí ho držet ruce hodného a spravedlivého člověka. Jakmile bude klobouk držet zlý a chamtivý člověk, obrátí se jeho přání proti němu,“ řekl stařeček, dal vévodovi klobouk a z ničeho nic zmizel, vévoda mu ani nestihl poděkovat. „A co udělal vévoda?“ skákal Magdalénce do řeči princ. „Vévoda nevěděl, co by si měl přát. Chtěl si přát něco takového, čím by pomohl lidem v jeho zemi, ale nebylo co. V zemi vévody se lidem dařilo dobře. Vévoda tedy celé dny přemýšlel a přemýšlel, co by si měl přát. Po čase ho však napadlo, že by bylo nejlepší, kdyby klobouk dostal do rukou někdo, kdo ho opravdu potřebuje. Vévoda však nechtěl, aby klobouk dostal do rukou zlý a nepoctivý člověk, a tak ho ukryl do veliké skály, do které vede tajný vchod,“ dopověděla Magdalénka. „A co se stalo s tím vévodou?“ zeptal se princ. „Zmizel, a nikdo neví kam.“ „Ale Magdalénko, i kdyby toto vše byla pravda, jak se dozvíme, do které skály ukryl vévoda ten kouzelný klobouk. Vždyť skal je všude

kolem...“ povzdechl si princ. „Pověst vypráví, že vévoda ukryl klobouk do nejvyšší a nejšpičatější skály nedaleko od zámku,“ řekla Magdalénka.

„To je ale přece tahle skála,“ řekl udiveně princ a ukázal na skálu, která se tyčila mezi stromy královského lesa. „Magdalénko, tam já budu za chvíli, najdu kouzelný klobouk a ty ho přineseš mému královskému otci,“ řekl nadšeně princ. „Radoslave, počkej, ještě jsem ti neřekla všechno. Pověst ještě vypráví, že od té doby, co vévoda zmizel, dějí se kolem skály zvláštní věci. Každý, kdo se odvážil jít do skály pro kouzelný klobouk, ten už se nikdy nevrátil,“ bála se Magdalénka. Prince rázem přešel smích, ale vzápětí dostal odvalu. „I neboj se, Magdalénko. To bych byl pěkný budoucí král, kdybych se všeho polekal. Půjdu do skály a najdu kouzelný klobouk,“ řekl odhodlaně princ. „Přesto ti Radoslave dám tuto mast z nočních bylin, zahojí všechny rány a bolavé šrámy,“ řekla Magdalénka a podala princovi krabičku se zázračnou mastí. „Děkuji ti, Magdalénko a neboj se, já se vrátím,“ řekl princ, rozloučil se s Magdalénkou a vydal se na cestu.

Princovi se zdála cesta nekonečná a čím více se blížil ke skále, tím více se mu děly podivuhodné věci. Z jedné strany se stále ozývalo: „Vrať se, zachraň svůj život,“ a z druhé strany se ozývalo: „Ničeho se neboj, nenech se odradit.“ Princ se ale nezastavil, pokračoval v cestě dál a ničeho se nebál. Najednou zvuky zmizely a princ spatřil před sebou na zemi špinavé, nemyté neostříhané drápy na ještě ohavnější a šupinaté tlapě. Když se podíval nad sebe, v tu ránu uviděl obrovského draka se třemi hlavami, jedna ohavnější než druhá. „Pusť mě, prosím draku, musím jít dál, musím se dostat ke skále,“ přemlouval princ draka, ale marně. „Já tě dál nepustím. Proměním tě v další kamennou sochu jako mládence, kteří tu byli před tebou,“ řekl drak a už se chystal proměnit prince v kamennou sochu. Princ se ale nedal, popadl svůj královský meč a chtěl s drakem bojovat. Jenomže drak vychrlil svůj ohnivý plamen a roztavil princův meč. Princovi nezbývalo nic jiného, než se bránit vlastním tělem, a tak dupnul drakovi na nohu. Drak zařval a začal skučet a skákat bolestí. Hned se všechno kolem začalo třást. Stromy, keře i květiny se ohýbaly pod tíhou draka. Radoslavovi to bylo divné. „Copak tak velkého a silného draka může bolet dupnutí člověčí nohy, která je ještě menší než jeho tlapa?“ zamyslel se princ.

Radoslav začal mít tušení, že tento drak asi nebude drak, ale třeba nějaký zakletý člověk. Princ vzal tedy meč a usekl drakovi první dráp na jeho tlapě. Jakmile se tak stalo, v tu ránu zmizela jedna dračí hlava. Princ usekl druhý dráp a najednou zmizela druhá dračí hlava, usekl třetí a zmizela třetí dračí hlava, usekl čtvrtý a zmizela křídla, a nakonec usekl

poslední pátý dráp a v tu ránu zmizelo celé dračí tělo i s tlapami a ocasem. Radoslav se podíval před sebe a místo draka stál před ním vévoda, který ukryl do skály ten kouzelný klobouk.

„Děkuji ti Radoslave za vysvobození. Kdysi mě zlý kouzelník zaklel, protože jsem mu nechtěl prozradit tajný vchod, kterým by se dostal ke kouzelnému klobouku,“ řekl vévoda a pokračoval. „Jsi statečný a hodný mládenec, a proto ti cestu ke kouzelnému klobouku ukážu, ale pozor, ty sám musíš klobouk najít, já ti pomáhat nesmím, jinak bych tu musel zůstat navždy,“ řekl vévoda a ještě varoval prince před netopýry, kteří hlídají onen kouzelný klobouk. „Tito netopýři jsou strážci kouzelného klobouku a jen tak nikoho k němu nepustí a já ti pomoci nesmím, musíš si poradit sám.“ Jakmile vévoda vše princovi pověděl, ukázal Radoslavovi tajný vchod do skály a princ se vydal dlouhými chodbami ke kouzelnému klobouku.

Když princ došel k místu, kde ležel na kamenném stolečku kouzelný klobouk, v tu ránu se na prince vrhli ti strážní netopýři, o kterých vévoda mluvil. Princ se ale nenechal odradit kdejakými netopýry a začal je odhánět svým královským pláštěm. Jenomže jeden z netopýrů se nenechal odehnat a škrábl prince svými pařáty. Prince najednou přemohla velká bolest. Ono totiž takové škrábnutí od strážného netopýra není jen takové škrábnutí, ono to dovede pěkně zabolet. Radoslav už bolestí pomalu ani nemohl dál, ale z ničeho nic si vzpomněl na zázračnou mast, kterou dostal od Magdalénky. Jakmile si princ namazal ránu léčivou mastí, rázem všechny bolesti zmizely, princ popadl kouzelný klobouk a utíkal ze skály ven, kde už na něj čekal vévoda.

Princ vévodovi za všechno poděkoval a pozval vévodu na zámek. „Ale, počkat...,“ vykřikl nahlas princ. „Vždyť já bych pro samou radost málem zapomněl na kamenné sochy, kterých bylo po cestě víc než bych dokázal spočítat,“ vzpomněl si princ. „To jsou totiž všichni stateční mládenci, kteří se, stejně jako ti princové, pokusili získat kouzelný klobouk s diamantovou jehlicí, ale já je musel zaklít, taková byla moje kletba,“ odpověděl vévoda. „Však my to napravíme, máme přece kouzelný klobouk,“ řekl princ, uchopil kouzelný klobouk do ruky a přál si, aby se všechny kamenné sochy proměnily zpátky na statečné a udatné mládence. Klobouk poznal, že ho drží ruce spravedlivého a hodného člověka, a tak princovo přání splnil.

A jak to bylo dál. Inu, princ se s vévodou vrátili na zámek, kde už na prince čekala Magdalénka. Radoslav vše Magdalénce pověděl a společně šli panu králi a paní královně

odevzdat kouzelný klobouk s diamantovou jehlicí. „Maminko, tatínku, toto je moje nevěsta, Magdalénka.“ „Vítáme tě synku. Magdalénku přece dobře známe, ale znáš podmínku. Musí přinést kouzelnou věc,“ řekl král. „Vždyť tady je, pane králi,“ řekla Magdalénka a podala panu králi kouzelný klobouk.“ Král byl celý zkoprnělý. „Počkat, počkat, vždyť to je ten kouzelný klobouk s diamantovou jehlicí, o kterém se vypráví dlouhá pověst. A kdo je tohle?“ zeptal se pan král a ukázal na vévodu. Princi Radoslavovi a Magdalénce nic jiného nezbývalo, než aby panu králi vše pověděli. Když se tak stalo, povídá pan král: „No tak maminko, na co čekáme? Připravíme nádhernou svatební hostinu a já dodržím své královské slovo.“ „A jaké pane králi?“ zeptala se královna. „No, přece předám Radoslavovi trůn a královskou korunu.“ „Ale co pan vévoda?“ ptala se dál královna. „Panu vévodovi daruji velké panství a půlku mé země,“ rozhodl král. Vévoda za vše poděkoval a všichni šli společně oslavit svatbu Magdalénky a prince Radoslava.

A zazvonil zvonec a naší výpravné pohádky je konec.

Hádej, hádej, Fousáci...

Za sedmi malými vršky, za sedmi ještě menšími potůčky a za sedmi ještě menšími rybníčky byl hluboký a temný les. Nebyl to ale jen tak ledajaký les. To, že zde zabloudil kdekdo, to není nic tak zvláštního, ale to, že zde strašili kdejakí bubáci, vodníci a strašidláci, to už přeci jenom zvláštní je. A nejenom to. Každý pocestný zde také mohl narazit třeba na chaloupku na havraní nožce nebo na chýši staré lesní čarodějnice, anebo třeba na starou jeskyni. Tu, co stojí pod košatými borovicemi. Tato jeskyně totiž skrývá velké tajemství, loupežnické tajemství, jen se pojd'te podívat.

„Já už nevím...já už prostě nevím...já už ale opravdu nevím, co mám vařit,“ vzlykala na celou jeskyni loupežnická babička. „Hrombáci, nespí a raději mi porad', co mám dneska uvařit k obědu,“ zeptala se loupežnická babička jednoho z loupežníků. „Uvař...třeba...třeba...,“ povídal rozespale Hrombác, „...třeba šklubánky.“ „Šklubánky byly minulý týden, ty ne!“ rozčilovala se babička. „A co třeba slepici?“ vykřikl loupežník

Křikloun. „Slepici ne! Kdo by nám snášel vejce...?“ odpověděla babička. „Tak třeba uzenou šunku, co jsme ukradli tomu řezníkovi, jak šel tenkrát přes les,“ prohlásil loupežník Mlsoun. „Šunku ne, tu já nerad...“, rozčiloval se zase loupežník Bručoun. „Vás taky poprosit o radu...!“ rozčilovala se ještě víc babička.

„Kdybychom tak měli kouzelný hrnec kouzelníka Čárouna, to by bylo...“, mumlal si pod vousy nejmladší loupežník Fousáč. „To je nápad,“ vykřikla na celou jeskyni babička. „Fousáči, ty jsi hlava. Kouzelný hrnec kouzelníka Čárouna vykouzlí všechno jídlo, na které si každý jenom vzpomene. Takhle by každý měl to, co má rád, a já bych konečně měla čas na svoje pletení punčoch a čepic,“ pochvalovala si babička, obrátila se na Fousáče a povídá: „Víš, co Fousáči...? Jdi za kouzelníkem a popros ho, jestli by nám hrnec neprodal.“ „Babičko, počkejte, za co ho chcete prodat?“ vyděsil se loupežník Hrombác. „Třeba za ten cedník, co jste ukradli místnímu hokynáři. Mě se teďka stejně nebude na nic hodit, když budeme mít kouzelný hrnec,“ odpověděla babička. „Babičko, vy jste snad spadla z višně,“ rozkřikoval se Křikloun. „Na co bude kouzelníkovi obyčejný cedník na nudle!“ řekl a poklepal se na čelo. „A vůbec, co by Fousáč kouzelníka prosil? Vždyť jsme loupežníci. Běž Fousáči a ten hrnec mu ukradni,“ rozhodl Hrombác. „A to zase ne!“ vykřikla babička. „Chválím vás, že dobře odvádíte své loupežnické řemeslo, ale v tomhle případě je to to poslední, co byste měli kouzelníkovi provést. Vždyť je to náš lesní soused a moc dobrý. Nejednou nás vytáhl svými kouzly z bryndy. A my bychom se mu takhle odvděčili? To bychom byli pěkní sousedé. Uděláme to jinak, běž ke kouzelníkovi Fousáči a řekni mu, že bychom chtěli jeho kouzelný hrnec a že mu za něj dáme cokoli, co si vybere z našich pokladů, které jste nakradli,“ řekla Fousáčovi babička. „Babičko, vy mu chcete dát naše zlato, stříbro, drahé prsteny, třpytivé drahokamy a vše, co jsme těmahle rukama poctivě uloupili?“ bědoval Bručoun a při tom bědování ukazoval své zmazané a špinavé ruce. „Bručoune, pomysli si na ty dobrůtky, které nám kouzelný hrnec vyčaruje... Za to snad trochu toho kamení obětuješ. Čároun je stejně skromný a o moc bohatství stát nebude,“ utěšovala Bručouna babička. „Tak já teda jdu...“, zamumlal z ničeho nic Fousáč a vydal se za kouzelníkem.

Fousáč byl velice rychlý a než by se člověk nadál, stál před domem kouzelníka Čárouna. Zaklepal na dveře a než stačil zatáhnout za kliku, dveře se samy otevřely. Když Fousáč vešel dovnitř, uviděl, jak kouzelník Čároun podřimuje ve svém houpacím křesle a před sebou má otevřenou kouzelnickou knihu. „Dobrý den, kouzelníku...“, zašeptal Fousáč,

ale kouzelník spal dál. „Dobrý den, kouzelníku...“, řekl Fousáč ještě hlasitěji, ale pořád nic. „Do...brý...den..., kou...zel...ní...ku...!“ zvolal Fousáč a kouzelník rázem povyskočil, jako když ho na nože berou. „Co..., co..., co...se...děje...?“ koktal polekaně kouzelník. „Ále, nic se neděje, kouzelníku...“, utěšoval kouzelníka Fousáč. „Á... to jsi ty, Fousáči..., ty jsi mě vylekal. Copak tě ke mně přivádí?“ zeptal se kouzelník. „Jménem celé naší loupežnické bandy tě chci požádat, kouzelníku, jestli bys nám nedal svůj kouzelný hrnec, který vykouzlí všechny dobroty a lahůdky, na které si každý jenom vzpomene. Jo, a babička vzkazuje, že ti za něj dáme vše, co si vybereš z našeho uloupeného pokladu,“ prohlásil Fousáč. „Hochu, hochu...kouzelný hrnec ti nemůžu vyměnit jen tak za nějaký poklad...“, řekl kouzelník a povídal dál. „Navíc, o žádné vaše uloupené zlato nestojím.“ „Tak co bys chtěl, Čároune? My nic jiného než ten poklad nemáme,“ zamýšlel se Fousáč. „Nic nechci Fousáči. Kouzelný hrnec totiž nemůžu jen tak za nic vyměnit ani prodat. Kouzelný hrnec může dostat jedině ten, kdo uhodne tři hádanky,“ odpověděl Čároun.

Do Fousáče jako když uhodí. „Tak to jsem v pěkné bryndě...“, pověděl loupežník a podrbl se na hlavě. Fousáč totiž nikdy na žádné hádanky nebyl a hádat neuměl. „Jen se neboj, Fousáči. Když uhodneš, můžeš si můj kouzelný hrnec odnést. Ovšem, když neuhodneš ani jednu moji hádanku, budeš muset odejít s prázdnou,“ prohlásil kouzelník Čároun. „No..., tak to budu muset hádat. Slíbil jsem, že hrnec přinesu, tak ho přinést musím,“ řekl zklamaně Fousáč a kouzelník začal říkat svou první hádanku. „Poslouchej, Fousáči. Plete se to pod nohy, když já chodím o holi. Ouška malá, nohy krátké, někdy jsou až trochu vratké. Chodí mi to na smetanu, já ho asi nedostanu. Rychlé je to k nevíře, copak je to za zvíře?“ „No, to právě nevím...“, zamumlal si Fousáč pod vousy. „No..., tak..., přemýšlej Fousáči...,“ řekl mrzutě kouzelník. „Plete se to pod nohy..., chodí mi to na smetanu...,“ přemýšlel nahlas Fousáč a jak tak přemýšlel a chodil po světničce, v tu ráno se mu cosi připletlo pod nohy. „Jé, kočka jedna, málem jsem kvůli tobě zakopl...“, vykřikl Fousáč a najednou ho to napadlo. „...plete se to pod nohy..., to je přece kočka...,“ zvolal radostně loupežník. „Výborně, Fousáči...,“ vykřikl zase kouzelník a začal povídat druhou hádanku.

„Špičaté to je, tvoje to není, kouzelné to je, hůlka to není. Kryje mé vlasy, poznáš to hned, co po tobě chci, co hádáš teď?“ řekl kouzelník. „Kouzelníku, to je těžký...,“ povzdechoval Fousáč. „Ale, Fousáči..., vždyť první hádanku jsi uhádl a netrvalo ti to ani tak dlouho. Vždyť to není zas tak těžké,“ povzbuzoval loupežníka kouzelník. „Špičaté to je,

tvoje to není...“ přemýšlel zase nahlas Fousáč. „Musím si sundat klobouk..., ta moje hlava musí hodně přemýšlet,“ řekl Fousáč, podrbal se na hlavě a najednou povídá: „Kryje mé vlasy, poznáš to hned..., to je přece klobouk,“ vykřikl loupežník. „No, výborně, Fousáči. Už ti zbývá jen jedna hádanka a kouzelný hrnec bude tvůj, poslouchej.

Moudrá je, víc nežli já, jsou v ní věci tajné, kdo neumí číst, tomu je to marné. Kdyby ses učil číst, nechytal bys lelky, hodně by ses dozvěděl a nepočítal včelky.“ „Tak to už ale kouzelníku opravdu nevím. Ach, jo...,“ povzdychoval si Fousáč a začal zase chodit po světničce sem a tam. „Máte pěkné knížky, kouzelníku,“ řekl loupežník a ukázal na kouzelníkovu knihovnu. „Jsou ovázané zlatem a v pravé kůži..., kdybyste nebyl náš soused, hned bych vám je ukradl,“ zasmál se Fousáč. „Zlato bych vzal, kůži také, no a ty čmáranice, ty bych vám tu nechal..., já stejně číst neumím, tak na co by mi byly,“ dořekl loupežník a najednou se zamyslel. „...kdo neumí číst, tomu je to marné.“ „Vždyť já už vím kouzelníku..., to je přece kniha,“ zvolal radostně na celou světničku Fousáč. „No, výborně Fousáči, uhodl jsi všechny tři hádanky a můžeš si odnést můj kouzelný hrnec,“ pověděl kouzelník a podal kouzelný hrnec loupežníkovi. „Páni, teďka budeme mít všechny dobroty a babička už zase může plést svoje punčochy. Děkuji vám, kouzelníku, a na shledanou,“ rozloučil se Fousáč a pospíchal i s kouzelným hrcem domů.

Když Fousáč přišel do loupežnické jeskyně, nevěřil svým očím. Na stole ležel obrovský čokoládový třípatrový dort, zdobený malinami, ostružinami a lesními jahůdkami. „Babičko, co to tady je za krásný dort?“ zeptal se udiveně Fousáč. „Je to velký loupežník a má dlouhé prsty, na peci rád lenoší a loupí mezi městy. Dneska má moc slavný den, snad mu dortík vystačí, copak to je za oslavu, hádej, hádej, Fousáči,“ řekla babička.

„Vždyť, já mám dneska narozeniny...,“ vykřikl Fousáč na celou jeskyni a samou radostí se pustil do toho čokoládového dortu. „Ale, počkat...? Takže vy jste mě poslali pro ten kouzelný hrnec jenom proto, abyste mě vylákali z jeskyně a upekli mi tenhle narozeninový dort?“ zeptal se Fousáč. „No, to taky, ale hlavně jsme tě poslali pro ten hrnec, abychom se při té oslavě taky pořádně nadlábli,“ zvolali všichni loupežníci a společně oslavili ty hádací Fousáčovy narozeniny.

A zazvonil zvonec a naší uhádané pohádky je konec.

5 REFLEXE

5.1 Snaha o pojmenování rysů vlastní autorské poetiky

Tato kapitola mi hned v úvodu nabízí spoustu otázek: „Jaká je má tvorba?“, „Co je na mé tvorbě výjimečného?“, „Co dělá mou tvorbu tvorbou?“, „Co je v mé tvorbě nejpodstatnější?“, „Co mou tvorbu vystihuje?“, „Co je pro ni typické?“. Tyto a další takovéto otázky by jistě zaplnily více než tuto jednu stránku. Existovala by na ně celá řada odpovědí, ale myslím si, že ony odpovědi by se daly shrnout v jednu jedinou.

Typickým rysem pro mou spisovatelskou tvorbu je bourání tradic a bourání vícero pohádkových stereotypů. Oprošťuji se od klasického stylu psaní, mám tím na mysli – začátek pohádky, zakončení, samotný děj. Začátek pohádky pojmám netradičně. Myslím tím, že nepoužívám stereotypní úvodní formule (např. byl jednou jeden král atd.). Mohu zde uvést několik příkladů – pohádka O duchovi, který neuměl strašit – „Strašinda. Toto jméno...“, dále pohádka O vodnici Třasnici - „Daleko ne, ne za sedmi, ale za devíti horami, devatero lesy a devatero potůčky, tam, kam chodí vítr spát...“, pohádka Velmi krátká pohádka - „Nedaleko, za čtyřmi lesy, čtyřmi rybníky...“, pohádka Zlatý prsten s černým kamenem - „Tam, kde každým dnem zasvíti z rána paprsky slunce, kde kvetou květy tak voňavé, jako jinde...“ a další.

Co se týče děje, snažím se, aby se každá pohádka odehrávala v jiném prostředí, s jinými postavami a aby samotný děj byl úplně jiný, aby mezi jednotlivými pohádkami nebyla žádná podobnost. Je pravdou, že ve dvou pohádkách (Jak králův zahradník Jiřík přelstil čaroděje, Zapeklitá motanice) se objevuje postava princezny, stejně tak jako v jiných pohádkách (Velmi krátká pohádka, O diamantovém klobouku s diamantovou jehlicí) se objevuje postava krále a královny, ale pokaždé se postavy od sebe liší svým charakterem.

Vždy se snažím, aby v každé pohádce byla nějaká zápleтка. Někaký „problém“, nějaká záhada, která se musí vyřešit. Jde o motiv, který je v pohádce vždy jasný. Ať to představuje vysvobozená princezna (pohádka Jak králův zahradník Jiřík přelstil čaroděje), kouzelná věc (pohádka Hádej, hádej, Fousáči...), či napravení (pohádka Vánoční pohádka) nebo krása (pohádka O Strakáčkovi).

Dále typické pro mé pohádky jsou postavy s odlišnými povahovými rysy, což jsem zde již lehce zmínila. Netvrdím, že se v mých pohádkách neobjevují „klasické“ postavy jako je např. král, královna, princezna, čert, vodník apod. (Netvrdím, že se v mých pohádkách neobjevuje typický dětský nebo zvířecí hrdina.) Ale vždy mají tyto postavy odlišný

charakter. Možná by někdo mohl říci, že například král je v mých pohádkách úplně stejné povahy jako král v jiných pohádkách. Vládne, je moudrý a bohatý, je hodný atd. Ale copak znáte krále, který trpí nespavostí? Stejně tak postava draka. Drak pro všechny představuje hrozbu, neštěstí, zkázu. Jeho povaha je vždy zlostná, nenávistná, sobecká, provokující k boji, ale znáte draka, který je hodný a představuje naopak dobro a ne zlo? Možná můžete říci, ano, známe pohádku, kde je drak hodný, ale znáte draka vegetariána? A co například loupežník? Loupežník má vždy povahu zlostnou, krvelačnou, majetnickou, sobeckou se sklony ke zločinům, loupením a zabíjením. V některých případech má však loupežník povahu veselou, dobráckou, soucitnou, empatickou. Znáte ale loupežníka, který by obíral jen sobecké a zlé lidi? Znáte loupežníka, který neoloupí hodného člověka? A což teprve loupežníka, který neoloupí svého souseda o vzácnou čarovnou věc, ale slušně o ni požádá, a ještě kvůli ní podstupuje těžké úkoly? Právě tyto netradiční povahy postav dělají mou tvorbu odlišnou od pohádek jiných autorů.

Dalším typickým rysem v mých pohádkách je „nevšední“ humor. Humor se zde vyskytuje v neočekávaných situacích. Například v pohádce Velmi krátká pohádka – děj spočívá v podstatě v tom, že pan král nemůže usnout. Ano, jsou zde, podle mého názoru, humorné výrazy, ale samotný humor se objevuje až v závěru, kdy pan král usne díky neustálému povídání paní královny. Stejně tak překvapení, že drak, v pohádce Jak králův zahradník Jiřík přelstil čaroděje, nejl princezny, ale zeli. Další humorná situace se vyskytuje například v pohádce Hádej, hádej, Fousáči...Tvrdím, že k pobavení zde vedou jména loupežníků a humorné výrazy loupežníka Fousáče či loupežnické babičky. Je sice pravdou, že ne v každé pohádce se objevují humorné situace, ale ve většině případů ano.

Dalším rysem mých pohádek jsou autorské inovace. Ve většině pohádek nalézáme magická čísla – tři přání, tři princové, tři princezny, tři dny, tři noci, tři kouzelné věci, tři sudičky, drak měl tři hlavy či sedmero hor, sedmero kopců, sedm nocí, uplynulo sedm let atd. Ve svých pohádkách se snažím, aby tuto symboliku vyjadřovala jiná čísla, která se většinou v pohádkách nevyskytují. Někdy dokonce dané číslo ani nezmiňuji (např. v pohádce O vodnici Třasnici - ...Třasnička šla několik dní a několik nocí...). Stejně tak se v jedné pohádce neobjevují tři kouzelné věci, ale jenom jedna (např. pohádka Hádej, hádej, Fousáči...) ani tři princezny, ale jenom dvě (např. pohádka Zapeklitá motanice) či žádné tři víly, ale jenom jedna (např. pohádka Zlatý prsten s černým kamenem nebo pohádka Jak králův zahradník Jiřík přelstil čaroděje).

Podle mého názoru se má tvorba také „vyznačuje“ variabilitou prostředí. Mám tím na mysli, že pohádky na sebe nenavazují ani nepředstavují stejné postavy, stejný děj či stejný výchovný záměr. Každá pohádka je jedinečná svým dějem a svým výchovným působením na dětského čtenáře. V každé pohádce se objevují jiné postavy, jiné věci. Odehrává se v jiném prostředí, v jiném časoprostoru. Každá pohádka vypovídá o něčem jiném, je jinak humorná, má napínavé a odlišné situace, některé i tajemné, čarodějné, někdy i zlé a kruté, ale také i milostné, radostné a dojemné. Navíc, jak jsem již zmínila, v každé pohádce je ukryt jiný výchovný záměr (např. v pohádce Vánoční pohádka je poukázáno na to, jak děti mají své rodiče poslouchat, uklízet si po sobě hračky, nezlobit maminku a tatínka apod., naopak v pohádce Není liška jako liška poukazují na to, že se nemáme smát ostatním lidem, dětem kvůli nějaké odlišnosti či defektu). Podle mého názoru by výchovný záměr měl být ukryt v každé pohádce. Tvrdím, že každá pohádka by měla být výchovná a pozitivně působit na dětského čtenáře. Když už zde zmiňuji pohádku Není liška jako liška, zde se objevuje další rys mé tvorby, a to nereálné schopnosti zvířat – mluvení, hlasitý smích, čarování, hmatové schopnosti lidí (např. ...řekla sova a podala malému Strakáčkovi zrcadlo...).

Posledním rysem mé literární tvorby je závěr a samotné zakončení pohádek. Netvrdím, že ve své tvorbě nevyužívám závěrečné stereotypní formule (např. zazvonil zvonec a pohádka je konec), ale vždy se snažím tyto formulace měnit (např. zazvonil zvonec a naší uhádané pohádky je konec, zazvonil zvonec a naší liščí pohádky je konec, zazvonil zvonec a naší pohádky je konec, zazvonil konec a naší kouzelné pohádky je konec atd.). Závěr je vždy kladný. Pohádka vždy končí dobře. Dobro zvítězí nad zlem, neposlušné bytosti se napraví a lháři a podvodníci jsou potrestáni.

V mé tvorbě nalezneme klasické pohádkové motivy – kouzelný předmět (prsten s černým kamenem, kouzelný klobouk s diamantovou jehlicí), nadpřirozené bytosti (víla, kouzelník, duch, čaroděj), zvířecí postavy, které jsou antropomorfizované nebo mají nadpřirozené vlastnosti (liška Strakáček, sova Moudronožka), plošné postavy, bez psychologie (zahradník Jiřík jde osvobodit princeznu od zlého čaroděje a na cestu si vezme jen pár zlaťáků), postavy nápadně typizované (studánková víla, loupežník Fousáč, liška Strakáček, kladné a záporné postavy, škůdci (zlý čaroděj) a ochránci či pomocníci (studánková víla).

Ve své tvorbě se snažím o symboliku postav. Konkrétně o symboliku jmen postav. V některých pohádkách užívám u některých postav běžná jména (zahradník Jiřík, princezna

Jůlinka...), ale ve většině pohádek jména postav vystihují jejich charakter či popis nějaké vlastnosti. Např. ježek Bodliňáček (má bodlinky), loupežník Fousáč (má zřejmě velké vousy), liška Strakáček (je strakatý), víla Vodnička (bude zřejmě vodní vílou či bude ochránkyní vod), kukačka Žvanivka (bude hodně upovídaná) atd. Nejen však jména postav, ale též názvy míst. Mám tím na mysli např. vesnice Vodňákov (bude mít něco společného s vodou), hrad Strašinda (bude tam nejspíš strašit) apod.

Pohádky také skrývají určitá ponaučení. Ponaučení zde není vyřčeno, ale je skryto. Podle mého názoru, každý čtenář v každé mé autorské pohádce určité ponaučení najde. Přesvědčila jsem se o tom již v posudcích (* viz posudky).

Závěrem bych ráda sdělila svůj další záměr. Již zpočátku své tvorby jsem chtěla pohádky zdramatizovat. Psala jsem tedy i tak, aby byly dobře „zahratelné“, aby byly vhodné pro výrazové čtení, dramatizaci (ve škole) či profesionální divadlo. Byla jsem velice ráda, když paní spisovatelka Blanka Čapková (* viz posudky) tuto skutečnost podotkla. „Vaše pohádky jsou výborným námětem pro dramatizaci. Dokáží si představit jejich inscenaci v divadle pro děti. Určitě by měly veliký úspěch.“ Po tomto sdělení jsem více přesvědčena a doufám, že jednou své pohádky prosadím do dětského divadla a bude je možné zinscenovat.

5.2 Typický humor, který je částečně situačně tradiční a částečně nonsensový

Velká část humoru často vychází z mé autorské inovace. Jako příklad zde mohu uvést pohádku „Jak králův zahradník Jiřík přelstil čaroděje“. V této pohádce postava draka neztělesňuje zlou postavu, ale naopak postavu dobráckou a mírumilovnou. Drak zde nepojídá princezny, ale je vegetarián a živí se zelím. V tomto okamžiku nastává nečekaná humorná situace. Stejně tak je tomu v pohádce „Hádej, hádej, Fousáci...“. Běžně se setkáme s postavou loupežníka, jehož povaha je zlá, loupeživá, chtivá, lakomá, krvelačná apod. V této pohádce má loupežník povahu dobrosrdečnou, přátelskou, humornou a i trochu vychovanou. Ano, loupežník zde okrádá lidi, ale pouze zlé a hamižné. Dobré lidi neokrádá. Dále zde můžeme uvést pohádku s názvem „Velmi krátká pohádka“. Pan král zde nemůže usnout. Používá všechny možné prostředky, aby usnul, a nakonec ho uspí „nesmyslné“ povídání paní královny.

Vyskytují se zde však i formulace, které v kontextu působí humorně – např. loupežník Fousáč prohlásí - „...tak to jsem v pěkné bryndě...“, čaroděj řekne zahradníkovi Jiříkovi -

„...už je mi přes 600 let, nebo 650..., teď nevím...“ nebo situace, kdy sova Moudronožka provede kouzlo - „Čáry, máry, abrakadabra, myši kuk, ať je z tebe liščí kluk“ atd. Z mé autorské inovace však vychází také samotná humorná jména postav – sova Moudronožka, kukačka Žvanivka, loupežník Bručoun atd. Někdy zde také nalezneme humorné názvy – např. „O duchovi, který neuměl strašit“ nebo „Velmi krátká pohádka“.

5.3 Snaha o zařazení k žánrovému typu pohádky

Nejprve, než své pohádky přiřadím k určitému typu, ráda bych zde uvedla důležité poznatky ohledně pohádek. Lidová/folklorní pohádka nebyla původně určena dětem, ale dospělým. Jádrem fondu lidových pohádek jsou pohádky kouzelné, jejich syžety se odvozují z archaických rodových mýtů a obřadů iniciace (zasvěcení), spojených s bolestnou zkouškou odolnosti, s představou dočasné symbolické smrti (motiv netvora pojídajícího či ohrožujícího adepta), styku s duchy a znovuzrození (vysvobození princezny, sňatek). Ve zvířecích pohádkách, mnohdy mravoučných (Kohoutek a slepička), vystupují jako protagonisté zvířata, která jinak plní jen pomocné role. Zvířecí pohádky přecházejí v bajky, vyznačují se alegoričností a moralitou.²

Pohádky legendární opírají děj o biblické postavy (Pán Bůh dědoušek, svatý Petr). Nejmladší vrstvu tvoří pohádky novelistické, zdůrazňující každodenní život včetně sociální problematiky (Boháč a chudák).³

Autorská pohádka, geneticky nejmladší oproti lidové, se rovněž opírá o stěžejní žánrový princip neskutečna, je však výrazem tvůrčí osobnosti a lidovou tradici vědomě překračuje. Více jsou v ní zastoupeny reálné a aktualizační prvky (sociální a etické problémy, civilizační změny). Kouzelné motivy se stávají součástí každodenní reality. Obvykle se zaměřuje na dětského příjemce. Je subjektivnější – někdy tematizuje subjekt autora i adresáta. Její metatextový charakter navíc předpokládá u čtenáře určité povědomí o lidové pohádkové tvorbě a jejích postupech. Užívá zpravidla složitější a volnější kompozici blíže povídkce.⁴

Česká autorská pohádka 20.stol. přibližuje tradiční pohádkový svět prostředí moderní civilizace; polidšťuje nadpřirozené bytosti a vnáší do vyprávění humorný nadsměr (např. V.

² MOCNÁ, D., PETERKA, J. a kolektiv: *Encyklopedie literárních žánrů*, str. 473

³ MOCNÁ, D., PETERKA, J. a kolektiv: *Encyklopedie literárních žánrů*, str. 473

⁴ MOCNÁ, D., PETERKA, J. a kolektiv: *Encyklopedie literárních žánrů*, str. 473

Vančura: Kubula a Kuba Kubikula, 1931; J. Malík: Míček Flíček, 1937), vyjadřuje nebojácný postoj k životu (O. Sekora: Ferda mravenec, první verze 1936). Zakladatelskou roli tu má K. Čapek (Devatero pohádek, 1932), navazuje K. Poláček (Edudant a Francimor, 1933), J. Lada (Bubáci a Hastrmani, 1939).⁵

Na poetiku lidové pohádky bezprostředně navazuje pohádka iluzivně folklorní, k níž se připojuje i hojně rozšířená pohádka se zvířecím hrdinou, zachycující zvířata s lidskými vlastnostmi. S filozofickým tázáním po smyslu života souvisí pohádka symbolická. Moderní pohádka neboli antipohádka, vyznačující se konkretizací místa a času, děje a humorným oddémonizováním, začleňuje magické prvky spolu s všedními a technickými reáliemi do rámce civilizační reality. Konvence folklorní pohádky opírá žertovným až paradoxním způsobem pohádka parodická (J. Lada: Pohádky naruby). Z dětské mentality (synkretismus, spontánnost, asociativnost, alogičnost) i řeči s její spontánní žvatlavostí čerpá pohádka nonsensová. (Věk masmédií rozšiřuje pohádkový žánr o pohádku filmovou (hranou, loutkovou nebo kreslenou) a o pohádkový televizní seriál, ale to sem již nepatří).⁶

Ve folkloristice se ustálilo s menšími nebo většími výhradami dělení lidové pohádky na zvířecí, kouzelnou a novelistickou, jejíž odnoží je pohádka anekdotická neboli žertovná. K nim se řadí ještě i tzv. pověrečná povídka. (Dále – pohádka pěstounská – pohádka didaktická, pohádky kumulativní.)

Z těchto poznatků vyplývá, že mé pohádky jsou autorské, moderní, symbolické, ale i iluzivně folklorní. Nalezneme zde prvky moderní doby, ale též klasickou symboliku a tradice.

Jak je tomu tedy v mé tvorbě? – Zde si můžeme klást spoustu otázek: „Kam bychom mé pohádky zařadili?“ „Nalezneme v nich nonsensový humor či humor situačně tradiční?“ atd. Podle mého názoru, mohu odpovědět jediné takto - Mé pohádky jsou moderní s nonsensovými humornými prvky. Každá pohádka si také zachovává kladný aspekt. Nalezneme zde výchovné působení, nadpřirozené postavy, zvířecí postavy, které jsou antropomorfizované nebo mají nadpřirozené vlastnosti a též zde nalezneme typické hrdiny (např. statečný princ či zamilovaný chudý mládenec).

⁵ MOCNÁ, D., PETERKA, J. a kolektiv: *Encyklopedie literárních žánrů*, str. 478

⁶ MOCNÁ, D., PETERKA, J. a kolektiv: *Encyklopedie literárních žánrů*, str. 473, 474

6 POSUDKY A VYMEZENÍ VŮČI NIM

6.1 Posudek učitelky mateřské školy

Jmenuji se Iveta Jouzová a jsem učitelka v MŠ. Dostala jsem za úkol přečíst pohádky, které vymyslela a napsala Lada Sanytráková.

Podotýkám, že nejsem pohádkový typ. U nás doma je milovníkem pohádek můj manžel. Jedno sobotní odpoledne jsem místo sledování televize vzala do ruky ony zmíněné pohádky a začala manželovi předčítat. První byla o tom, jak zahradník Jiřík přelstil čaroděje. Manžel se jmenuje Jiří, tak proto. No, pro mne, nepohádkáře, nic moc, ale manžel poslouchal, tak jsem pokračovala. Duch, který nechtěl strašit se mi líbil a pohádku Není liška jako liška, jsem už přečetla jedním dechem. Druhý den jsem znovu šla předčítat, ale to už jsem se na pohádky těšila. Celý týden jsem neměla čas a při pracovní vytíženosti v MŠ. Ano náladu na pohádky (mám jich za celý týden dost). Ale přišel víkend a manžel se zase dožadoval předčítání. Vzala jsem soubor pohádek a pokračovala. Zlatý prsten s černým kamenem je právě ta správná pohádka, kdy se venku „honí čerti“ a je sobotní odpoledne. V pohádce sice čerti nejsou, ale černokněžník se svým hradem také stačí. Bohužel z nedostatku času jsem se k dalšímu předčítání nedostala.

Po delší době jsem se k pohádkám vrátila. Zkusila jsem je číst dětem ve školce po obědě. Pohádku vždy vyslechly a velice je zajímalo, zda je od Lady. Tím, že autorku znají, jsou jim pohádky ještě bližší. Každý den jsme přečetli jednu a hned jsme ji rozebrali:

1) Jak králův zahradník Jiřík přelstil čaroděje

Toto je klasická pohádka, ve které je zlo zastoupeno čarodějem a dobro Jiříkem. Nesmí chybět princezna a nějaký zapeklitý úkol. Jiřík dělá dobré skutky a za ty je odměněn hodnou vílou. Překvapilo mne spojením se zelím. Podle mne ještě v žádné pohádce nebylo. Je to příjemná změna. Pohádka má rychlý spád a čte se moc hezky.

2) O duchovi, který neuměl (navrhovala bych – nechtěl) strašit

Pohádka je o malém duchovi a jednom pěkném přátelství. Je jednoduchá, milá a příjemná. Je ukázkou toho, že když někdo chce a nevzdá se, tak dokáže velké věci a ještě najde kamarády. Poučení dětem je podané zábavnou formou.

3) Není liška jako liška

Pohádka je zaměřená na vizuální odlišnost, která nás vyřazuje ze skupiny stejných jedinců. V dnešní době je velmi aktuální, zvláště pro děti, které často reagují podle chování rodičů (naučeně) a neumí se zaměřit na vnitřní krásu a hezké chování.

4) Velmi krátká pohádka

Pohádka je krátká, že jsem nějak nepostřehla ponaučení, které má v každé pohádce být. Asi bych víc rozvedla, že má pan král sportovat, víc běhat venku a potom by padl do postele jako zabitý a než by dal nohy do postele, tak by spal. Ale povídání paní královny má taky něco do sebe. Než poslouchat její lamentování, tak raději rychle usnout. A hle, ponaučení tu je.

5) O vodnici Třasnici

Pohádka je o zmoudření jedné parádivé a nafintěné vodnické holky, která byla líná a myslela stále jen na sebe. Rodiče takovou nepořádnou vodnici vyhnali do světa a jak to chodí, dívka cestou zmoudřela, pro lásku se vše naučila a jako v pořádné pohádce vše dobře dopadlo.

6) Zlatý prsten s černým kamenem

Ale, ale co to je? Zase zámek, princezna a zlý černokněžník. Jen místo Jiříka zahradníka vstoupil do hry chudý švec Vašek. Do příběhu opět zavítala i známá vodní víla, která umí dobře poradit.

V příběhu nechybí ani otevřené dveře do komnat. Naštěstí ty od princezny jsou zamčené, jinak by chudák Vašek neměl co dělat. Příběh se ale mění v okamžiku, kdy do hry vstupuje prsten s černým kamenem. Ten nakonec všechno vyřeší a zase je všechno tak, jak má být. Pohádka má rychlý spád, takže čtenář ani nepostřehne podobnost s už zmíněným Jiříkem.

7) Hádej, hádej, Fousáči

Loupežnická pohádka mne velice pobavila. Je v ní humor, vtip a je plná rýmů a krásných hádanek. Opravdu povedená věc.

8) Zapeklitá motanice

Tato pohádka začíná jako Troškova: S čerty nejsou žerty, ale jen se tak tváří. Jsou zde také dvě princezny, jedna je zlá a jedna hodná. Čert samozřejmě vezme do pekla tu hodnou, ale tady všechna podobnost končí. Kupodivu jde dobrovolně do pekla i druhá princezna a na

závěr je rozluštění záhady přímo geniální. Čtenář je překvapen a na Troškovou pohádku si ani nevzpomene. Je to prostě zapeklitá motanice.

9) O kouzelném klobouku s diamantovou jehlicí

Je to pohádka, která je královská, ale i kouzelná a hlavně je bez draků, čertů a ostatní havěti. Seznámí děti s pověstí o dobru a vše řeší pouze s jedním malým šrámem a velikou kupou dobroty a lásky.

10) Vánoční pohádka

Vše dobré nakonec. Trochu vánoční nálady a vánoční těšení a k tomu nezbytné poučení o tom, jak se máme chovat. A to nejen před Vánocemi, ale po celý rok.

A teď pár slov závěrem. Jsem moc ráda, že jsem měla možnost poznat svět pohádek z jiné strany. Nejprve jsem se seznámila s autorkou a potom teprve s její prací. Poznala jsem člověka citlivého a pravdomluvného, který i přes nepřízeň osudu stále věří na dobro a lásku. Už se nedívá na svět přes růžové brýle, ale vidí svět očima a hlavně srdcem. V těchto pohádkách je i ten největší zlobil vlastně jen ponaučený truhlík, který se vždy napraví. Přeji těmto pohádkám, ať se čtou ostatním lidem pěkně, jako se četly mně, a až je jednou Lada vydá, určitě si je koupím.

Iveta Jouzová

6.1.1 Vyjádření k posudku učitelky mateřské školy

Nejprve, než se vyjádřím k posudku paní učitelky, bych chtěla podotknout, že jsem si svou kolegyni vybrala, protože si jí vážím a mám v ní vzor dobré učitelky v mateřské škole. Zároveň se domnívám, že člověk, který spíše vyhledává jiné žánry než pohádky, je pro posudek ten pravý.

Nyní bych se vyjádřila k jednotlivým pohádkám. Zpočátku mne překvapilo, že pohádka „Jak králův zahradník Jiřík přelstil čaroděje“ čtenářku nijak neoslovila, ale vzápětí mne potěšil posluchač, manžel Ivety. Musím však říci, že nečekané překvapení, kdy drak jí místo princezen zelí, zaujme každého čtenáře. Potvrdilo se mi to v minulosti i nyní.

U pohádky „O duchovi, který neuměl strašit“ mne překvapilo, že má kolegyně pozměnila název na: O duchovi, který nechtěl strašit. Přiznám se, že mi tato myšlenka vklouzla do hlavy a neustále jsem nad ní přemýšlela. I přesto, že své pohádky znám a dobře si je do detailu pamatuji, sedla jsem si k této pohádce a četla ji stále dokola. Nakonec jsem dospěla k závěru, že v pohádce vlastně zanikají obě slova – nechtěl i neuměl. Kladla jsem si otázku: „Co teď?“ Nakonec jsem dospěla k závěru, že původní název pohádky zachovám, jelikož je to „osobitý název autora“.

U další pohádky „Není liška jako liška“ mne velice potěšilo, jak zde kolegyně popsala a zároveň tak srovnávala dnešní současný život s touto pohádkou. Jsem moc ráda, jak se zde hezky vyjádřila o chování dětí v dnešní době.

„Velmi krátká pohádka“ – zde jsem byla přesvědčena, že tato pohádka se bude mé kolegyni, nečtenářce pohádek, líbit. Věřila jsem, že ji pobaví a také jsem se nemýlila. Líbilo se mi, jak zde více popsala, jaké činnosti by měl král provádět, aby mohl spát. Přiznám se, že i já se u ní pokaždé zasměji, i přesto, že jsem ji napsala.

„O vodnici Třasnici“ – myslím si, že tuto pohádku shledala kolegyně jako tradiční pohádku, kdy se marnivá a nafoukaná holka, ať z vodnického či z lidského světa, promění v hodnou dívku, které vstoupí do cesty láska a vše dopadne tak, jak má být. Můžeme zde uvést např. pohádku „Pyšná princezna“. Zde, jak již praví název, se pyšná a nafoukaná princezna promění díky lásce k zahradníkovi, vlastně ke králi Miroslavovi, v hodnou a pracovitou dívku. Ale zpátky k posudku. Pro mne je toto vyjádření mé kolegyně pozitivní zprávou. Pohádky přece mají končit dobře, nebo ne?

U pohádky „Zlatý prsten s černým kamenem“ – mne vyjádření nejprve překvapilo. Na mou kolegyni působila pohádka zpočátku stejně jako má první pohádka (* viz posudek

nahore). Přiznám se, že mne to nejprve trochu zarmoutilo, ale vzápětí můj zármutek zmizel. Kolegyně zde hezky popsala, jak probíhá děj pohádky, má rychlý spád, a jak podobnost nemusí čtenář ani zaregistrovat. Doufám, že podobnost zde nikdo vyhledávat nebude, jelikož pohádku jsem vůbec nenapsala s tímto záměrem! Mé pohádky jsou původní a rozhodně nepsané se záměrem kopírování či napodobování jiné pohádky. Navíc při svém psaní pohádek nehledám inspiraci v jiných pohádkách, ale ve svém okolí a ve svém životě. Tvrdím, a to zcela upřímně, že kdybych pohádky napodobovala, neměla bych ze psaní radost. Právě skutečnost, že píše své vlastní autorské pohádky, mi přináší radost z vlastní spisovatelské činnosti.

„Hádej, hádej, Fousáči“ – po přečtení tohoto posudku jsem byla moc šťastná. Věděla jsem, že pohádka mou kolegyni pobaví, jelikož je plná humoru a nečekaných legračních zvrátů. Konkrétně míním situace, kdy loupežník Fousáč musí uhodnout tři hádanky, aby dostal kouzelný hrnec, dále situaci, kdy loupežník nekrade, ale jde kouzelníka Čárouna požádat, situaci, kdy se loupežník Fousáč vrátí domů a čeká na něj překvapení – oslava jeho narozenin, či pravý důvod, proč šel Fousáč pro kouzelný hrnec. Netušila jsem však, že pohádka pobaví mou kolegyni až do takové míry. Bylo to pro mne milé překvapení. Z celkového pohledu musím říct, že mne toto vyjádření velice potěšilo.

V následujícím posudku pohádky „Zapeklitá motanice“ jsem opět našla další zajímavé zjištění. Má kolegyně si zde připomněla známou pohádku, kterou i já též dobře znám. Hlavou mi nejprve proběhla myšlenka, zda se kolegyně nezaměřuje jen na podobnosti pohádek, ale po další větě mne tato myšlenka rázem opustila. Kolegyně zde naopak hezky popsala, jak zde podobnost vůbec není, naopak je zde jiné překvapení.

K předposlední pohádce „O kouzelném klobouku s diamantovou jehlicí“ se má kolegyně vyjádřila více než dobře. Zaujalo mne, jak zde popsala odlišnost pohádky od mých ostatních pohádek. Líbilo se mi také, jak zde hezky popsala působení pohádky na děti. Myslím tím vyprávění o dobru a lásce. Přesně tyto dvě podstatné skutečnosti jsem chtěla v této pohádce vyzdvihnout a jsem ráda, že je zde čtenářka pevně zachytila. Jsem toho názoru, a to mluvím hlavně ze své zkušenosti z mateřské školy, že v dnešní době je dětem předkládáno spíše zlo a násilí než dobrota a láska. Mám tím na mysli hlavně rodinné prostředí. Netvrdím, že rodiče svým dětem lásku nedávají a že je nevedou k dobrotě. Spíše jsem toho názoru, že většina rodičů, aniž by si to uvědomovala, předhazuje svým dětem násilí a zlo prostřednictvím moderních technických prostředků poskytujících zábavu (ať

dětem či dospělým). Mním tím zejména playstationové a počítačové hry, hry na tabletu, Ipadu a podobných moderních zařízeních, média (filmy, kino s popuzujícími a nevhodnými filmy) apod. Rodič kvůli své pohodlnosti raději pustí svému dítěti televizi s vědomím, že v ní dávají pohádku. Nezkoumají už však, jestli pohádka uvedená v televizním programu je opravdu pohádkou pro děti. Většinou tomu tak není. Neříkám, že je něco špatného pustit dítěti před spaním Večerníček či jinou pohádku. To je něco jiného. Mluvím zde o situacích v rodině během dne. Např. maminka přijde se svým dítětem domů a místo toho, aby si s ním hrála nebo četla, dá dítěti do ruky tablet se slovy: „Jdi si hrát.“ Maminka tak dítěti „podsouvá“ prostředek, který mu negativně ovlivňuje jeho zrak a celkově narušuje jeho smyslové vnímání. Nehledě na to, že dítě je již v dnešní době tak vyspělé, že vám nedá žádnou záruku, že si na tabletu opravdu hraje hry jemu určené. Nyní už mám na mysli děti školního věku. Tyto děti mají hru na tabletu jen jako záminku. Většina z nich surfuje na internetu či stráví spoustu času na Facebooku.

Ale vrátíme se zpátky k pohádkám, u kterých nám už zbývá jen poslední pohádka, a to „Vánoční pohádka“. Věřila jsem, že mou kolegyni, stejně jako ostatní čtenáře, pohladí na duši. Toto vyjádření se mi moc líbilo a jsem za něj ráda.

Závěrem bych ráda sdělila, jak mě velice potěšil nejen posudek a vyjádření k jednotlivým pohádkám, ale také přijetí mé nabídky, ochota a chuť do práce. Zároveň musím říci, že závěrečné vyjádření mé kolegyně mne velice potěšilo a dojalo zároveň. Jsem moc ráda, že mé pohádky posuzovala právě ona a tímto jí moc děkuji.

6.2 Posudek učitelky 2. stupně ZŠ

Dobrý den, v úvodu, než přejdu ke zhodnocení pohádek, bych se ráda představila. Jmenuji se Kateřina M., je mi dvacet šest let a pracuji třetím rokem jako učitelka na druhém stupni základní školy, kde učím přírodopis, chemii, matematiku a výchovu ke zdraví. Už jako malá jsem měla (asi jako většina dětí) pohádky moc ráda a zůstalo mi to dodnes. Proto jsem velice ráda, že jsem byla oslovena, abych si přečetla pohádky od L.Sanytrákové a posoudila je. Zvažovala jsem, zda pohádky zhodnotím jednotlivě, nebo souhrnně, ale nakonec jsem se přiklonila k druhé možnosti.

Všechny pohádky jsem posuzovala ze tří hledisek. Prvním byli čtenáři, čili jsem se zaměřila na to, jak starým dětem by se podle mě tyto pohádky líbily. Druhým hlediskem byl samotný příběh, zda je nápaditý, dostatečně košatý atd. A posledním hlediskem byl celkový dojem. V následujících odstavcích tato hlediska shrnu.

Co se týká věkové skupiny, tak si myslím, že všech deset pohádek je ideálních pro děti školkového věku a částečně i prvního stupně základní školy (1. - 3. třída). „Dokud jsou ještě děti dětmi se vším všudy“. Každý příběh obsahuje ponaučení, na kterém mohou dospělí (ať už učitelé či rodiče) dobře stavět a vysvětlit na něm dětem, jak se chovat, a co je správné. Pro starší děti jsou podle mě tyto pohádky až moc „dobrácké“ a lehce odhadnutelné. I když nepochybuji, že i spoustě starších čtenářů by se líbily.

Co se týká příběhů, tak oceňuji široké spektrum hlavních hrdinů od princů a princezen přes strašidla, vodníky, čerty, duchy, loupežníky, zvířátka atd. Smekám také nad nápaditostí při vymýšlení jmen. Moc se mi líbí, že každá pohádka začíná trochu jinak a že závěrečná věta má u většiny příběhů jeden ráz, ale je tam vždy změněno charakteristické slovíčko, které připomene, o čem pohádka byla. Také se mi moc líbí, jak už jsem zmínila výše, že je v každé pohádce nějaké ponaučení, které si z ní mají děti odnést, např. že bez práce nejsou koláče, být statečný a pomáhat se vyplácí, pýcha předchází pád atd. Z pohádky „O duchovi, který neuměl strašit“ se mohou poučit také dospělí, protože zde je moc hezky ukázáno, že vcelku účinným prostředkem pro jednání s dětmi je pozitivní motivace a pochvala.

V některých pohádkách jsem si všímala podobností s pohádkami známými, např. pohádka „Není liška jako liška“ mi ze začátku připomněla pohádku O ošklivém káčátku nebo „Zapeklitá motanice“ mi zas trochu připomněla pohádku S čerty nejsou žerty. Podobností by se určitě našlo více, ale myslím si, že to je v začátcích úplně normální a že se člověk kolikrát inspiruje nějakým dějem a ani si to neuvědomí. Podle mě to vůbec není na škodu, spíše naopak, protože děti si tak mohou tyto pohádky spojit. Učitelé z těchto podobností mohou také vycházet, můžou chtít, aby děti zkusily dvě podobné pohádky porovnat.

K celkovému dojmu bych měla pár drobných výtek, které jsou spíše češtinářského rázu. Nejsem ale odborník, je to čistě jen můj laický názor. U některých pohádek mi přijde, že se děj krásně pozvolna rozvíjí a najednou šup, šup a během odstavce je rychlý zvrat a konec, což je škoda, protože pak čtenář, resp. malý posluchač nedokáže v té rychlosti zcela vstřebat dojmy a zamyslet se nad ponaučením. Také jsem si všimla, že autorka v textu hodně často opakuje stejná slova a jména. V tomto případě bych doporučovala více využívat nevyjádřený podmět. Dále mi přišlo, že u spousty vět je zvláštní slovosled.

Shrnula bych tím, že všechny pohádky jsou dle mého názoru po obsahové stránce moc hezké a doporučovala bych jen drobné úpravy po stránce češtinářské. Věřím, že dětem i dospělým se budou moc líbit. Mně se rozhodně líbily. Nejvíce mne asi oslovila pohádka „Není liška jako liška“.

Mgr. Kateřina M.

6.2.1 Vyjádření k posudku učitelky 2. stupně ZŠ

Hned na začátku svého dalšího posudku bych chtěla říci, že jsem z tohoto posouzení měla veliký respekt. Kateřinu M. znám již od svého dětství. Na základní škole patřila mezi nejlepší žáky a stejně tak i na střední škole. Když se stala učitelkou na 2.stupni ZŠ, věděla jsem, že ona bude tou pravou osobou, která dokáže mé pohádky posoudit, mimo jiné, i z pedagogického hlediska z pohledu učitele starších dětí.

Líbilo se mi, jak Kateřina M. posudek pojala. Mám tím na mysli tři hlediska – posouzení z pohledu čtenáře, posouzení samotného příběhu, obecné shrnutí (celkový dojem). Už tím je posudek trochu odlišný od předešlých posudků, a tím i obohacující pro mě jako autora.

Jsem ráda, že má „kolegyně“ vymezila věkovou hranici dětí, pro které jsou pohádky určené. Můj pohled je stejný, ale na druhou stranu jsem toho názoru, že pohádky mají rádi i dospělí či lidé staršího věku. Ale je pravdou, že to zde též má „kolegyně“ zmínila.

Osobně mě moc potěšila „chvála“ jmen pohádkových postav. Na jménech si zakládám a při jejich vymýšlení dbám na to, abych nevymyslela jméno, které již vymyslel jiný autor pohádek. Též se snažím i o symboliku postav. Některé postavy symbolizují zlo (např. čaroděj v pohádce „Jak zahradník Jiřík přelstil čaroděje“), jiné zase ztvárňují dobro (např. princezna Žofinka v pohádce „Zapeklitá motanice“). Je však pravdou, že v některých případech bourám klasické mýty pohádkových postav, a tím i jejich symboliku. Mám tím na mysli právě ztvárnění dobra a zla. Např. drak představuje neštěstí a zkázu pro celé království, jelikož chce sníst princeznu. Naopak v mé pohádce „Jak králův zahradník Jiřík přelstil čaroděje“ drak nepředstavuje zlo, ale naopak dobro, jelikož je hodný a nechce sníst princeznu, ale je vegetarián a jí zelí. Stejně tak ve většině pohádek je postava loupežníka představena jako negativní postava, která loupí a přepadává poctivé a slušné lidi. Je pravdou, že v mé pohádce „Hádej, hádej, Fousáci...“ též loupežníci přepadávají a loupí, ale loupežníci jsou zde charakterizováni jako představitelé dobra, jelikož přepadávají jen

hamižné a lakomé lidi. Navíc neokrádají ani svého souseda, kouzelníka Čárouna, ale naopak ho slušně jeden z loupežníků, onen Fousáč, požádá o kouzelný hrnec, a dokonce kvůli němu podstupuje úkoly - hádanky. Přiznám se, že jsem očekávala, že má kolegyně tuto skutečnost posoudí, ale necítím se dotčeně, že tak neučinila.

Dále musím také říci, že mě potěšilo, jak má „kolegyně“ ocenila různá ponaučení, která jsou v pohádkách ukryta (např. „Bez práce nejsou koláče“ apod.). Jsme též ráda, že stejná ponaučení našli i ostatní posuzující (*viz další posudky). Byla jsem ale také zároveň překvapena z toho, jak Kateřina M. nacházela podobnost mých pohádek s jinými pohádkami. Ještě více mě překvapilo, že podobnost nacházela ve stejných pohádkách jako ostatní posuzující (*viz Posudek učitelky MŠ, Posudek běžného čtenáře). Musím říci, že mě po tomto zjištění přepadla úzkost a smutek. Po nějaké době jsem si však uvědomila jedno důležité rčení: „Špatná zkušenost je taky zkušenost“. Též jsem si uvědomila, že z každé situace plyne ponaučení. V tomto případě si odnáším důležité ponaučení, a to dát si při psaní dalších pohádek veliký pozor na to, aby má pohádka nebyla totožná s jinou a také, abych si při psaní nové pohádky více prostudovala dětskou literaturu a současnou dětskou literaturu. Zároveň jsem však toho názoru, že i když jsem začínající spisovatelka, za svými pohádkami si stojím a rozhodně je nehodlám přepisovat. Nekopíruji pohádky a rozhodně je nenapodobuji. Naopak bourám běžné stereotypy pohádek a snažím se tím, aby mé pohádky byly odlišné a jiné.

Má „kolegyně“ zde také posuzovala mé pohádky po gramatické a slohové stránce. Upřímně jsem to od Kateřiny M. čekala, ale je pravdou, že v jiných situacích. I přesto mi toto posouzení hodně dalo. Každý z nás je jiný, každý má jiné zvyky, záliby atd., ale též i způsob psaní a vyjadřování. Podle mého názoru má kolegyně zde sice upozornila na některé situace, které bych asi napsala jinak (co se týče slohové stránky), ale na druhou stranu je to věc názoru. Mně se naopak líbí můj styl psaní a domnívám se, že pokud v některých situacích je moje slohová stránka psaná více dětským jazykem, je to naopak dobře. Tvrdím, že dětem je tak pohádka bližší.

Z celkového pohledu musím říci, že mě posudek Kateřiny M. velice potěšil a zároveň i překvapil. Potěšil v několika „kritériích“ – ocenění jmen postav, variabilita postav, skrytá ponaučení, posouzení pohádek ze tří hledisek. Co se týče překvapení – podobnost pohádek, stručnost, slohové posouzení. Přineslo mi to však mnohá ponaučení i radosti zároveň.

Uvědomila jsem si spoustu věcí, na které se budu nadále zaměřovat. Ať na ty „negativní“ či pozitivní.

Musím však zmínit, že největší radost mi asi udělal samotný závěr. Myslím tím pohádku, která mou „kolegyni“ oslovila („Není liška jako liška“). Vím, že Kateřina M. má ráda zvířata, a proto jsem doufala, že tuto pohádku ocení, což se potvrdilo a jsem za to velice ráda. Tvrdím, že v této pohádce se má kolegyně vrátila do svých dětských let. Dodnes se pamatuji, že vždy Kateřina M. měla různé domácí mazlíčky a v přírodě si vždy hodně všímala zvířat. Navíc, stejně jako já a většina dětí, měla ke svým zvířátkům velké citové pouto a těžko se vyrovnávala s jejich koncem. Já to tak mám dodnes a myslím si, že Kateřina M. také. Upřímně, doufala jsem, že tato pohádka jí připomene naše dětská léta a alespoň na chvíli ji „vymaní“ z našeho „dospěláckého světa“ plného zodpovědností a starostí. Jsem toho názoru, že každý den by měl každý z nás alespoň na malou chvíli zapomenout na všechny starosti a povinnosti a život si užívat a i trochu zavzpomínat na své dětství, alespoň na ty „šťastné dětské chvíle“. Ale zpátky k mému vyjádření. Jak jsem již napsala, jsem moc ráda, že Kateřinu M. nejvíce oslovila tato pohádka a jsem též ráda, jak mé pohádky posoudila. Moc si toho vážím a je to pro mě velká čest.

6.3 Posudek spisovatele dětské literatury

Jmenuji se Blanka Čapková a jsem spisovatelkou dětské literatury. Spolupracuji s nakladatelstvím Albatros. Když jsem byla oslovena slečnou Ladou Sanytrákovou, abych posoudila její pohádky, nebyla jsem proti. Zajímala mě její tvorba. Zpočátku mě zaujaly samotné názvy pohádek a hodně jsem očekávala od obsahu pohádky. Bohužel jsem byla zklamaná. Pohádky mi připadaly všední a ničím nové. Zdá se, že podobných pohádek už bylo napsáno hodně a chtělo by to nový ráz. Je pravda, že Lada má dobré nápady. V jejím případě by však chtěly více rozvinout. To, že princeznu vysvobodí mladý zachránce – to už je v tolika pohádkách, že to není nic neobvyklého. Nevadí mi, že všechny pohádky končí dobře, naopak, ale má to „stejnou náplň“ jako již napsané pohádky. Je ale dobré opakování motivu a napětí v některých pohádkách. Líbily se mi také již zmíněné názvy pohádek a jména postav, i když mi jména postav někdy připomněla styl B. Němcové či K. J. Erbena.

Občas mi pohádky slečny Lady připomínaly jiné pohádky. Například pohádka „Jak králův zahradník Jiřík přelstil čaroděje“ mi připomněla zfilmovanou pohádku „Za humny je drak“. Chtěla jsem slečnu Ladu osobně poznat, jelikož na mě svým stylem působila velice křehce a zranitelně.

Po setkání se slečnou Ladou jsem si dokázala živě představit, jak Lada pohádky vypráví dětem s velikým prožitkem a dramatickostí. Hned jsem viděla, jak pohádky dětem převypravuje a mění věty, fráze a celou pohádku obecně. Zařazuje do ní herecké prvky apod. Po samotném rozhovoru jsem zjistila, že Lada velmi ráda pohádky dětem vypráví a vytváří si k nim loutky. Nemýlila jsem se ani v zmíněné dramatickosti. Položila jsem slečně otázku, zda nehraje/ nehraje divadlo a odpověděla mi, že divadlo hrála a že dodnes své herecké zkušenosti do vyprávění pohádek zařazuje, což je velice dobře. Ladu jsem tedy přesně odhadla – převypravování jejích pohádek bude u dětí úspěšné, tištěná podoba jejích pohádek by však v současné době zřejmě neuspěla, myslím tím v nakladatelství. Jelikož často používám různá přirovnání, slečnu Ladu bych přirovnala k „mladému vínu, které potřebuje dozrát“. Její tvorbu bych přirovnala k „pavučině, která by měla být utkaná, ale její pavučina dotkaná není. Na pavučině zatím jen visí dobré nápady a je potřeba je dotáhnout a pavučinu tak utkat“. Pohádky jsou velice zdlouhavé. Slečně Ladě bych poradila nebát se zkratk. Není přece nic špatného, když pohádka je krátká. Někdy to naopak přinese „více ovoce“ než pohádka zdlouhavá.

Mimo již zmíněné, jsou na tvorbě Lady i některá pozitiva – nápaditost a určité situace. Když to shrnu, nejvíce mne zaujala pohádka „O vodnici Třasnici“; tato pohádka byla opravdu nevšední a rozdílná. Nebála bych se však zařazení více přímé řeči. Určitě bych slečnu Ladu nechtěla odradit od psaní pohádek, naopak bych jí chtěla dodat sílu, aby svou tvorbu více obohacovala a zdokonalovala se v ní.

Závěrem bych dala Ladě několik rad, které by jí měly pomoci při další tvorbě – dát si časový odstup od psaní pohádek a zkusit, prozatím, jiný žánr. Zapojit více osobní zkušenosti a prožité situace. Poté se k pohádkám opět vrátit a více nad jejich dějem přemýšlet. Věřím, že se Lada mými radami bude řídit a velice ráda si přečtu její další „díla“.

Blanka Čapková

6.3.1 Vyjádření k posudku spisovatele dětské literatury

Zprvu jsem byla poněkud na rozpacích. Nečekala jsem, že mé pohádky se setkají s takovou „kritikou“. Je pravdou, že jsem z tohoto posudku měla veliký respekt, ale zároveň jsem si považovala za čest, že mé pohádky může posoudit profesionální spisovatel. Když jsem posudek četla, měla jsem smíšené pocity – lítost, smutek, ale zároveň jsem z posudku

cítila upřímnost. Zároveň na mě posudek působil jako soubor rad, které by mohly pomoci zlepšit mou tvorbu.

Vždy si říkám: „Hlavně zachovat chladnou hlavu.“ Dala jsem si tedy časový odstup a počkala si na samotné setkání s paní spisovatelkou, které mi navrhla. Upřímně jsem za tento návrh byla velice ráda. Mám raději osobní kontakt. Podle mého názoru by neměl v žádném případě chybět, a to nemyslím jen v tomto případě. Paní spisovatelka na mě hned zpočátku zapůsobila jako příjemná, milá a pravdomluvná osoba, která mi vůbec nechce uškodit či nějak mou tvorbu kritizovat. Naopak jsme měla z paní spisovatelky pocit, že mi chce pomoci a poradit.

Nejprve jsem paní spisovatelce příliš nerozuměla, což souviselo se samotným posudkem. Nechápala jsem, co je na mé tvorbě „špatné“, všední, běžné, neobvyklé?! To, že mé pohádky jsou zde opět srovnávány s již známými pohádkami je asi k zamyšlení. I přesto, že pohádky nekopíruji. Mé pohádky jsou čistě autorské a rozhodně není mým záměrem pohádky napodobovat.

Když jsem však více a hlouběji mluvila s paní spisovatelkou, začaly její výroky dávat smysl a vedly mě k hlubšímu zamyšlení. Během našeho rozhovoru jsem začala chápat „co chtěl básník říci“. S paní spisovatelkou jsme více hovořily o samotném posudku a postupně rozebíraly mé pohádky. Mluvily jsme o konkrétních situacích a uváděly různé příklady. Velice mě potěšilo, že paní spisovatelka ve mně shledala dobrého vypravěče. Moc mě to potěšilo už v samotném posudku. Vyprávění pohádek i samotné čtení je mně velice blízké. Přiznám se, že výrok paní spisovatelky - „Lada je mladé víno, které potřebuje dozrát“ - mne velice pobavil a zároveň mě utvrdil v tom, že je přesným vystižením mé tvorby. Přirovnání k pavučině mě vedlo k hlubokému zamyšlení, které ve mně vyvolalo touhu více psát a pozměnit svou tvorbu. Ano, jsem však stále toho názoru, že psaní pohádek se budu nadále plně věnovat. Stejně tak jsem toho názoru, že již napsané pohádky nebudu měnit a rozhodně je nebudu „házet do koše“. Spíš se budu snažit se nadále ve své spisovatelské tvorbě zdokonalovat a vkládat do ní více osobních zkušeností a prožitků. Rozhodně provedu časový odstup od pohádek, ale určitě se k nim zase vrátím. Věřím, že mé další pohádky budou čím dále lepší, bohatší a nevšední.

Tímto bych chtěla paní spisovatelce poděkovat nejen za samotný posudek a osobní setkání, ale také za její rady, které mi daly více než bych sama čekala.

6.4 Posudek běžného čtenáře

Jmenuji se Vojtěch Wimmer a byl jsem požádán Ladou Sanytrákovou, abych jí napsal hodnocení na její praktickou část diplomové práce, která obsahuje 10 jejích psaných pohádek.

Na úvod bych uvedl, že s Ladou se znám již od mateřské školy a jsme kamarádi již od této doby. Vystudoval jsem Magisterské studium na České zemědělské škole oboru Provoz a ekonomie a nyní pracuji na Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových. S dětmi zkušenost mám, neboť jsem během svého studia brigádně učil 2,5 let v mateřské škole. I tak ale mohu říci, že jsem naprostý „laik“ v pedagogickém vzdělání. Když jsem byl malý, tak jsem měl moc rád pohádky. Ať už hrané nebo knižní.

Toto hodnocení jsem pojal tak, že jsem se vcítil ať už do role učitele v mateřské škole, který čte dětem pohádky před odpoledním spánkem, nebo do role otce, který čte pohádky svým dětem. A právě hodnocení bude spadat do mého uvážení, zda tyto pohádky jsou vhodné pro malé děti a z jakých pohádek plynou poučení.

První pohádka „Jak králův zahradník Jiřík přelstil čaroděje“ vypráví o zamilovaném zahradníkovi Jiříkovi, který se vydá zachránit princeznu Jůlinku ze spárů zmateného čaroděje, který princeznu unese na svůj hrad, aby si ji vzal za ženu. Pro mne je toto klasická zamilovaná pohádka, kde se autorka snažila popsat příběh, který díky chytrosti skončí tak, jak má, a to dobře za pomoci studánkové víly. Právě ona pomohla Jiříkovi k záchraně princezny díky tomu, že jí vyčistil studánku. „Čiň dobro a dobro se ti vrátí“.

Druhá pohádka „O duchovi, který neuměl strašit“ vypráví o duchovi Strašílkovi, který má tvrzení, že ne strašením se dají vychovat děti. Stačí, když jim vše rozumně vysvětlíte a budete je motivovat. Právě to udělal duch Strašílek Adámkovi, který si neuklízел hračky, neposlouchal své rodiče a moc hodný též nebyl. Poprvé duch Strašílek dětský pokoj za Adámka uklidil. Druhý den za ním maminka přišla a moc ho pochválila. Adámkovi se to líbilo, ovšem další večer už duch Strašílek za něj neuklidil a Adámek pochvalu další den nedostal. V tu chvíli si uvědomil, že je to špatně a držel se tvrzení „nechlubit se cizím peřím“.

Třetí pohádka „Není liška jako liška“ vypráví o lišce, která nevypadá jako její sourozenci ani jako její maminka, co se týká zbarvení srsti a barvy očí. Celý les se lišce posmívá, a tak poprosí moudrou sovu, aby ji změnila na klasickou lišku. Ovšem od té doby si liška myslela, že je nejlepší a nejkrásnější. Ztratila kamaráda ježka, její vlastní rodina ji

vůbec nepoznala a začal ji hledat celý les. Tady od toho okamžiku si liška uvědomila, že „není všechno zlato, co se třpytí“ a že „nezáleží na vzhledu, ale jací jsme uvnitř“.

Čtvrtá pohádka „O vodnici Třasnici“ vypráví o líné a nafoukané vodnici Třasnici, která myslí jenom na svatbu, jak je důležité nic nedělat, neboť by si ji nikdo nevzal, kdyby ji budoucí ženich viděl pracovat. Proto ji rodiče pošlou do světa, aby si tedy šla najít svého vyvoleného vodníka. Když ho ale najde, tak ten ji nechce, protože k čemu by mu byla žena vodnice, která nic neumí. Díky Bohu narazila na babičku, která ji vše naučila, a vyvolený vodník na ni změnil názor. Z této pohádky plyne, že „bez práce nejsou koláče“.

Pátá „Velmi krátká pohádka“ vypráví o králi, který nemůže usnout a dělá vše proto, aby usnul. Stačilo ale, aby vzbudil svou královnu, a hned se mu podařilo usnout. Tady z té pohádky vyplývá, že nemáme před spaním myslet na vážné věci a „nechat to koňovi, on má velkou hlavu“.

Šestá pohádka „Zlatý prsten s černým kamenem“ vypráví opět romantický příběh, jak jde chudý švec Vašek zachránit princeznu Jolanku, kterou unese zlý černokněžník. Za pomoci víly Vodničky, která mu ukáže správný směr, se Vašek dostane na temný hrad. Po prohledání hradu konečně Vašek Jolanku nalezne. Ta mu řekne, že musí získat prsten, který má černokněžník na prstu. Jak to bývá v pohádkách, vždy dobro zvítězí nad zlem. I z této pohádky plyne, že „dobro zvítězí nad zlem“.

Sedmá „Vánoční pohádka“ vypráví o malém Lukáškově, který píše dopis Ježíškovi. Je celý natěšený, že druhý den za oknem dopis pro Ježíška nebude, neboť si ho vezme a pod stromečkem mu nadělí vše, co si přál v dopise. Druhý den ale přijde zklamání a na okně pořád dopis pro Ježíška je. Lukášek pláče, protože nechápe, proč si Ježíšek dopis nevzal. Maminka k němu přijde a vše mu vysvětlí. Ježíšek si bere dopisy pouze od hodných a poslušných dětí. Lukášek se polepšil a další den za oknem již dopis nebyl. Z toho plyne ponaučení, že „pýcha předchází pád“.

Osmá pohádka „Zapeklitá motanice“. Zde jsem měl sladkou nostalgii, neboť mi přišlo, že autorka se inspirovala pohádkami „S čerty nejsou žerty“, „Z pekla štěstí 2“ a „Princezna husopaska“. V první pohádce, že se jedná o Čertovu skálu a o unesení špatné osoby do říše pekla. Ve druhé pohádce, jak už jsou v pekle a právě kotel, který má čertova princezna Amálie rozfoukat. Ve třetí pohádce, že královští rodiče naleznou malou osamělou holčičku, kterou si vezmou s sebou. Moc se mi líbilo, jak autorka dokázala vyjmout ty nejlepší základy

z obou pohádek a spojit je v jednu naprosto novou. U této pohádky si myslím, že vystihuje vtipné přísloví „i mistr tesař se občas utne“.

Devátá pohádka „O kouzelném klobouku s diamantovou jehlicí“ vypráví o princí Radoslavovi, který se má na příkazání svých rodičů ženit s urozenou ženou. Princ však miluje dceru zámecké komorné Magdalénku. Rodiče svolí, ale Magdalénka musí přinést nějaký kouzelný předmět. Podle pověsti se říkalo, že existuje kouzelný klobouk s diamantovou jehlicí a ten splní jakékoli přání pouze hodnému a spravedlivému člověku. U této pohádky jsem měl příjemný pocit, neboť určitá část pohádky mi připomínala pohádku „Pták Ohnivák“, kde Skeletonovo srdce bylo ukryto hluboko v hoře. Mohu jenom potvrdit, že „vše dobře dopadlo“.

Desátá pohádka „Hádej, hádej Fousáči“ vypráví o loupežnících, kteří bydlí v lese v jeskyni. Loupežníka Fousáče pošlou ke kouzelníku Čárounovi pro kouzelný hrnec, který vyčaruje všechno jídlo, na které si vzpomene. Čároun má ovšem jednu podmínku. Nechce od Fousáče vůbec nic. Dá mu kouzelný hrnec, ale musí uhodnout 3 hádanky. Tato pohádka mi připomíná trochu „Plaváčka“, kde Plaváčka pošlou pro 3 zlaté vlasy děda Vševěda. Pohádku „Lontrando a Zubejda“, kde jsou loupežníci. A tak trochu i „Hrnečku vař“ nebo „Zpekla štěstí I“, co se týká kouzelného hrnečku. Opět krásně vyjmuty nejlepší základy ze tří pohádek, ze kterých vzejde naprosto nová pohádka.

Závěrem bych chtěl zhodnotit celkový obsah pohádek, který bych hodnotil známkou „výborná“. Líbilo se mi, jak autorka nechala v pohádkách klasický začátek „daleko, předaleko“, „za devatero lesy a devatero řekami“, ale i si někdy začátky upravila tak, jak se jí to líbilo a hodilo „daleko, ne za sedmi, ale za devíti horami“. Dále jména postav a názvy, která je naprosto vystihovala: „duch Strašilek“, „sova Modroočka“, „čaroděj Čároun“, „zřícenina Strašinda“, „vesnice Vodňákov“. Autorka se v pohádkách též snažila vystihnout to, jak by vše mělo být správně. Hodné, milé, poslušné a vychované děti, které svým rodičům pomáhají. U většiny pohádek plyne i ponaučení, což je pro dnešní děti nejdůležitější. Ze čtení těchto pohádek jsem měl velice dobrý pocit! Vřele doporučuji každému, aby si tyto pohádky přečetl. A do budoucna bych se zamyslel, zda by autorka nezamýšlela vydat svazek svých pohádek v knižní verzi.

Ing. Vojtěch Wimmer

6.4.1 Vyjádření k posudku běžného čtenáře

Pokud se mám vyjádřit k posudku mého nejlepšího kamaráda, ráda bych řekla pár slov na úvod.

Jak bylo již sděleno v posudku, s Vojtou jsme přátelé již od školky. Tím, že ho dobře znám, věděla jsem, že on bude pro můj posudek, z pohledu „laika“, pravým člověkem. Již v mateřské škole jsme, tak jako ostatní, tíhli k pohádkám. Nejenomže jsme je rádi poslouchali při předčítání paní učitelky či našich rodičů, ale rádi jsme je ztvárňovali. Bylo tomu tak buď při běžné dětské hře nebo při školních besídkách pro rodiče.

Naše city k pohádkám se však neztratily ani na 1. stupni ZŠ. S věkem se mění žánrové preference, a tudíž zájem o pohádku opadá. Trvá více zájem o pohádku autorskou či o pohádku naruby. U nás tomu bylo však naopak. Čím jsme byli starší, tím víc jsme tíhli k pohádkám a jejich dramatizaci. Dodnes vzpomínám, mimo jiné, na krásnou chvíli, kdy jsme s Vojtou zpívali před celou školou na školní besídce hlavní (titulní) písničku z filmové pohádky Zdeňka Trošky – Z pekla štěstí. Myslím, že při našich „pěveckých zkouškách“ na toto představení náš vztah k pohádkám ještě více vzrostl. Právě také z těchto důvodů jsem si svého největšího přítele vybrala k posudku mých pohádek.

A nyní bych se vrátila k posudku. Přiznám se, že mne velice překvapilo a zároveň potěšilo, jak Vojta popsal pohádky do úplného detailu. Trochu mi toto posouzení připomnělo posudek č. 1 – posudek učitelky mateřské školy. Jsem ráda, že se jak má kolegyně a přítelkyně Iveta, tak můj nejlepší kamarád Vojta vyjádřili k mým pohádkám do sebemenších podrobností. Ale zpět k pohádkám. Jsem ráda, že každá pohádka zde dostala své přirovnání k přísloví. I přesto, že se zde Vojta zaměřil na stejné věci jako má kolegyně Iveta, zamyslel se zde na pohádky z jiného hlediska. Myslím tím nejen přiřazená přísloví, která jsem již zmínila, ale také stručné popsání děje pohádky. Podle mého názoru to zde nebylo zapotřebí, ale není to na škodu. Vojta tak nejen představil každou pohádku (její děj a pohádkové postavy), ale také z nich vystihl to nejpodstatnější. U těchto „výtahů“ jsem si uvědomila spoustu věcí. Např. odlišnost mých pohádek, jejich variabilitu, ale zároveň jsem si uvědomila, pro mne trochu negativní skutečnost. Mám tím na mysli postavy. Dost často zařazuji do svých pohádek princezny podobného charakteru či princezny ze stejného prostředí – stejný zámek, kraj apod. Toto poznání mě velice obohatilo a nyní vím, na co si dát při psaní pohádek pozor.

Upřímně nemile mě překvapilo, že můj přítel zde shledal podobnost pohádek s již známými pohádkami. Přiznám se, že mě toto poznání znejistilo a rozhodilo zároveň. Jak jsem již zde ve své diplomové práci několikrát zmínila, pohádky nekopíruji a rozhodně je nenapodobuji. Ano, někteří autoři se inspirují jinými pohádkami a jejich náměty jsou dosti podobné některým pohádkám, ale já rozhodně nepíši pohádky s tímto záměrem! Je však pravdou, že mi toto poznání přineslo řadu otázek: „Mám svou spisovatelskou tvorbu více obohacovat?“, „Mám ve svém psaní něco změnit?“, „Mám, mám, mám...?“ – odpověď zní: „Ano, ale ne ve špatném slova smyslu.“ Podle mého názoru každý spisovatel má svou autorskou tvorbu obohacovat. Měl by svá spisovatelská díla obměňovat a rozšiřovat o nové věci, ale zároveň by autor měl zůstat sám sebou a neměl by dopustit, aby se osobní kouzlo jeho tvorby vytratilo. Myslím tím, aby se neztratilo to, co právě vyjadřuje autora samého. Jeho styl, jeho způsob vyjadřování, charakter postav, popis postav, děje a prostředí atd. Jsem toho názoru, že pokud bych toto vše ve své spisovatelské tvorbě změnila, nebyla by už má tvorba mou tvorbou.

Co mne však tentokrát mile překvapilo, byl způsob, jakým autor svůj posudek pojal. Je pravdou, že Vojta měl vždy hezký způsob vyjadřování a jeho práce, ať byla jakákoliv, byla vždy precizní. I přesto jsem netušila, že Vojta má výborný styl i po slohové stránce. Netvrdím, některé věty nebyly dobře zformulované a musela jsem je přepisovat, ale myslím si, že to není tak veliký nedostatek. V tomto případě je důležité samotné posouzení pohádek. Ale zpátky k pojetí posudku. Vojta se opravdu zaměřoval na věci, které jsem očekávala (postavy, charakteristika prostředí, skrytý výchovný záměr atd.) a zároveň i na poznatky, na které jsem se já coby autorka nezaměřovala do tak veliké míry (podobnost s jinými pohádkami, podobnost postav mezi mými jednotlivými pohádkami atd.).

Z celkového pohledu musím říci, že jsem za tento posudek mého nejlepšího přítele velice ráda a tímto mu moc děkuji. Jeho posudek nejen obohatil mou diplomovou práci, ale též obohatil mě, coby autora. Posudek mi přinesl spoustu poznatků, na které se mám při svém psaní pohádek zaměřit (zůstat při bourání klasických mýtů a zvyklostí – např. za devatero horami – ne, ale za tisíci horami, drak žere princezny – ne, drak je vegetarián a žere zeli apod.), které víc preferovat (jiné postavy, jiný charakter dané postavy (duch Strašilek, drak, loupežník Fousáč), dále odlišnost prostředí, výchovná poučení) a kterým se spíše vyvarovat (podobnost postav, podobnost s jinými pohádkami).

Věřím, že po tomto posudku bude má spisovatelská tvorba ještě lepší.

7 DÍLČÍ ZÁVĚRY

Pokud mám svou diplomovou práci shrnout, vyjádřím se zde k několika poznatkům. Jako první musím říci, že jsem si při své spisovatelské tvorbě více uvědomila, jak jsou pohádky pro děti důležité. Dětská fantazie je plná neomezených možností a je potřeba ji neustále rozvíjet. Proto je velice důležité poskytnout dětem podnětné prostředí a s ním i nové postavy, nová prostředí, zápletky, záhady, kouzelné symboly a obecně samotný děj.

Stejně tak jsem si uvědomila, jak je důležité nabízet dětem pohádky, které jsou přiměřené jejich věku, prostředí, ve kterém žijí apod. Dětská duše je velice zranitelná a emotivní. Spisovatel musí na tuto skutečnost brát veliký ohled a brát v potaz možná rizika a úskalí.

Dalším důležitým poznáním pro mě byly posudky. Nevěřila bych, do jaké míry se dokáží posuzující osoby vyjádřit. Byla jsem překvapena jejich délkou a hloubkou vyjádření. Někteří šli až do samotných detailů, což mě velice překvapilo. Upřímně mě velice zasáhla skutečnost, že mé autorské pohádky jsou srovnávány s již známými pohádkami, a to ve smyslu, že by mohlo jít o nápodobu. I přesto, jak jsem se již několikrát ve své diplomové práci zmínila, mé pohádky jsou čistě autorské bez jakéhokoli záměru napodobování jiných pohádek. Pohádky jsem nikdy nekopírovala, nekopíruji je a též je nikdy kopírovat nehodlám. Je však pravdou, že toto poznání mě posunulo o krok dále. Zjistila jsem, že při své spisovatelské tvorbě musím víc studovat dostupnou literaturu, která je dětem v současné době nabízena a zároveň se i více zabývat již napsanými pohádkami, a to staršími i těmi z posledních 20 let.

Posudky mi však přinesly nejen „negativa“, ale i určitá pozitiva. Shledala jsem své pohádky jako optimistické, humorné, výchovné a líbivé. Posuzující zde zaregistrovali podstatné rysy mé autorské tvorby – variabilita postav, kouzelné předměty, jména postav, vlastnosti postav, překvapivé situace, antropomorfizované vlastnosti postav, nevšední humor atd. Posouzení mých autorských pohádek mě též donutilo k hlubšímu zamyšlení. Dosud jsem se shledala pouze s posouzením formou mluveného projevu. K písemné podobě posouzení mých autorských pohádek jsem zatím neměla vhodnou příležitost. Musím přiznat, že písemná podoba posouzení mi přináší mnohem více než ústní projev. Domnívám se, že je tomu tak pro obě strany – pro mě, coby autora, i pro posuzujícího. Já jako autor se mohu více zamyslet nad svými pohádkami a zkoumat více svou tvorbu (styl psaní atd.). Posuzující

tak nemá veliké zábrany, které ho omezují při mluveném projevu. Například – gestikulace, mimika aj.

Mám-li si položit otázku, zda jsem si něco uvědomila na svých vyjádřeních k posudkům, musím říci - „Ano, velice!“ Vždy jsem si stála za svým názorem a nikdy jsem ho neměnila. Je však pravdou, že jsem nebyla dostatečně sebevědomá a nechala jsem se v některých případech ovlivnit, což byla velická chyba. Určité osoby mě tak dokázaly zmanipulovat a můj názor už nebyl mým osobním názorem. Nevycházel ze mě, ale z úst jiných lidí. Zde jsem si však uvědomila, jak si dovedu stát za svým názorem a dovedu ho argumentovat a objasnit. Je to pro mě velkým přínosem, nejenom jako pro autora pohádek, ale i pro mou osobu.

Tyto vyjmenované poznatky mě také hodně obohatily nejen jako spisovatelku (začínající spisovatelku), ale také jako budoucí učitelku. Vždy jsem si stála za tím názorem, že pohádky jsou velice důležité a důležité je i vše, co je s tím spjaté (samotné děti, jejich prožitky, emoce, ti, co dětem pohádky předkládají, ti, co přichází s dětmi a s pohádkami do styku atd.). Důležitá je však také komunikace mezi dětmi, učiteli a rodiči. Pokud nebudeme dbát na tento důležitý aspekt a nebudeme udržovat tento vzájemný vztah, tuto vzájemnou spolupráci, bude to mít veliký dopad na dítě a jeho budoucnost. V dětství utváříme u dětí vztahy k různým hodnotám, učíme je k empatii, soužití, k poznávání, vytváříme jim pozitivní atmosféru a připravujeme je na život. Pokud už jim v dětství budeme odpírat jejich „snový a fantazijní svět“, budeme jim podsouvat v útlém věku svět dospělých, bude to mít negativní dopad nejen na děti samotné, ale i na naši společnost jako takovou.

Má literární tvorba mě též obohatila pro mou učitelskou praxi. V současné době je málo literárně aktivních učitelů. Sice studují literaturu, žákům ji předkládají někdy i hravou formou, zařazují do výuky různé metody, ale sami literaturu nepíší. Spousta učitelů je tvořivé povahy, to by nebyli učitelé, ale nejsou aktivními literárními tvůrci. Učitelů s vlastní autorskou literární zkušeností je málo. Myslím si, že pro mě, coby učitele na 1.stupni základní školy, je tato skutečnost hodně podstatná. Tím, že píší pohádky, dokáží žákům více pohádky zvnitřnit, motivovat je a vést je k utváření pozitivního vztahu nejen k pohádkám, ale k literatuře jako takové. Obohacuje mě to také v rámci literárně-tvořivé aktivity. Tím, že učitel je tvůrčí, dokáže žákům výuku zpestřit a více ji prohloubit. Výuka tak je pro žáky zajímavá, hravá a poutavá. Jako autorka mám zkušenost s textem zevnitř, v jiné kvalitě. V mnohém v jiné kvalitě než učitel, který nemá autorskou zkušenost s textem. Dokáží s tím intenzivně pracovat, a to v různých podobách, což je důležitá hodnota učitele. Když čtu

s dětmi pohádku, básničku, text, vím, co za tím stojí. Nejenom tvůrčí energie, ale mám za tím textem hlubší náhled. Vím, čím prochází postava, vím – kvalitativně s tím pracuji jinak než učitel bez autorské zkušenosti.

Spíše se budu snažit nadále se ve své spisovatelské tvorbě zdokonalovat a vkládat do ní více osobních zkušeností a prožitků. Rozhodně provedu časový odstup od pohádek, ale určitě se k nim zase vrátím.

8 ZÁVĚR

Pokud mám vše shrnout, myslím si, že můžu říci jediné - Svou diplomovou prací jsem názorně ukázala, jak literárně tvůrčí učitel přispívá svou tvorbou do čtenářského světa dětí. Z mých poznatků vyplývá, jak dětská literatura je velice důležitá nejen pro děti, ale i pro samotné učitele.

Učitel v roli literárního tvůrce z povahy věci lépe chápe hloubku literatury, kterou žákům předává. Více dokáže žákům vztah k literatuře přiblížit, ukázat jim lepší cestu, aby si vytvořili kladný vztah k literatuře. Takový učitel též pojímá výuku čtení hravější a zábavnější formou. Netvrdím, že učitel, který nemá vlastní autorskou literární zkušenost, nedokáže mít výuku hravou a zábavnou, to v žádném případě. Myslím tím, že učitel, který obohacuje literaturu svou tvorbou, více chápe dětskou literaturu jako takovou. Více chápe dětské nároky a čtenářské očekávání na požadovanou literaturu. Dokáže se více vcítit do dětských potřeb a fantazie a jejich nároky aplikovat do své tvorby. Osobně, kdybych neměla tuto zkušenost, nebudu s pohádkou a s dětmi pracovat tak, jak bych chtěla.

Jsem přesvědčena, že učitel, který má autorskou zkušenost, je schopný pracovat s textem více do hloubky než učitel, který autorskou zkušenost nemá. Je schopný do textu hlouběji nahlédnout, dokáže zařazovat tvořivé úkoly do výuky a tyto tvořivé úkoly pojímá jako přirozenou součást výuky.

9 PRAMENY A LITERATURA

9.1 Prameny

ANDERSEN, H., CH.: *Pohádky*, Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1967.

ČAPEK, J.: *Povídání o pejskovi a kočičce*, Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1968.

ČTVRTEK, V.: *Rumcajs*, Praha: Albatros, 1989.

ČTVRTEK, V.: *Manka*, Praha: Albatros, 1975.

ČTVRTEK, V.: *Cipísek*, Praha: Albatros, 1996.

ERBEN, K., J.: *Zlatá kniha pohádek*, Praha: Fragment, 2009.

GRIMM, J., GRIMM, W.: *Pohádky bratří Grimmů*, Praha: Albatros, 2002.

HRUBÍN, F.: *Špalíček pohádek*, Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1968.

KARAFIÁT, J.: *Broučci*, Praha: Nakladatelství TJ Bohemians, 1990.

KOLÁŘ, J.: *Z deníku kocoura Modroočka*, Praha: Albatros, 1986.

LADA, J.: *Moje abeceda*, Praha: Albatros, 1987.

LINDGREN OVÁ, A.: *Děti z Bullerbynu*, Praha: Albatros, 1995.

MILER, Z., NOVOTNÝ, J., A.: *Krtek ve městě*, Praha: Albatros, 1987.

MILER, Z., NOVOTNÝ, J., A.: *Krtek a hvězda*, Praha: Albatros, 1987.

NĚMCOVÁ, B.: *Pohádky Boženy Němcové*, Praha: Nakladatelství Josef Hokr v Praze,

NOSOV, N.: *O Neznámkovi*, Praha: Lidové nakladatelství Praha, 1961.

PREUSSLER, O.: *Malá čarodějnice*, Praha: Albatros, 1957.

PRŮCHOVÁ, H.: *Ptačí pohádka*, Praha: Albatros, 1976.

ŘÍHA, B.: *O letadélku káněti*, Praha: Albatros, 1989.

SEKORA, O.: *Ferda mravenec*, Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1968.

SEKORA, O.: *Ferdův slabikář*, Praha: Albatros, 1976

9.2 Literatura

- BETTELHEIM, B.: *Za tajemstvím pohádek*, Praha: Portál, 2017.
- ČERNOUŠEK, M.: *Děti a svět pohádek*, Praha: Albatros, 1990.
- ČERVENKA, J.: *O pohádkách*, Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1960.
- ČUKOVSKIJ, K.: *Od dvou do pěti*, Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1959.
- HOLEJŠOVSKÁ-GENČIOVÁ, M.: *Literatura pro děti a mládež*, Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1984.
- CHALOUPKA, O.: *Rodina a počátky dětského čtenářství*, Praha : Victoria Publishing, 1995.
- CHALOUPKA, O.: *Rozvoj dětského čtenářství*, Praha: Albatros, 1982.
- KORTHAGEN, F., A., J.: *Didaktika realistického vzdělávání učitelů*, Brno: Paido, 2011.
- MANDYS, P. a kolektiv: *2x101 knih. Nejlepší a nejvlivnější knihy pro děti a mládež.*, Praha: Albatros, 2013.
- MOCNÁ, D., PETERKA, J. a kolektiv: *Encyklopedie literárních žánrů*, Praha: Paseka, 2004.
- NEZKUSIL, V.: *Studie z poetiky literatury pro děti a mládež*, Praha: Albatros, 1983.
- PETERKA, J.: *Teorie literatury pro učitele*, Jíloviště: Mercury Music & Entertainment, 2007.
- PROPP, V., J.: *Morfologie pohádky a jiné studie*, Jinočany: Nakladatelství H & H, 2008.
- SLAVÍK, J., SCHRZ, V., ŠTECH, S. a kol.: *Tvorba jako způsob poznávání*, Praha: Karolinum, 2013.
- STANZEL, F.K.: *Teorie vyprávění*, Praha: Odeon, 1988
- STREIT, J.: *Proč děti potřebují pohádky*, Praha: Baltazar, 1992.
- TRÁVNÍČEK, J.: *Překnížkováno: Co čteme a kupujeme*, Praha: Host, 2013.
- URBANOVÁ, S.: *Metamorfózy dětské literatury*, Olomouc: Votobia, 1999.
- WILDOVÁ, R.: *Aktuální problémy didaktiky prvopočátečního čtení a psaní*, Praha: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, 2002.
- WILDOVÁ, R. a kol.: *Čtenářská gramotnost a podpora jejího rozvoje ve škole*, Praha: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, 2012.

WILDOVÁ, R.: *Rozvíjení počáteční čtenářské gramotnosti*, Praha: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, 2005.

WILDOVÁ, R. (ed.): *Rozvoj čtenářství a čtenářské gramotnosti, Příklady dobré praxe*, Praha: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, 2012.

9.3 Internetové zdroje

<https://cs.wikipedia.org/wiki/Pohádka>

<https://cs.wikipedia.org/>

<http://www.iliteratura.cz/Zanr/7/detska>

<http://www.pohadky.org/index.php?co=autori&autor=4>